

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentarii Explicationum in reliquos quatuor M. T.
Ciceronis Tusculanarum Quæstionum libros ...**

Camerarius, Joachim

Basileae, 1543

VD16 C 370

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70326)

Z. VIII. 14.

Jh. 5941.

Z 149

COMME N
TARII EXPLICATIO,

num in reliquos quatuor M. T. Cice-
ronis Tusculanarum Quæstio-
num libros,

Ad præstantissimum uirum DANIELVM
STIBARVM Canonicum Vuir-
cepurgensem,

IOACHIMO CAMERARIO PA-
bergenſe autore.

*Adiectus est quoq; rerum & uerborum in hisce
memorabilium locupletissimus Index.*

Cum gratia & priuilegio Cæsareo
ad quinquennium,

B A S I L I E Æ,
apud Ioannem Oporinum.

1543

COMMENTARII EXPLI-
CATIONVM IN RELIQVOS QVATVOR
Tusculanarū quæst. libros IOACHIMI CA-
MERARII Pabergensis ad clariss.
& uirtute ac dignitate præ-
stantiss. uirum
DANIELVM STIBARVM Canonici
cum Vuircepurgensis.

QVOD tibi, Stibare, nostrorum
studiorum opellas libenter &
assiduò, mitto atq; dedico, non
solum moueor incredibili amo-
re erga me tuo, & summa con-
stantia benevolentia, qua me quondam puer a-
dolescentem affectu admirabili complexus fui-
sti, sed etiam, ac profectò multo magis, iudicio a-
nimi tui, & firmitate sententia, de opt. literariū
atq; artium usu ac cultu, quas tu non modo intelli-
gis dignitati atq; ornamento esse, sed planè salutē
futuram sentis conseruationem harum Reipubli-
cæ, & amissionem perniciosam. Atq; hæc per-
suasionis immutabilitas, eo in te est cū suspicien-
da tum laudanda uehemētius, quo minus multorū
assensione stabiliri, & uerò plurimorum aduer-
satione

α 2 satione

satione premi oppugnariq; cernitur: ut te inter tuos his temporibus pœne solum, id est cum uno aut fortassis altero, ueritatem non amittere, sed contra & hominum improbitatem & sæculi infelicitatem retinere atq; tueri, dicere ausim. Quæ quidem ut uideo, laus inuidiosa esse non poterit, quippe quam nemo magnopere appetat, refugi- antq; potius propemodum uniuersi. Ac fuere sane reperti nonnulli ordinis uestri, cuius hæc debebat esse cura propria, ut enatas quasi stirpes eruditionis & doctrinæ melioris, suo labore foueret & coleret. In hoc igitur aliqui fuere, qui neq; alienos se uideri ab humanitate studiorum uellent, & horum famam atq; nomen concupiscerent. Atque hi bonorum uirorum maximam & propè nimiam uenerationem inuenerunt, multo etiam ut pluris fierent existimatione illorum quam mererentur, qui uel spe successus errabant libèter, uel etiã arbitrabantur maxima putanda esse, quæ mediocria erant, in illo splendore & luce quadam fortunæ, qua uester ordo conspicitur atq; eminet. Sed, Deum immortalem, quæ quàm celeriter cõuersio atq; mutatio accidit? Quàm cito spes præclara repressa, & opinio labefactata fuit? Nam
cum

cum in ipso articulo iam nostra studia tenerentur,
 & ὅτι οὐκ ἐκαστοῦ μὲν ἢ ἐκ πλείονος, non dignitatē, sed planē
 salutem suam, ab alijs hæc deserta & omni ope
 destituta, ab alijs turpissime prodita fuere. Itaq;
 iacent nunc & cōculcantur barbariæ & furoris
 pedibus, et uix adhuc uocem illam exilem & defi-
 cientem emittere possunt, ut raris morientia uoci-
 bus hiscant, quibus uel Deum & homines testes fa-
 ciant indignissimi interitus, uel crudelitatem ho-
 stium execrentur, uel etiam meminerint frustra su-
 cepti laboris, quo à paucis ad extremū usq; adiu-
 ta protectaq; fuerint. Quod si quis fortē quærit,
 quid tantopere his nocuisse credendum, ut cum ma-
 xime defendenda essent, tum fœdissime desereren-
 tur? illi causam huius mali afferre nullam possu-
 mus, nisi bonitatem et simplicitatem horum, quam
 neq; hominum superbia atq; fastus, neque sæculi
 prauitas & immanitas sustinere posset. Atque
 uidentur quidam tam mali & improbi, & ita siue
 natura seu uoluntate prauī, ut quamuis odiū erga
 sapientiam & doctrinam aliquantisper occultas-
 sent, postea tamen illud incitarint in neq; satis per-
 spectarū, & repugnantium consilijs ipsorum, &
 repræhendentium quoq; uitam, rerum laude &
 α 3 bonitate

bonitate sua præstantium. Nonnulli uerò, cum hæc studia neq; odissent, neq; aspernarētur, curā tamen eorum & respectum deposuerunt, quod opulentia et honoribus parandis minus illa idonea esse animaduertissent. Quare cum & animo suo obsequi, ac spei inseruire, et hæc colere atq; amare simul nequirēt, *Ἐπιθυμία μὲν οὐκ ἐχέουσαι, ἀφ' ὧν λανθῶν*, secundū tragœdiā, hanc uia splendoris & excellentia trita et frequentem ingressi, reliquerūt illam minus uulgo celebrē sapientia atq; doctrina. Video, Stibare, in quam angustia adducatur oratio. gestit enim animus omnia uerbis eloqui, et liberam hanc querelam offerre: sed cohercetur quasi frenis quibusdam moderationis, cuius nonnullā sumus in nostra uita laudem cōsecuti. De his tamen facile poterit intelligi dolor iustissimus noster, ut nihil addamus amplius. Genera enim designata sunt hostium proditorumq; doctrina & literarum nomina aut cui iam nō occurrunt? Iam enim de ijs loquimur, qui cum uirtutis ipsius formam cōspicere & iter ingredi cœpissent, maluerunt repulsi opinione quadam cōmoditatum suarum, cum barbaria & ferocia sæculi nostri se coniungere, in spe opum & excellentia, quam per nonnullas
diffi.

difficultates, & dicam enim, pericula, ueritatis
partes defendere atq; sequi. Quos si aliquando
forte poenitebit leuitatis suæ, non fuerit mirandū.
Nam ut ait Ouidius,

Hic solet euentus facta nefanda sequi.

Sed ad te reuertor, Stibare, quem retinentem
constantissimè cum ueri rectiq; maximū amorem,
tum uoluntatem erga opt. artes atq; disciplinas
eximiā, neq; curantem quid de hoc alij uel sentiant
uel loquantur, propter singularem in diuino pro-
posito perseuerantiam & nunc amant atq; magni
faciunt boni, & posteritas admirabitur ac suspi-
ciet. Quod cum ita se habeat, illos uel desertores,
uel proditores, uel saltem neglectores cognita
pulcritudinis & bonitatis artium nostrarum, at-
que ipsius planè ueritatis, qui excæcati cupidita-
tibus, clarissimæ luci obscurissimas tenebras ante
ponunt, & malunt per errores in quadam falsa o-
pulentia ac gloria, uitæq; in primis suauis, opi-
nionem uersari ac insistere, quam ad solidam laudē,
ad copias, ad iucunditatem uirtutis & humanita-
tis contendere: hos igitur necesse est, & in hac
ætate peruersitatis cuiusdam nomine à nonnullis
uituperari, & posteritati odio futuros esse, ut fe-
licitatis

E P I S T O L A

licitatis oblatae saeculo suo, aut repudiatore, aut
 euerfore. Sed de his, & uero studijs nostris fiat,
 quemadmodum Graeci aiunt, ὅτι τῶν δεινῶν ἔιδου. Vt au-
 tem in te unde coepi desinam, cum tu aliquando o-
 stendisses nobis, requirere te pleraque in primis ea
 quae de Graecis Cicero transtulisset, in reliquis
 libris Tusculanarum quaestionum, petissesque, ut,
 nisi molestum esset, illis longioribus disputatio-
 nibus de primo libro habitis, horum uel breuissi-
 mas explicationes adijcerem: in eo tibi libenter sum
 obsecutus, non modo tibi ut gratificarer, sed ipse
 etiam, qui multum operae in his libris legendis po-
 suissem, in hoc tamen enarrandi studio, intentiori-
 bus (ut dicitur) oculis omnia contemplan, fructum
 perciperem uberiolem. Sic enim statuo, ab his
 & intelligentiam animi & facultatem orationis
 instrui, augeri, locupletarique ita posse, ut uix ab
 alijs scriptis Ciceronianis, praeter fortasse li-
 bros de Officijs, magis, ab quorumlibet autem a-
 liorum nullis aequè posse uideantur. Habes igitur
 Commentationem & hanc nostram, de ijs locis
 qui ab explicatore potissimum notandi animad-
 uertendi que uisi sunt. Prolixitatem autem studiose
 uitauimus, tantum abest ut aucupati simus: id
 quod

N V N C V P A T O R I A .

quod facile intelliges, & ea loca quæ aliunde assu-
mere in promptu esset, studio & inquisitioni legen-
tium reliquimus. In quibus si id consecuti sumus, ut
satisfaceremus uoluntati & expectationi tuæ, o-
peram nostram præclare positam esse arbitrabi-
mur. Quod si accesserit fortè hoc quoq; , ut stu-
diosis bonarum literarum atq; artium & ipsis fru-
ctum aliquem afferant labores nostri, & hæc oc-
casio gratificandi tibi utilitatem ac cōmoda quæ-
dam illorum complectatur, nihil est quod desidera-
turus amplius, aut cur nō successum hunc prosper-
rimum sim existimaturus. Sed nunc, satis enim uer-
bose, quasi in delectatione colloquij cuiusdam no-
stri aberrantes, præfati hæc sumus, ad
rem tandem accedamus.

B

RERVM ET VERBORVM

IN HISCE IOACH. CAMERARII

Annotationibus memorabilium

INDEX.

A

<i>δράβη</i> , 27	Aegritudo opinionis malum. 33	<i>Άγίς</i> , 13
<i>ἀναοί</i> , 24	Aegritudinem cū tē- perantia non confi- stere. 27	<i>ἀγρία</i> , 75
Acade- mia noua & uetus. 50, 51	Aegritudinē dies adi- mit, prouerb. 35	<i>ἀγρία ποτα</i> , 74
Academici. 51	Aegritudines. 30	Agrigentū, Agrigen- tinus. 78
<i>ἀκαδημα</i> , 74	Aegrius. 66	<i>ἀγυρία</i> , 55
Accij Philocteti. 6	Aegrotatio. 56	Aiacis furor 64
Accij Prometheus. 9	Aerope. 31	Alcibiades Platonis, an Xenophōnis scri- ptum. 23
Accipenseris precium Romæ. 36	Aerumna. 55	Alcmæonis furore li- berati historia. 25
<i>ἀκρίδι</i> , 55	Aeschinis locus. 40.	Alba et atra, prouerb. 89
Acerualis, sorites. 62	<i>αισχινά</i> , 13 (45)	<i>ἀλκυονίδες</i> , 14
<i>ἀκράγας, ἀνακραγαντι- νός</i> , 78	Aeschylus Pythagori & philosophiæ stu- diosus. 9	<i>ἀλκυον</i> , ibid.
<i>ἀκροπόλις</i> , 77	Aeschyli laus 43	Aliquid differre. 13
<i>ἀκροπόλις</i> , 36	Aeschyli tabellæ à Di- onyfio conquisitæ. 78	<i>ἀλαγ</i> , 59
Actum habere, pro- uerb. 38	Aeschyli tragædiarū interitus. 9	Alopecus. 13
Acuti. 59	<i>αισχύνη</i> , 55	Amantes. 58
Ad necem. 13	Aesculapius Apolli- nis. F. 20 (15)	Amasini ⁹ , Amasoni- us. 51
Addictu, addicere. 3	Aesopus tragædus.	Amatores. 58
<i>ἀδικία</i> , 11	Aetatum diuisio. 70	Ambigui causa, eius- que gen era. 45
<i>ἀιδία</i> , 60	Affectuum animi & corporis ad se mu- tuo relatio 56	Ambitio præstantib. naturis maximè in- festa. 21
Aetas. 32	<i>ἀγάμωσις</i> , 53	Ambulatio. 51
<i>ἀετιονία</i> , 74	<i>ἀγλαία</i> , 75	<i>ἀμυρία</i> , 56
Aegrotare. 56	<i>ἀγλαγος</i> M. Crassus. 34	Amor. 55
Aegritudo. 30. 54. 55		Amphicles. 13
Aegritudo quatenus malum. 34		Amphistenes. 13

Anachar

I N D E X.

Anacharsidis episto- la. 82.83 ἀναχάρσιος.	25	phus. 4	Aristomache. 81
Anaitis Diana. 13 ἀναϊτις ἑδέως.	82	Antiphon à Diony- sio cur necatus. 78	Aristomache Syracu- sana. 32
ἀναλογία. 61		ἀντιφρόσης. 2	Aristotelici. 51
ἀναστυ. 74		ἀργυρία. 60.62.63	Aromatica. 37
Anapæsti modi. 14		ἀστροί. 24	Arriani locus. 28.29
Anapesticum Messe- niacum, & ἰμβραστήριον. 15		ἀφροδίτη. 25	ἀρρώγημα. 56
ἀναπέδουτος. 12		ἀφύα. 59	Ars. 4
Anatomicas tracta- tiones splendore ex- positionis carere. 46		ἀπόλλωνος. 12	Artes humanitatis, ingenuæ, liberales, 47
Anaxagoras cogno- mento Physicus. 72		Apollinis artes. 20	Artaxerxis apophthe- gma. 84
ἀναχνοί. 59		Apricari. 83.84	ἀδινύμη. 55
Androgei interitus ἀνδρογεῖ. 59 (64		Apriculus. 36	ἀσπασμὸς. 53. 79
ἀνία. 55		ἀπρωγμένα. 11	in Astra ferre prouer. Astrabacus. 13
Animæ diuisio in par- tes. 52		Aptum. 75	ἀστυμαχία. 56
Animi affectiones ad affect. corporis rela- tæ. 56		Aqua subtercutē in- curabilis morb. 68	Athenæi locus. 18
Animi commotiones ad uirtutem utiles et necessariæ. 29		Aquæ ferendæ mos. 87	36.57.58.69.84.85
Animi compos. 65		Aquilaus. 32	Athenarum in liber- tate excellentia. 47
Animi medicina ora- tio. 22		L. Aquilius sapiens. 49	Atheniensium lega- ti Romam missi phi- losophi. 9.50
Animum relucere in uultu. 34		Aquinius. 78	Atlas in montem. 71
Animorum & uolun- tatum diuersitas ac dissimilitudo. 5		Arbiter honorarius. 91	Atlantis cœliferi fa- bula. 70
ἀνθυσιὰ. 74		Arbor. 74	ἀτρονία. 59
Antiochus philoso- phus. 4		Arcefilus philoso- phus. 51	ἀτρονός. 56
Antiphon à Diony- sio cur necatus. 78		Archelaus cognomē to Physicus. 72	Atrei & Thyestæ fabu- la. 31
ἀντιφρόσης. 2		Archimedes Geome- tria. 78	Atticisimī affectatores 2
ἀργυρία. 60.62.63		Architæ iracundiæ moderatio. 65	Attilius poëta. 78
ἀστροί. 24		Arethya. 71	M. Attilius, de q̄ eo hi- storia. 72
ἀφροδίτη. 25		Argumenta. 49	Auaritia. 57
ἀφύα. 59		Arionis fabula. 18	Aurei nelleris fabula a 2 quid
ἀπόλλωνος. 12		Aristippus Cyrenai- cus. 34	
Apollinis artes. 20		Aristo philosophus. 6	
Apricari. 83.84			
Apriculus. 36			
ἀπρωγμένα. 11			
Aptum. 75			
Aqua subtercutē in- curabilis morb. 68			
Aquæ ferendæ mos. 87			
Aquilaus. 32			
L. Aquilius sapiens. 49			
Aquinius. 78			
Arbiter honorarius. 91			
Arbor. 74			
Arcefilus philoso- phus. 51			
Archelaus cognomē to Physicus. 72			
Archimedes Geome- tria. 78			
Architæ iracundiæ moderatio. 65			
Arethya. 71			
Argumenta. 49			
Arionis fabula. 18			
Aristippus Cyrenai- cus. 34			
Aristo philosophus. 6			

I N D E X.

quid significatū. 32	Calisthenis historia. 28	Cliti historia. 85
Aut bibe, au abi. pro uerb. 91	Callum, & callus. 83	Clitomachus Hadfru bal dictus. 39
αὐτὸ ἀδύνατον. 57	Callus uetustatis. 39	in Cælo esse, prouer. 79
ἀσπίμα, imperfectū. 57	Captus. 18	Cælum contingere, prouer. ibid.
Baccæ. 75	Carmina mala, fama, &c. 49	Q. Cæpio, alius à Q. Seruilio Cæpione, 72
βακχίδης. 24	λάσμα. 74	Confidens. 26
Beatus nemo contra uoluntatem. 21	καταγορήματα. 56.57	Cōgregatæ bestig. 75
Bellantur. 31	καταπίπτει. 58	Coniectura. 47
Benefacta. 18	Catonis laus. 49.50	Consecrati. 3
Bestiæ maiori formidini priscis temporibus. 64	Cautio. 53	Constantiæ exemplū Socrates. 34
Bestiarū species. 75	Cetei historia. 80	Cōsuetudo altera natura. 15
Bestijs an etiā ratio, aut πᾶσι insint. 59	Cedri incendi mos. 37	Contentiones in homine duplices. 16
Bilis atra furoris causa. 24	καλεπὰ τὰ παλαιὰ χαρὰ. 45	Contractiones. 54
Bile non egere. 64	χερσαῖν. 75	Contradictiones. 2
Biō philosophus. 40	χλωρὸς. 9	Conueniē. 77
βίονος. 53	χλωρὸς μὴ δᾷδου πτω εὐδῖ. 24	Conuenienter naturæ uiuere. 6
Boni natura. 89	ἀρίστη. 64	Conuersionum præceptum. 23
Bonorum tria genera. 73.	χερσαῖν. 49	κόποι. 14
Brachmanes. 79	Chrysisippus Atrei frater. 31	Corinthium æs. 11
βραχιδης, βραχιδης. 62	νήλωνος. 55	κοροβαντιζμ. 24
Brauronis simulacrum Dianæ quod delatum. 13 (67)	Cicero notatus. 24	κρησις. 26
Bruti liber de uirtute c	Cicero quando se ad philosophandum contulerit. 1	M. Crassus ἀγίλατος. 34
κατὰ. 18	Ciceronis locus 17	Cretensium leges, Io uis dictæ. 12
κατὰ. 59.61	Ciceronis nimia ornandi amplibcandiq; linguam lat. cupiditas. 13.24	κρησις ἰσοφωδῶν. 58
κατὰ. 18	Ciceronē incogitantius Stoica cum Peripateticis miscere. 52	Ctesibius hydraulicos inuentor. 36
Caleus. 32	Cicures bestiæ. 75	Cuicuiusmodi. 91
Calippus. 32		Culpa solum præstāda
Calippi in Dionem perfidia. 28		

I N D E X.

da sapienti.	35	Deuotionis formu-	Dionysij tyranni uer-
Cupiditas.	30	la.	sus.
Cupiditatu genera.	84	<i>διαχόσις.</i>	77.78
Cursum perperam in		<i>διαχορις.</i>	Dionysio Spartanus
stitutu mutare. pro-		Dialectica Epicureis	coquus emptus. 84
uerb.	4.5	spreta.	<i>διδος νέμει.</i>
Cynica mendicitas		<i>διαλογισμός.</i>	12
unde nata.	83	Diana Anaitis.	Disceptatores si disce-
<i>δυνὸς σὺ μα. 41. κινδόνου-</i>		Diana Lygodesma	ptare.
<i>μα.</i>		13	Discordia.
Cyrenaici philoso-		Dianæ Orthiæ sacra.	55
phi.	34	12.13	Disputationes cōten-
D		Dianæ Tauricę simu-	tiosa: philosophia
Amocles.	77	lacrü Spartā ab Iphi-	indignæ.
<i>δουμονδῆς, δαμονδῆς</i>		genia delatū. 12.13	3
Damon.	77	Dies ægritudinē adi-	<i>Δινεδια.</i>
Darij ætas.	71	mit. prouerb.	75
<i>δωρις.</i>	54	in Diem emptio, in	Diuini appellatio pro-
Debacchari.	24	diē esse, uiuere, &c.	uerbialis.
Decus.	4	73	47
<i>δέμα.</i>	55	Diodori locus.	46
Delectatio.	55	80	Dolor.
Delphici templi in-		Diogenis in Alexan-	55
scriptio, <i>γνώσι σαυτέμ</i>		drum scomma.	Dolor mali expers.
79		83	Doloris & laboris di-
Demetriæ distinctio.		Diō Hipparini F.	scrimen.
23		85	13.14
Democritus an ocu-		Dionis opera pulsus	Doloris uacuitas pro-
lis seipsum priuarit,		regno Dionysius.	summo bono habi-
incertum.	89	32	ta.
Democriti dictum		Dionysius Heracle-	36
87		tes.	Doris locressis.
Demosthenis lacer-		17	77.85.
na & uigiliæ.	63	Dionysius tyrannus	Dionysij tyranni ma-
<i>δενδοθου.</i>	74	&c. 76. an Hermo-	ter.
Descriptio. 52. descri-		cratis F.	32
bere. ead.		Dionysius Tir. poēti	<i>δίστα.</i>
Desiderium.	55	cæ studiosus.	30.54.54
Desipientiæ propria.		77	52
24		Dionysij Tyranni hi-	<i>δύσμετα τὰ λεονά.</i>
		storia.	45
		32	E
		Dionysius carbone	Briosus.
		capillum amburere	58
		solitus.	58
		77	Ebrios in adolescen-
		Dionysius cuiusmo-	tia conspectum pro-
		di hominib. oblecta-	ducendi mos.
		tus	16
		78	<i>δίνος.</i>
		Dionysij tyranni	47
		sortitio.	<i>ἐκλύεσθαι.</i>
		76	11
			55
			73
			51
			22
			22
			3
			3
			3

I N D E X.

Ελοκνεντια post Cic.	55	Est.	33	Fabularum ufus ad	
interitū debilitata.	3	Etsi.	82	aſtrorum diſcipli-	
ἑλλοσφ.	36	Etymologia.	27	nam.	71
ἑμπατήριον anapeſticū		ἑμπατορίας.	58	Fatui.	24.25
ἑμπερνετοι. 23	(15)	ἑννοια.	53	Fibræ radicū.	26
ἑμπαδῖς γος	58	ἑνμπερνετος.	58	Fidei etymon.	27
ἑμπαδῖς ὠ. ἑν ποσιν.	89	Eueni uerſus contra		Fidere	26
Eneruati.	59	neceſſitatem.	39	Fides, fidium cantus	
ἑννοι.	24	δύσων.	36	publicis epulis adhi-	
ἑννοια ἑργων.	49	δύσων.	24	beri ſolitus.	49
Enucleare, enucleata.		δύσων.	53	Finum diſputatio.	15
Enunciatum. 57	(72)	δύσων.	59	Fons pro origine.	53
ἑννοια.	75	δύσων.	53	Formæ.	30
ἑπαρσισ.	54	δύσων.	53	Fortis nemo, niſi ira-	
ἑπαρσιστικαία.	55	δύσων.	60	cundus.	29
Epicuri de uoluptate		Euphron.	71	Fortes fortuna, etc.	5
& alijs ſententia.	38	δύσων.	53	Fortitudinem bile nō	
Epicuri lib. περὶ τῆρας.		δύσων.	59	egere.	64
Epicureorū diſpu-		Euricij Cordi apo-		Fortitudinem iracun-	
tata futilia.	4	phthegma.	90	dia iuuari.	62
Epigrammatū Græ-		Euripides Anaxago-		Frōtē perfricare, pro-	
corum locus.	18.91	riæ philoſophiæ ſtu-		uerb.	36
ἑπιγράμματα.	53	diosus.	9	Fruſtus.	74
ἑπιθυμία.	30.54.55	Euripidis locus.	19.	Frugalitas, frugali- or, frugaliſſimus dici,	
Equiſtris rei inuen-		14.34.39.41.44.58		frugalis non itē.	27
tio ad Neptunū re-		65		Frugalitas quid.	60
ferenda.	19	Eurotas fluuius.	14	Frugum appellatio	
Equis & uelis pro-		δύσων.	36	quib. competat.	74
uerb.	31	δύσων.	53	Fruſmentaria lex.	38
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56	Frutex.	74
ἑκαστῶν.	55	δύσων.	56	Futere notātia apud	
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56	Græcos uerba.	24
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56	Furioſus.	24
ἑκαστῶν.	55	δύσων.	56	Furoris cauſa.	24
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56		
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56	Aleni locus.	33
ἑκαστῶν.	58	δύσων.	56	γὰρ.	36
Eruditionis ſimplici-		δύσων.	65	Gaudium.	53
Eſerninus. 63	(tas. 3)	δύσων.	73	Genæ.	32
Eſſe apud ſe, etc.	65	δύσων.	73	Genus.	

I N D E X.

Genus. 30	Herba. 74	le. 26
Germanorum crapula & luxus. 87	Heraclei dictum. 87.	Humanè ferre, pati. etc. 48
Gloria virtutis comes. 82	Herculis in Atlantem fraus. 70	Hydra. 9
Glycon philosophus. 44	Herculis labores. 64	Hydræ inuētor. 36
Græca interpretandi ratio cuiusmodi Ciceroni placuerit. 56.	Hermocratis prudentia. 76	Hydræ inuētor. 36
Græcæ artes. 46	Hermodorus ab Epihesijs pulsus. 88	Imitatio ueterum auctorum. 23
Græci incogitantius à Cicerone reprehēsi. 13. 24	Hermon. 76. 77	Imperitus sapienter deterior. 20
Grauedinosi. 53	Heroum ætas. 70	Imperiti. 24
Gymnosophistæ. 79	Herylus philosophus. 6	Imperitiæ malitia. 3
H	Hesperidum pomam quomodo ab Hercule ablata. 70	Impotentes. 77
Halis sepultus Timotheus. 57	Hippasus Phliasius. 71	Improbus nemo sponte. 21
Misanthropus. 57	Hippolytus mulieris amator. 58	Indi anthropophagi. 82.
Hasdrubal Clitomachus. 39	Homeri locus. 14. 15. 17. 19. 26. 27. 29. 39. 41. 42. 44. 63. 70.	Indicarum mulierum in mortuos maritos officium. 79. 80
Hebes. 62. hebetes. 59	Homeri tempora. (90. 69. 70.	Indigentia. 55
Hecuba in canem mutata. 41	Homo sum, etc. 15	Indolentiæ laudatores notati. 43
Hedychrum. 37	Homines e saxo nati. 25	Indorum duplices sapientes. 79
Honestum. 4. (ti. 25	Honorarius arbiter, honorarii ius. 92	Industrii. 13
Horatij locus. 18	Hostis pro perduellio. 84	Iners. 62
		Infractio animi infracti. 26
		Ingenij laus. 59
		Inimicitia. 55
		Injuriam accipere quam facere, leuius malum. 76
		inno-

I N D E X.

Innocentia.	27	Laconicæ syzygiæ	15	Lycurgi duo	70
Infantia, infani.	25	Laborare	14.56	Lydarum uirginum	
Infantia moderatio-		Laboris & doloris di-		scortatio	82
ni contraria.	23	scrimen	13.14	Lygodesma Diana	
Infantiam non cade-		cum Lacte nutricis		13	
re in sapientem.	25	21		λύπη	30.39.54
Infanire qui dicendi		Lamentatio	55	M	
Insinuare.	38 (23)	in Lampidem Aegi-		μαίνουσαι	24
Intemperantia.	56	netam scomma	75	μαυρόμυθος	ibid.
Inrentos esse.	56	Lampon Aegineta			
Inuidia, in inuidia'ef-		75		Magnanimi	24
se, laborare inuidia		Laodicenses	13	Male agi cum ijs quo-	
28		Laquei metaphori-		rum salus deo com-	
Inuidentia	28	cōs	79	mendetur, prouerb.	
Inuideri solum fortu-		Laus	4	68	
natis	28	Lectisterniaū sacrorū		Malefacta	18
Iouis leges	12	49		Maleuolentia	55
Iphiti tempora	70	Lentitudo	62	Malitia	59
Ira	58	Lessum	17	Malus eadem.	
Iracundia 24.58.60		τὸ πικρὸν ἢ μέλαιρον ἴδεναι		Malorum tria genera	
Iracundia fortitudini		prouerb.	89	73	
necessaria	29.62	Libido	54.55	Malum quid	54
Iracundiæ cohercen-		λίχνη	57	μαρία	24.57
dæ præceptum	16	Limnæum	12	in Manib. habere.	18
Irbus	13	Linguae utriusq; pro-		Marathonius taurus	
Is cum, pleonasmō.	33	prietas in conuerten-		64	
ισχύειν.	56	do spectanda	23	Mausoleum	43
Isocratis locus.	22.48	Lælij laus	49	Q. Maximi patientia	
Italica mensē Plato-		Lætitia	30.54	42	
ni reprehensæ	85	λογιστικὴ animi pars.	53	Mediocritas	29
Iudicium prauum.	58	Luctus	55	Mediocritates	43
Iugulum dare	12	Ludouicus Brassica-		Medium syllogisticū	
Iurgiositas	55	nus Iuriscōf.	9	60.62	
Ius honorarium	91	Lyceum	50.51	μεγαλόλογος	24
		Lyciæci	52	μαύσις	54
L		Lycon philosophus		Melancholia furoris	
Acedæmonij. uide		Lycurgus.	12 (44)	caussa	24
L Spartan.		Lycurgi tempora.	69.	μύρις	55
Lacænarum uirginū		70		μύρις	29
exercitia	14			Messeniacum	

I N D E X.

Messeniacum anape- sticum. 15	ritos defunctos offi- cium 79.80	ὄνις. 88
μίσθου. 17	Myrtilus. 19	Opinio. 30
μίσθου. 4	Myson Chenēsis. 60	Opinatio. 54
μίσθου. 58		Opuntius. 71
μίσθου. 58		Oratio animi medici- na. 22
μυσσοπαδία. 43	N Arantes bestia. 75	Oratores ad populi iudicium compara- re sese. 2
Metrodori philoso- phi plures. 6	Naturā sequi du- cem quid. 21	Orchomenus. 32
Metus. 30.54	Naualis rei inuentor Neptunus. 19	Orestes Lacedæmo- niorum rex. 12
μή είναι παρ' ἡ ἐν ταυτοῖς 65	Nemeus, et nemeus 9	ἔργον. 24.55.58.
μήδεια cur πυνυά Ho- mero. 24	Neptunus ἱππι. 19	ἔργον. 58.60.62
Miltiadis tropheis ex citat ⁹ Themistocles 63	Nequam homo. 10	Oropus Atheniensis bus direpta. 50
Minæ triginta 83	Nequitia. 10	Orthia Diana. 12.13
Minos Iouis ἀοριστός. 12	Nestor qualis Home- ro fingatur. 70	Os perfricuisse, pro- uerb. 36
Minotauri historia. 64	Nihil, nihil esse. 1.11.	ἰδὸν εἶναι. 11
μισαίθρητα. 57	agere, dicere eod.	
μισ. 55	Nihil homines. 1	P
μισήμονες. 59	Nihili minus. 15	Acidianus. 63
Mnesarchus. 71	Niptraυ fabula 16	παραπροσημα μάλλον ἢ λιανὸς δραμῶν. 4
Moderatus. 27	νύτη. 61	Pamphas poeta. 19
Mæotis palus. 75	τίμιμα. 82. νόμιμα, νό- μι. ead.	παραπείρη. 24
Mæror. 55	Nonij locus. 16	παραφρονεῖν. 24
Molestia. 55	νοσῆν. 56	παραπροσέσαι. 59
μοναδικά. 75	πόσοι, νοσήματα. 52	Patientiæ partes. 38
Moratus. 5	νόσην. 62	30.
Morbus. 23. morbi. 22	νόσην. 25	Passio. 25
26.56	Numa Pythagorę au- ditor. 47	πάθη. 23.30.53. πάθη 64.56.22.30.46.60
μωρη. 25	Nunc iam. 33	πάθη an in bestijs. 59
Morsus. 54		πάθημα. 56
Mos. 82	O Blectatio. 55	πάθησις ἐρμῶν. 60
Mulier, prouerb. 15	Occallere. 39	Pauor. 55
Mulierū Thraciarū & Indicarum in ma-	ὄνη. 55	Pausanię locus. 12.19
	in Oculis esse. 18	50.75
	Odium. 55	Pelops. 18.31
	ὄδλον. 55	Peloponnesi nomen unde

I N D E X.

unde	18	tum	13	L. Pifo frugi appella-
πένθ	55	φιλοπόνοι	13	tus.
Perculit, perculsus.	16	φιλοφία	57	Platonicae caenae fru-
Perfricare frontem,		Philosophandū pau-		galitas.
os, etc.	36	cis	1	Platonis locus. 10. 16.
περίβλεπ	18	Philosophiaē laus.	22.	43. 44. 47. 73. 74.
Periander philoso-		68		76. 85.
phus	69	Philosophiaē osor po-		Platonis scōma in Ita-
Peripatetici unde di-		pulus	2	licas & Siculas mē-
cti	50. 51	Philosophiaē partes		fas.
Perſa, perſeis	32	tres	78. 79	Planta.
Perſarum regum lu-		Philosophiaē præce-		83
xus	72	pta nihil efficere in		Plauti locus.
Perſeus Hercule an-		animis repugnanti-		πρωτ
tiquior	71	bus	4. 5	75
Perſicus uictus	84	Philosophiaē studia		Plutarchi locus.
Perturbationes	26	quæ	47	76. 83. 84. 88. 89.
animi non cadere in ſa-		φιλοφία	57	πία.
pientem	46	Philoxenus in lato-		74
Perturbationum ge-		mias coniectus	77	Podagra incurabilis.
nera. 31. 53. 54. inde		φιτίας	77	68
φαινομενολογία	14	Phlias	71	Poëſis, loquens pi-
φανός, φανίας	24	Phlius. 71. Phliaſius,		ſtura.
Pherecydis ætas	71	Phliuntius, Phliuſi-		Poëſeos laus
φιδέγωρις	58	us. ead.		22
Philippus rex cuius-		φοιβόν	54	Poëtæ cum attentio-
modi hominibus		φίβ	54	ne & cura legendi.
oblectatus	78	φρόνους	69	10.
Philiftus Dionyſio		φρόγανον	74	Poëtarum lectio cu-
aſſentatus	76	φδόν	54	iusmodi eſſe debet.
Philo Academicus.	4	φδονώ	28	22.
φιλοακαδημαϊκός	57	φίβ	30	Poëtæ nō eijci à Pla-
Philoctetæ tragœdia		Phocus	37	tone è Repub. ſua.
6		φωλιδατά	75	10.
φίλοκλέα	57	φωλλοβόλα	74	Poëtica priſcis minus
φίλωνία	57	φωσιογνώμων	66	in precio.
φίλωνεία	55	φωτίον	74	49
Philoponi cognomē		Pictura, tacita poë-		πολλοί.
		ſis	90	9
				Polycrati tēpora.
				71
				πολύποδα.
				75
				Pompæ ſacrorū.
				83
				Pompeij mors.
				42
				πένθ.
				13. 14
				Ponti mater, Maotis
				palus.
				75
				Populus

I N D E X.

Populus philosophię osor. 2	Punctus designando rum suffragiorum mos. 18	uerb. 31
Populi iudicium ab oratoribus specta- ti. 2	Punitur, puniuntur. 31	Remissos esse 56
Portus. 68. prouerb. πὸ δ' ὄ. 55	πῶνὰ μίθ' ἑα, πῶνιναί ἔρην, πῶνινη βῶνι. 24	Remota 11
πράτης. 60	Pyrrho philosophus 6.	ῥιζῶνι δ' ἑ. 17
Præcipua. 11	Pythagoræ ætas. 71.	Risu uitã adimi. pro- uerb. 63
Prædicamentum. 57	genus. ead.	ῥιζῶνινα 26
Præposita. 11	Pythagorę in Italiam aduentus. 47	Romanorum præ- stantia 46
Præsius. 54.	Pythagoræ laudes 48	Romulus quando natus 70
Principio primum. 33	Pythagoricæ sectæ existimatio. 47	Rosarum mentio. 79
Procliuiitas 58	πυθαγορείας. Pytha- gorista. 48	Resonantia 22
Procli libellus contra Stoicam ἀντάγειαν. 67.	Pythias. 77	P. Rutilij repulsa 62
Producta. 11	Q	S
προηγμένα. 11	Quamuis, quan- quam 82	Alinæ 57
Prometheus Accij. 9	Quid me uis? 13	Samnites gladiato res 15
Prometheus Cauca- so affixus. 71	Quod ante pedes est, prouerb. 89	Sanguinis color 9
Prometheus λόβη ὄ πυρρί ὄ, ἄσομῶνι, 9.	Quondam olim. 33	Sanas esse 56
Aeschyli tragediæ	R	Sapiens solus beatus Stoicis 12
Promota. 11	Ratione ac uia. 4	Sapientis nihil esse præstare, nisi cul- pam 35
Propertij locus. 80	Receptui canere. prouerb. 35	Sapientem etiam in somno recte dici 25
Proportio 61	Regius dominatus 47	Sapientem non infa- nare 25
Proposita. 11	Regnum pro domi- natione iniusta. 26	Sapientum Græcia septem nomina di- uersa 68. 69
Prudentia. 24. 69	Reiecta 11	Sapientia λογική 25
Prudentiæ propria. 24.	Reiectanea 11	Sapientia uulgo in- uisa 20
πρῶνι. 75	Reiciendum 10	Sapientiæ apud prin- cipes contempus. 69
πρῶνι. 57	Remis uentisq; pro-	Sapietię definitio. 69
Pueri post septenniū magistris tradi so- liti. 21		2 Sarmen-
uluinaria in sacris 49		

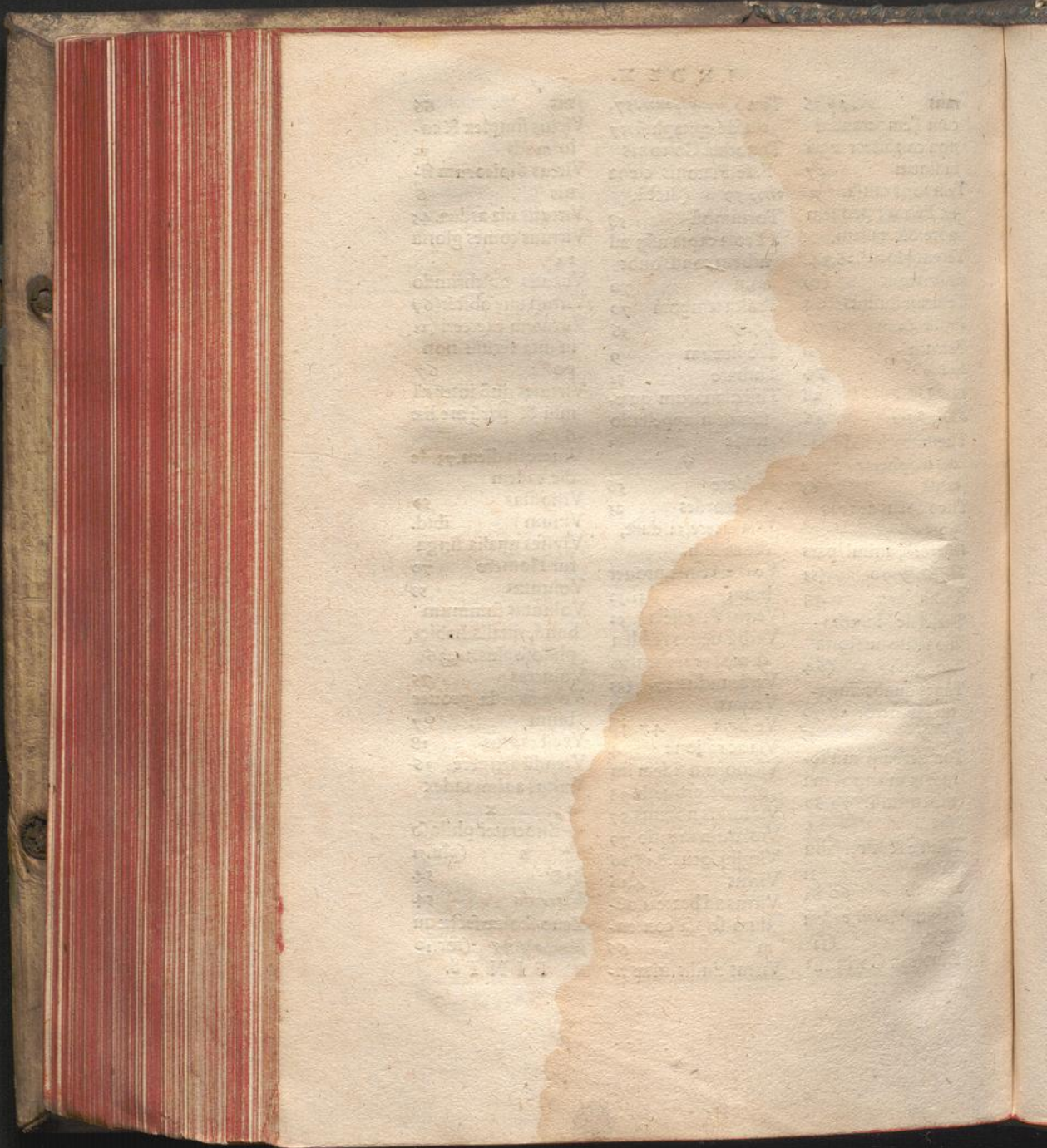
I N D E X

Sarmentum	74	Solum	83	bonum	6
Sardanapali mollicies, & epitaphia.	86.	σάρπη	53.69	Stolidi	23.
87		Sophoclis Trachiniae	6	Stomachus pro ira	64
Satisfare, accipere, habere, &c.	10	Sophoclis locus. 7. in de	14	στροφάδες.	38
σatisfάρε	63	σάφην.	17	Studia doctrinae	47
σatisfάρε	24	σάφοναμ.	27	Stultitia	25
Secundus populus, secundus uenti	3	σάφονων.	23.27.60	Stupidi	23
Sesplum uincere, sibi ipsi imperare, &c.	16	σάφην.	62	Sua cuique pulchra.	78
σημείον τὸ ἀναιδουτιῶν	35	σάφην.	55	Sui ipsius uictoria pulcherrima	16
σημείον ἀναγκῆς ἢ ἄδουτα	47.49	Spartanorum ad tibiam & citharam pugnandi mos	14	Sumi	11
Sermocinatio	10	Spartanorum uerborum uerberatioes in facris. 12.13		σύγγροις.	55
Serpentes	75	Species	30	Syllabas ultimas in carminibus certum tempus non habere	15
Sextertia XII.	83	Speusippus Platonis fororis fil.	50	συμμετρία.	56
C. Seruilius Cepio.	72	Spoia capere	9	συνέροντες	54
Si dis placet	73	Spinæ	52	συνήθειαι	82
Sidera uertice ferire. pro uerb.	79	Spinæ metaphoricæ	79	Syracusana mensæ	85
Sidu tius	71	σπίνα.	13	συστάει	54
Si Silice, aut quercu nati. pro uerbium.	5.26	σπίτις	45		
Simplices	24	Status	ibid.	τ	
in Sinu condere. pro uerb.	68	Status corporis	26	Tabellis obfignatis, pro uerb.	73
in Sinu gaudere. pro uerb.	38	σφαιρίται.	18	Talenta quinquaingenta	83
Sitis metaphoricæ	72	Stilponis in Theodorum philosophum scomma	90	Tamen	82
σῖτις.	24	Stirpium species & differentia	74	Tamen, elocutionis imperfectæ	
Socrates Marthas.	44	Stoici reprehensi	52	absq̄ τῶ προσημνῶν.	26
Socratis ἀντιρρητικα.	43	Stoicorum de uirtute distinctio	12	Tantalus	31
84.		Stoicorum in erymo- logijs audacia	39	Tardi.	33
Socratis constantia.	34	Stoicorum summum		Tarquinius Superbus	
Sollicitudo	55			Tauricæ Dianæ simulachrum	13
Soliuagæ bestia	75			τιμωρία	47.49

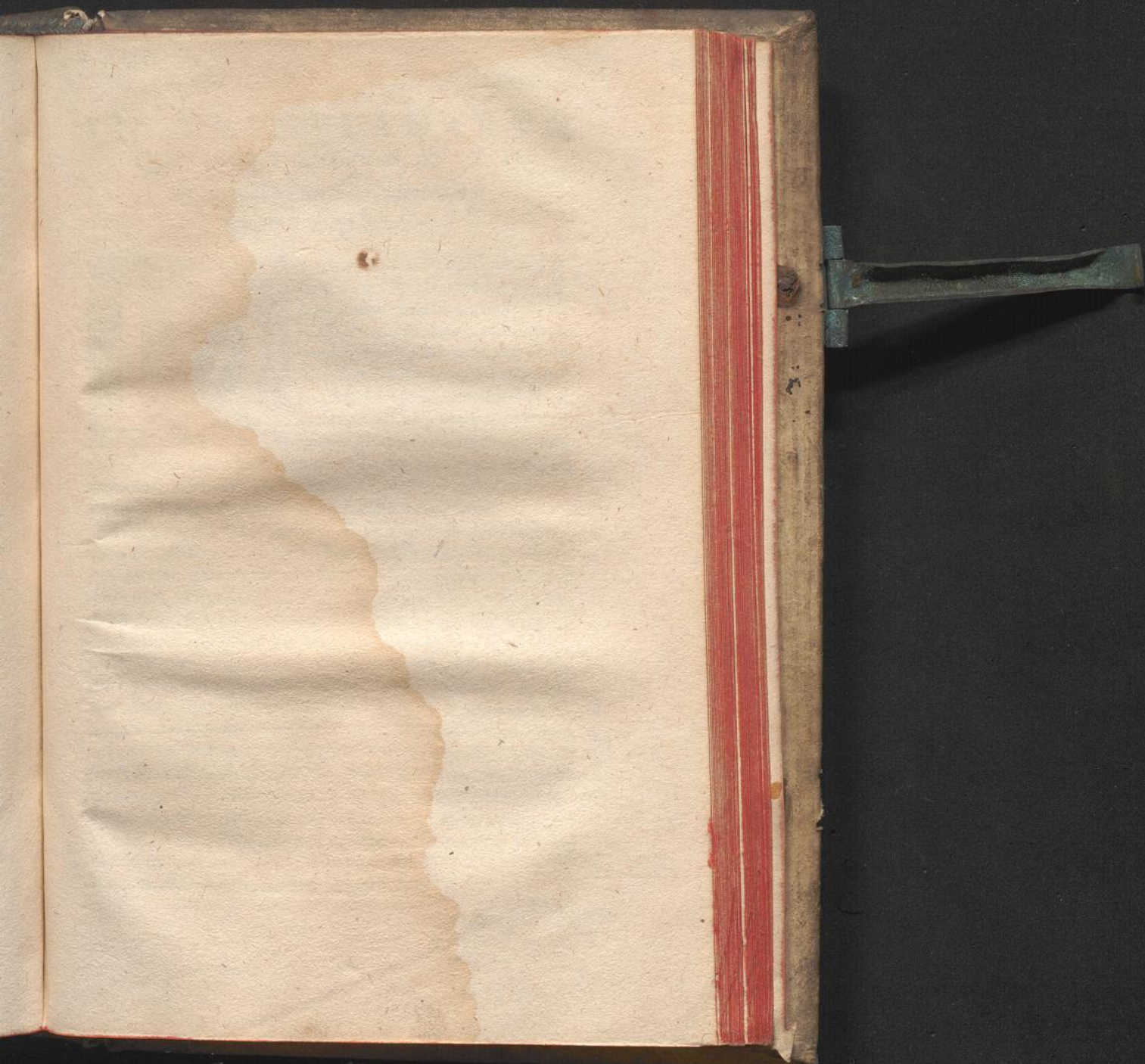
I N D E X.

rans	27.56	Timō <i>τιμωδωδω</i>	57.	nis	66
cum Temperantia		eiusdē epitaphiū.	57	Virtus simplex & cu-	
non consistere agra-		Timothei Cononis		iufmodi	12
tudinem	27	F. de Platonis cōna		Virtus Stoicorum fi-	
Temporis causa.	51	<i>τίμων</i> . 59	(dictū.	nis	6
ex Tēpore pro tem-		Torminosi	58	Virtutis uia ardua.	45
pore: &c. eadem.		à Troia capta usq; ad		Virtutis comes gloria	
Terentij locus. 26. 34.		urbem cond. quot		22	
<i>τιμωδωδω</i> . 530. 55	(59	anni	70	Virtutis pulchritudo	
Tethran fluius	64	Troica tempora	70	Virtuti quę obstēt	67
<i>τιμωδωδω</i>	75	<i>τιμωδωδω</i>	56	Virtutem exerceri	(21
Tetrum	31	Trophæum	9	in uita seruili non	
<i>τιμωδωδω</i>	74	Turbare	31	posse	67
<i>τιμωδωδω</i>	26	Tusculanarum qua-		Virtutes quō inter ni-	
<i>τιμωδωδω</i>	46	stionum appellatio		miū & parū mediæ	
Themistocles Milcia-		unde	1	60. 61	
dis trophis exercita-				Viure in diem. 73. de	
tatus	63			die. eadem	
Theodoros atheos		V Alere	56	Vitiositas	59
90		Vecordes	25	Vitium	ibid.
<i>τιμωδωδω</i> , animi pars		Vela facere. 52. dare,		Vlysses qualis singa-	
<i>τιμωδωδω</i> . 90	(53	&c. eadem.		tur Homero	70
<i>τιμωδωδω</i>	48	Velis et remis, prouer-		Voluntas	53
Thesei de Maratho-		bium	31. 52	Voluntas summum	
nio tauro uictoria		Ventis dare uela	52	bonū, qualis habita-	
<i>τιμωδωδω</i> . 4. 22	(64	Verbū uerbo reddē-		philosophis. 34. 36	
Thoas qualis singa-		di mos reprehensus		Volucres	75
tur Homero. 20. 70		Verecundus. 27	(23	Vota faciēda. prouer-	
<i>τιμωδωδω</i>	55	Veritas	23	bium	67
Thracicarum mulie-		Vestigia	47. 49	Vt est captus	18
rum in mortuos ma-		Via ac ratione	4	Vtendū accipere	36
ritos officiū. 79. 80		Viciorum fidem im-		Vultus animi index	
<i>τιμωδωδω</i>	24	plorare. prouerb. 38		34	
Thiæta & Arçi fabu-		Victorius notatus. 37		X Enocratei philoso-	
la	31	Violarum mentio. 79		z (phi. 51	
<i>τιμωδωδω</i>	60. 62	Virgilij locus. 8. 19. 26		<i>τιμωδωδω</i>	54
<i>τιμωδωδω</i> . 55. <i>τιμωδωδω</i> . eadem		Virtus	4. 16	<i>τιμωδωδω</i>	54
& 62	(32	Virtus ad beate uiuē-		Zeno Stoicæ sectæ au-	
Timoleon Corinthiō		dum seipsa conten-		<i>τιμωδωδω</i> . 75 (tor. 10	
		ta	66		
		Virtus ciuilis uitæ fi-			

F I N I S.

Faint, mostly illegible text in a Gothic script, arranged in two columns. The text is significantly obscured by a large, irregular water stain on the right side of the page.

IN TVSCVLANARVM
 QVÆSTIONVM LI.
 brum secundum, Ioachimi Ca-
 merarij Explicatio.

DE APPELLATIONE antè est di-
 ctum, ostensumq; à loco hanc factam esse.
 Argumentum autem libri, ut ipse ait Cice-
 ro, est de tolerando dolore. Vult enim do-
 cere, nihil esse in dolore mali: neq; non mo-
 dò extimescendum hunc, sed etiam per-
 petiendum esse fortiter. Orditur à Chria:
 quam cum destruat, tamen admodum ar-
 tificiose assumit, ad fundamentum quod-

dam & ad commendationem scriptorum suorum in his libris. Citatur autè
 uersus Ennianus, & collaudatur apud Gellium, libro v. capite xv.

Philosophandum est paucis, namq; omnino haud placet.

NIHIL agens.) Vel in ocio: sic enim qui uiuunt, nihil agere uidentur.
 uel, nullius momenti ac ponderis actiones dicit: sic enim sentit ea esse quæ
 agerentur sine dignitate, & extra Reip. administrationem, à qua iam se
 remouerat, cum omnia essent in unius potestate. Iis enim temporibus
 quibus fuit à Cæsare occupata Respublica, Cicero se ad philosophandum
 cõtulit: ut cum alibi, tum in quadam ad Varronem epistola significat ip-
 se: Quis enim hoc non dederit nobis, ut cum opera nostra patria siue
 non possit uti, siue nolit, ad eam uitam reuertamur, quam multi docti ho-
 mines fortasse non rectè, sed tamen multi, etiam Reip. præponendâ put-
 uerunt? Quæ igitur studia magnorū hominū sententia uacationem habent
 etiam publici muneris, ijs concedente Repub. cur non abutamur? Est autè
 similis locutio prouerbialis figura & apud Terentiū, Eunucho: Nihil di-
 cis Parmeno. id est, nullius momenti putanda, quæ dicis. Et Plautū, Milite:
 Nihil hoc quidè est. id est, futile. et Nihili homines, nullius precij dicimus.

TAMEN eos.) Huiusmodi quasi minus plenæ elocutiones & alibi repe-
 riuntur. ut,

Naturam expellas furca, tamen usq; recurret.

A intelli-

intelligendum enim, quanquam, aut simile: cuius ἀποδοσις, tamen.

QUANQUAM non sumus,) Occupatio, qua iam nunc occurrit reprehensoribus futuris disputationū suarum. In qua de toto genere contradictionum, quae Graecis sunt ἀντιρήσεις, bonae sententiae memorantur, et dignae quae a scriptoribus et disputatoribus horum etiam temporum diligenter cognoscerentur. Sed nos id quod instituimus, agamus.

ET ENIM si.) Hoc loco per occasionem comparationis contra eos dicit, qui se noua quadam laude Atticos appellari uolebāt, studentes generi cuidam orationis tenui et subtili, atq; sententioso. Contra quorū persuasionem falsam et alibi differuit, et destituit Oratorem suum, scriptū ad Brutum, qui et ipse hoc Atticum genus breue atq; angustum probaret. Sed de populi ac multitudinis hac in re iudicio, Cicero in Bruto dicit copiosius, et a doctorū illud iudicio dissentire negat. Et in Oratore ita: Semper oratorum eloquentiae moderatrix fuit auditorum prudentia. Omnes enim qui probari uolunt, uoluntatem eorum qui audiunt intuentur, ad eamq; et ad eorum arbitrium et nutum totos se fingunt et accommodant, etc. Hoc Demosthenicum est. De Atticorum autem istorū neglectione, in Bruto haec leguntur: Isti enim uidelicet Attici nostri, quod uolunt assequuntur. Ne illud quidem intelligunt, non modo ita memoriae proditum esse, sed ita necesse fuisse, cum Demosthenes dicturus esset, ut concursus audiendi causa ex tota Graecia fierent. At cum isti Attici dicunt, non modo a coronas quod est ipsum miserabile, sed etiam ab aduocatis relinquuntur. Sed Demosthenes de populari iudicio ita in Oratione περὶ τριτάτου,

καὶ τοῖς ὄμοις ἄλλοις λέγοντων δυνάμειος τὸς ἀκούοντες, τὸ πλείονος μέγος κινδύος ἔντες. ὡς γὰρ ἐν ὑμῖν ἀπὸ δέξινος, ἢ πῶς ἐκαστὸν ἔχῃτε εὐνοίας, ἔτῳς ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν. Et si Cicero non solum fauore, sed etiam iudicio, oratorem magnum probari sentit. Sed de his et ipsis satis.

NI SI quod se imitari.) In Oratore sic: Quid enim sit Atticum discat, eloquentiamq; ipsius uiribus, non imbecillitate sua metiantur. Nunc enim tantum quisq; laudat, quantum se sperat posse imitari.

EST enim philosophia.) Nam neq; intelligit sapientiae disputationes populus atq; multitudo, et ideo etiam odit: et ab doctrinae quasi calliditate timet simplicitati imperitiae suae. etsi res longe aliter se habet. Nam doctrina et eruditionis in summa perspicacia et consideratione maxima sim-

simplicitas est: contra uero, imperitia sunt suspiciones, & est malitia, atq; etiam (ut Terentianus uult Mitio) iniusticia.

SECUNDO populo.) id est fauente, & assentiente. ut secundi uenti, qui flatu & aspiratione sua adiuuant cursum nauigationis. In Hortensio, cohortatum se quam maxime potuerit ad philosophiæ studium, & quod genus philosophiæ minime arrogans, maximeq; & constans & elegans arbitraretur, quatuor Academicis libris ostēdisse, ipse dicit in Proœmio Diuin. 11. De Hortensio insuper hæc in Proœmio lib. 1. de Fin. *Quantum philosophiæ quidem uituperatoribus satis responsum est eo libro, quo à nobis philosophia defensa & collaudata est, cum esset accusata & uituperata ab Hortensio.*

ORATORVM laus.) De ortu & incrementis eloquentiæ Latine, extat Ciceronis Brutus.

PHILOSOPHIA nascatur.) Eleganter deficientiæ illi hanc originem opposuit, ut submittendam quasi nouam hæc philosophiæ sobolem, eloquentiæ senectuti censeat. Nimis autem celeriter hoc quod Cicero nunc prædicit, postea accidit. Post illius enim interitum eloquentia statim debilitata est, & breui tempore intercidit. De quo, in primo libro differuimus copiose.

NOS QVE ipsos refelli.) Egregia & salutaris sententia ad uitæ cōmunitatem, contra peruicaciam contentiosorum hominum. De qua re præclare in primo de Fin. ita: Fieri ò Triari nullo pacto potest, ut non dicas quid non probes eius à quo dissentias. Quid enim me prohiberet Epicureum esse, si probarem quæ ille diceret, cum præsertim illa perdiscere ludus esset? Quamobrem differentium inter se reprehensiones non sunt uituperanda. Maledicta, tum contumelia, tum iracundiæ contentiones, con certationesq; in disputando pertinaces, indignæ philosophia mihi uideri solent. Tunc Torquatus inquit, prorsus assentior. Neq; enim disputari sine reprehensione, nec cum iracundia aut pertinacia recte disputari potest.

QVA SI addicti & consecrati.) Addicebantur, qui cum soluendo non essent, alteri tradebantur. & in emtione ac uenditione, res quæ uenit, addicitur. Ex eo Addictus, destinatus & traditus: ut morti, supplicio addictus. Et Horatius,

Nullius addictus iurare in uerba magistri.

Consecratos autem quasi deuotos accipimus. ut in formula deuotionis, quæ refertur à Macrobio Saturn. lib. 111. Exercitumq; hostium, urbes a-

» grosq; capita etatesq; eorum deuotas consecratasq; habeatis. Hoc autem facere, quod hoc loco dicit Cicero, uulgare etiam uerbum uetat, quo dicitur, Satius esse mutare cursum perperam institutum, quam in illo pergere. Πάλιν δ' ὀμῆσαι μᾶλλον, ἢ λανθῆσαι ἀσφαλίην.

SED si possumus.) Obiter contra Epicureos, non solum ut male sentientes, sed etiā ut indoctos, dicit: et Peripateticam Academicamq; philosophandi rationem probat. Ratione autem & uia, etiam alibi. ut in Officijs: Omnis enim quæ à ratione suscipitur aliqua de re institutio. de Diu. II. Quam si opt. artium uias traderē ciuibus meis. Græcis ἀδιδασκείτω, cum duce ratione quasi per uiam quādam artis proceditur in differendo. Quæ luculente exposuit Cicero in primo libro de Oratore. ubi docet hoc totum quod artem dicamus, alia quadam extrinsecus assumpta sciencia constitui, quæ & generibus quasi materiam quandam susceptam constringat & complectatur, partibusq; ac ueluti membris distinguat, & omnia definitionibus illustret. quæ sunt dialecticæ omnia, quam strenue contempsisse Epicureos constat. Quod autem futilia & leuia sint disputata Epicureorum, etiam hoc alibi Cicero argumento esse ait, quod facile à quouis ediscantur. Itaq; nunc dicit, minime ignorari quid illi doceant.

NAM ut Plat.) Comparatione et aliorum philosophorum sectas collaudat, & hanc Epicureorum uituperat.

PHILO.) Academico Philone, cui discipulus postea illius successisset Antiochus, ipse se magistro usum, in Bruto scribit.

» PERIPAT. Acad.) De hoc ita in Orat. Hæc igitur questio à proprijs
» personis & temporibus, ad uniuersi generis orationem tractata, appella-
» tur ἁπλοῦς. In hæc Aristoteles adolescentes non ad philosophorum morem
» tenuiter differendi, sed ad copiam rhetorum in utramq; partem, ut orna-
» tius & uberius dici possit, exercuit.

DICI non potest.) Annectitur ad superiorem de morte disputationem, hæc de dolore: inserta quadā ueluti cautiuncula, ne quis etiam repugnans in animis hoc posse philosophiæ præcepta existimet, ut ad uirtutem & decus colendum illi excitentur. Requirit enim hæc assentientes atq; obsequentes, & cupidos bonorum illorum quæ offert philosophia, promittitq; hominibus. Hæc autem etsi omnia uirtutis atq; laudis ac decoris & honesti idem significantibus uocabulis appellantur, tamen multiplicitia sunt, & uariæ formæ illorum: ideoq; alia ab alijs magis minus ue appetuntur, studiosiusq; aut negligentius excipiuntur, pro ingeniorum uarietate.

rietate. Qua de re copiose posset dici, & omnino eiusmodi est in qua inquirenda & explicanda sapientiæ quoque studium occupari debeat: sed nunc neque proposito de nostro, neque suo in loco sit futurum. Quare reliqua percurramus.

FORTES fortuna.) Secundum hoc, Audentes fortuna iuuat. & hoc, Audentes forsque deusque iuuat. Est autem in Phormione, Fortes fortuna adiuuat.

ITA moratus.) Vt apud Terentium: Quid mulieris uxorem habes, aut quibus moratam moribus?

VT enim si.) Elegantibus similitudinibus docet, turpissime in uita peccari à philosophis, uitæ magistris.

NONNE igitur.) Obiectum dissoluit Attici, idque breuiter. nam recipere res longiorem disputationem potuit. Quæstio autem hæc est: Vtrum ea uis sit philosophicorum præceptorum, ut excitare per se animos hominum ad uirtutem possint. De quo differi sanè copiose nihil fortasse atineat. Nam constat, hoc illa non posse: quippe cum tam multi audiuerint atque cognouerint, sine fructu, & nunc quoque audiant, neque meliores reddantur. Ergo opus est capace & idoneo animo, ut non sit iam philosophiæ culpa, si minus efficiant præceptiones illius, sed refragantis auditoris: ut quod super aqua non pingi neque scribi possit, non pictoris aut scriptoris uitio sit, sed propter repugnantem scriptioni & picturæ aquam. Sed quæ hæc, & unde nata sit in genere humano animorum uoluntatumque diuersitas & dissimilitudo, quæque hæc ingenij atque indolis multiplex forma, id explicatu & longum & difficile. De quo aliquando fortassis non minus idoneo in loco, sed cum plusculum ocij nacti fuerimus, nostram sententiam exponemus, quam tamen iam in primo libro magna ex parte ostendimus. Sunt enim hæc hominum studiosorum ueritatis et eruditionis, curæ & inquisitionis nequaquam indigna.

MAGIS esset.) Secundum prouerbium, quod male institutum cursum mutare, non prosequi iubet.

DE uarijs disc.) Quas Græci *αἰσθητικὰ* nominant. Disputationem autem finium copiose exequitur Cicero, & in quinto de Finibus, & in V. Tusculanarum. Sex quidem secundum Carneadem esse omnino simplices fines commemorat in V. de Finibus. Voluptatis appetitum, quamuis hæc non contingat: aut studium non dolendi: aut ut ijs potiri possimus quæ prima secundum naturam uocantur: uoluptatem ipsam: uacuitatem doloris: fructum & copiam eorum quæ prima secundum naturam uocant. Ita erit

septimus, adiunctæ uoluptatis ad honestatem: octauus, ad hanc uacuitatis doloris. nonus, accessio illorū quæ prima secundum naturam uocant. Requiritur autem in his finem Stoicorum uideo ab aliquo posse, uirtutem, quæ illis sola bonum est. Sed illi, ut in tertio de Fin. docetur, cum possiderent ortum quendam ultimi boni de principijs naturalibus, ad conuenientiam naturæ illud deduxere, ut summum bonum dicerent esse, conuenienter naturæ uiuere: id est, ἡμολογουμένως τῆ φύσει βίῃ, in hoc iam uirtutem, siue honestatem constituerent. De Aristone autem, & Pyrrhone, atq; etiam Herylo, ita Cicero in V. de Fin. iam explosæ eiectionis sententiæ Pyrrhonis, Aristonis, Heryli, quod in hunc orbem quem circumscripsimus, incidere non possint, adhibendæ omnino non fuerunt, & c. Atq; ibi & Cicero significat, Pyrrhonem omne discrimen uitæ sustulisse, cum præter honesta & turpia nihil neq; expetendum neq; fugiendum traderet. itidemq; Herylum, qui negaret quicquam esse bonum nisi scientiam. De Aristone Plutarchus, *περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν*,

Αείσω δὲ ὁ χιθὼ τῆ μὲν ἕσχα μίαν καὶ αὐτὸς ἀρετῶν ἐπιπέδ, καὶ ὑγείαν ἀνόμαζε. τῶ δὲ, πρὸς τι πῶς, ἴσα φόρου καὶ πλείονας. ὡς εἰ τις ἐθέλοι: τῶ ἄρα σὺν ἡμῶν, λυκοῦ μὲν αὐτὸν λαμβάνουσαν, λυκοῦ δὲ ἀνελείν, μελαίνων δὲ μελαίνουσαν.

Et Galenus, *περὶ τῶν λεκτῶν ἰσχυροτάτην καὶ πλάτωνα διορθῶν*, dicit hanc uim appellasse Aristonem *ἐπιπέδων ἀγαθῶν καὶ κακῶν*.

METRODORVS.) Huius & alibi meminit Cicero. fuit de præcipuis sectatoribus atq; amicis Epicuri: cuius memoriã colit cum sua, testamento iussit. Hic Atheniensis, non ille posterior Scepsius, fuit præstanti memoria, cuius mentio fit in prima Tusculana. Fuit & alius Metrodorus Stratoniceus, desertor Epicuri. Itemq; alius uetustior, magister Anaxarchi. Sententiam autem Metrodori hanc in secundo Fin. ita retulit: Metrodorus penè aliter quàm Epicurus, beatum esse describit his serè uerbis: Cum corpus bene constitutum sit, & sit exploratum ita futurum.

ASPICE Philoctetam.) De tragœdia Accij, ut uidetur. huius enim Philoctetes citatur à Macrobio, & Cicerone. de Fin. v. Eisdem uersus in 11. Finium posuit, de Philocteta,

Cui uiperino morsu uenæ uiscerum
Veneno imbutæ, tetros cruciatus cient.

APVD Sophoclem.) Trachiniæ fabula Sobhoclea, argumenti infecti Her-

Herculis ab uxore Deianira inficia, ueneno Nesei cruoris. Sunt autem uersus à Cicerone luculente translati, omisis quidem aliquot: ut placuit subiectis Grecis indicare.

ὦ πολλὰ δὴ καὶ θόρυμα, καὶ λόγῳ λαοὶ,
καὶ χεῖρ, καὶ νότισι μοχθησας ἐγώ.
λέπω τοῖσιν ἔτ' ἀκοιτις ἢ δῖος
πρὸδῆκον, ἔθ' ὁ συγνός θυροδενὺς ἐμοί,
οἶον τόδ' ἢ δολῶπις οἰνῶς κέρη
λαβῆναι ὡμοῖς τοῖς ἐμοῖς, ἐρηνύων
ὑφαντῶν ἀμφίβλητρον, ὦ δούλωμαι.
πλὴν γὰρ πρὸς μαχθῆν, ἐκ μὲν ἐχράτας
βέβρωκε σάρας, πλὴν μόνως τ' ἀρτηρίας
ῥοφεί ξυνοιοῦν. ἐκ δὲ χλωρὸν αἷμά μου
πέπωκεν ἠδὲ, καὶ διεφθαρμαι δέμας
ἢ παῦ, ἀφραδῶ τῆδε χειρῶν πεδῶ.
λέ τοῦτα λόγῳ πεδῶ, ἔθ' ὁ γνηνός
σραφὲς γιγάντων, ἔτε θῆρα ὄβια,
ἔθ' ἑλλας, ἔτ' ἀγλωσθ, ἔθ' ὅσιν ἐγώ
γαῖαν λαδαίρων ἰσχυλῶ, ἔθρασε πῶ.
γυνὴ δὲ, θῆλυς ἔσα, κοῦκ ἀδρός φύσιν,
μόνη με δὴ κερθεῖλε φασγάνῳ δίχα.
ὦ παῖ, γενὸ μοι πᾶς ἐτήτυμθ γηγῶς,
καὶ μὴ τὸ μητρὸς ὄνομα πρὸς βόσους πλείον,
δός μοι χερῶν σάιν αὐτὸς εἶς οἴκῳ λαβῶν,
εἰς χεῖρα τῶν τεκνῶν, ὡς εἶδῶ σάφα
εἰ τῶμόν ἀλγῆς μάλλον, ἢ λείνης ὄρθῳ
λαβῆτῶν εἶδῶ ἐν δίκῃ κακῶν.
ἔθ' ὦ τέκνον, τόλμισσον, οἴκτειρον τέ με
πολλοῖσιν οἴκτρον. ὅσις ὡς παρθένος
βέβρωχα λαλαῶν, καὶ τόδ' ὄκῳ εἰς ποτε
τόνδ' ἀνδρα φαῖν πρὸδ' ἰσῆιν διεφραῶτα,
ἀλλ' ἀσέναντα ὄκῳ εἰς ἀπὸ μῶν λαοῖς,
νῦν δ' ἐκ θῆρας θῆλυς ἐνθῆμαι τῆλας.

καὶ νῦν προσελθὼν, σῆθι πλησίον πατρός.
 σκέψαι δ' ὁποίας ταῦτα συμφορᾶς ὑπο
 πέπονθα. δειξὼ γὰρ τάδ' ἐκκαλυμμάτων.
 ἰδὲ, θεῶνδε πάντες ἄθλιον δέμας,
 ὄρατε γὰρ δύσκηον ὡς οἰκτρῶς ἔχω.
 αἰ, αἰ. ὦ τέλας, ἔ, ἔ.
 ἔβαλψεν ἄτης σπασμός ἀρτίως. ὁ δ' αὖ
 διήξε πλοῦρον, εἶδ' ἀγύμνασον μ' ἄμ
 ἔοικεν ἢ τάλανα διάβορος νόσος.
 ὦ νᾶξ αἰδὼν, δέξαι με.
 ὦ δῖος ἀλίτης, παῖσον.
 ἔνοσφον ὦ νᾶξ, ἐγκατάσκηψον βέλθ
 πᾶτερ λιραυῶ. δαίνυται γὰρ αὖ πάλιν.
 ἦνθηκεν, ἐξώρμηκεν, ὦ χεῖρες χεῖρες,
 ὦ νόσπε καὶ σέρνα, ὦ φίλοι βραχίονες.
 ὑμεῖς ἐκείνοι δὲ καθεῖσαδ', οἱ ποτε
 νεμέας ἔνοιλον βουκόλων ἀλάστορα
 λείοντ' ἀπλατῶν θρέμμα, καὶ πρῶσθήγορον
 βία λατρεγὰ (αἰθερῶ, λδρναίαν δ' ὕδραν,
 διφυῆ τ' ἄμικτον ἰπποβαμονα στρατῶ
 θηρῶν, ὑβείστω ἀνομον ὑπέροχον βίαν,
 ἐρυμαῦθιόν τε θῆρα. τὸν δ' ἔπο χθονός
 ἤσπε τεύχερον σκύλακ' ἀπρόσμαχον τέρας
 δεινῆς ἐχίδνης θρέμμα, τὸν τε χρυσέω
 δροακοντα μίλων φύλακ' ἐπ' ἐχάρις τόποις,
 ἄλλων τε μόχθων μυείων ἐγδυσαίμην,
 καὶ δόεις τροπᾶι ἔσχε τῆν ἔμων χερῶν.

Q V AB corpore exanclata.) Vetus est uerbum exanclare, quod perficere, et ueluti ministerio quodā exequi, cūq; difficultate peragere significat. Simili in significatione ἔφαρται Græci dicūt, ut Eurip. Cyclope usus est. Item Medea, πρὶν τὴν ἐφαττικίαναι. ducta translatione ab opere aquarum hauriendarum, siue de puteis, seu cum carine exhauriuntur. Virgilius interpretatus est græcum, Aeneid. lxxi. Quæ bella exhausta canebat.

nebat. Verum exanclare Latinum est uerbum, nec ab illo Græco, exantlare, ut aliqui falso tradidere.

DE COLOREM.) $\chi\lambda\omega\rho\acute{o}\nu$, id est uiridem. hoc est liuidum, de tabe ueneni. suus enim sanguinis color, ruber est & purpureus. Cum igitur liuet, tum decolor est.

POTIOREM putes.) Græca hoc loco $\sigma\upsilon\upsilon\tau\epsilon\tau\iota\mu$. ut mox copiosiora sunt Latina, quàm Græca, $\omega\lambda\lambda\epsilon\iota\sigma\tau\eta\ \delta\iota\kappa\tau\acute{\rho}\epsilon\tau$, Gentes nostras flebunt miserias. Qui enim sunt $\omega\lambda\lambda\omega\iota$? toti certe populi.

INGEMISCENTEM malo.) Post hunc uersum, & de Græcis, et quia minus coherent sequentia, suspicari licet deesse aliquid.

LACERATI patris.) Rursum correpta Græca sunt, exclusa illa quadam actiuosa querela.

NEMAEVS.) $\epsilon\ \nu\epsilon\mu\alpha\iota\acute{o}\varsigma$. Ita numeri exigunt ut legamus. est enim $\alpha\ \omega\delta$ $\alpha\ \nu\epsilon\mu\alpha\iota\acute{o}\varsigma$ $\delta\ \nu\epsilon\mu\alpha\iota\acute{o}\varsigma$, & $\delta\ \nu\epsilon\mu\alpha\iota\acute{o}\varsigma$. Fabularum autem historie exposita sunt in explicacione nostra Sophocleæ tragediæ: unde, si quis requiret, assumere poterit.

LERNAM terram.) Vel pro Lerneam terram posuit: uel scribendū est Lerneæ terram. Prius fuerit tale, quale est, Urbem Romæ: posterius, ut, Urbem Patani. Excetra autem, à ueteribus Latinis hydra appellata.

SPOLIA cepit.) $\gamma\epsilon\gamma\omega\alpha\iota\ \epsilon\gamma\eta\sigma\iota$. prius est in Latino, in Græco posterius. Nam uicti fusiq; hostes spoliari solebant, atq; ita de spolijs excitari trophæum, ut describitur Aeneid. x.

AESCHYLVS, non poëta.) Vetus poëta Aeschylus, st uidiosus philosophiæ Pythagoricæ, ut Euripides Anaxagoriæ: qui et Anaxagorā audiuisse traditur. Locus aut est de Prometheus, ut apparet, $\lambda\upsilon\sigma\mu\epsilon\lambda\omega$ Aeschyli: quæ fabula nūc nō extat. Scripsit idē et $\omega\upsilon\pi\epsilon\phi\epsilon\sigma\theta\epsilon\mu\ \pi\epsilon\tau\epsilon\mu\delta\iota\alpha$. Ad nos $\delta\ \epsilon\ \sigma\mu\omega\tau\eta\varsigma$ tantummodo, eaq; mendosa peruenit. Nobis quidem, cū hæc annotaremus, spes erat facta melioris exemplaris, ab eruditissimo iuriscoſulto L V D O V I C O B R A S S I C A N O: quod si acceperimus, libenter & cupide cum studiosis opt. literarum & artium humanitatis sumus communicaturi.

EX quo.) Temporis longitudinem maximā significat, quod metitur à prima mundi origine, ex quo uel pluuia Caucasus irrigetur. nā & pluuia liqueſcentes quædam stille sunt, à solis lumine. uel, ex quo solis æſtu nives liqueſcant Caucaſi. Illum autem uersum, Sublime inuolans, Pinnata cauda noſtrum adulat sanguinem: adducit Nonius de Prometheus Accij.

B Recte

RECTE igitur à Platone.) Non enim expelluntur, neq; contumeliose eijciuntur poete à Platone, sed (ut Cicero ait) ducuntur è ciuitate quam ille instituit, & quidem perquam honorifice. Locus est in III. πολιτῶν, Ἄνδρα δὴ τὸν ὡς εἰκε, διωκομένων ὑπὸ βίας παντοδαπῶν γίνεσθαι, καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρέματα, εἰ ἡμῖν ἀείκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς τε καὶ τὰ ποιήματα βελόνων ἐπιλέξαι, δεσποικωοῖμεν αὐτὸν, ὡς ἐροῦν καὶ θαυμασοῦν καὶ ἠδύ, εἰπωμεν δ' αὐτὸν, ὡς ἔκδιδε τοῖσδε ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν, ἔτε δέ μιν ἐγγενέας, ἀρπύμπομεν τε αὐτὸν εἰς ἄλλην πόλιν, μύρον λατρεῖ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες, καὶ ἐείω σέψαντες. Horum talis est sensus: At eum qui per sapientiam, ut uidetur, uarium se præbere, omnesq; res imitari potest, si ad nos uenerit huc in urbē ipse, uolueritq; proferre poemata sua, adoraturi illum ut sanctum admirabilemq; & suauem, hoc autem dicturi simus, talem apud nos in urbe hic esse neminem. Itaq; profuso in caput ipsius unguento, fasciis redimitum in aliam eum urbem ablegauerimus. Sed hæc non accipienda sunt sic, quasi poetice infamem, aut à studio poetarum debeant nos absterrere: sed ut hoc efficiant, ne temere, sed ut eum attentione & cura poetarum carmina legantur. de quo quidem in Homericis copiosius disserimus.

QVIS igitur.) Argute hoc contra Epicurum affert, atq; concludit. Si enim maximū est dedecus, id est turpissimū philosopho, affirmare dolorem summū esse malum, & dedecus propter consequentiam doloris malum, ut honestas propter uoluptatem quam parit bonū est: quantus dolor hæc dicentem Epicurum debuit sequi? sed nullum ille sentit ob hoc quidē dictum.

SATIS mihi dedisti.) nihil quaero amplius: uel, satis habeo. ut Terentius: Non satis habes, si tibi dieculam addo? Sunt & in iure hæc forma sermonis usi, ut Cicero pro Quintio sæpe. Et satis accipere dixerunt eum, cui satis daretur: ut in Sticho.

RATIVNCVLIS.) Non enim satis esse has conclusiones Stoicorum sentit. Et hoc loco ad ornatum figurauit orationem διὰ λόγου, id est sermocinatione, quasi colloquens cum Zenone, autore (ut notum est) Stoicæ sectæ. Vbi personæ Attici & Marci, temere insertæ, sine dubio tollendæ sunt.

NEQUITIAM.) leuitatem & uitiositatē dixere. & Hominem nequū, qui nihil esset. & improbitatem: Nequitia est, quæ te nō finit esse senem.

REIECIENDVM.) ἀπορριπτόν. Nam Stoici, quæ neque honesta essent per se, neq; turpia, ea dixerunt ἀδιόπορα. ut uires, formam, dolorem, infamiam. sed horum alia sunt ἀπορριπτόν, τὰ ἀσφαλισμένα, id est proposita, ut Cicero uertit de Finib. III. ἀπορριπτόν ἢ τὰ ἀνασφαλισμένα, id est reiecta. Sed quia dupliciter sunt illa neutra accipienda, (nā alia nihil prorsus habent momenti, ut digitum extendere aut contrahere: alia estimationem quandam habent & sumuntur, id est ἐκτιμήματα, quod ἐν τοῖς οὐδὲν ἀπορριπτόν non fit) ideo placuit subiungere Ciceronis de primo Acad. locum, quo hæc diserte explicantur. Zeno igitur nullo modo is erat, qui, ut Theophrastus, neruos uirtutis incideret: sed contra, qui omnia quæq; ad beatam uitam pertinerēt, in una uirtute poneret, nec quicquam aliud numeraret in bonis: idq; appellaret honestum, quod esset simplex quoddam & unum bonum. Cætera autem etsi nec bona nec mala essent, tamen alia secundum naturam dicebat, alia naturæ contraria. Neutra autem in medijs relinquebat, in quibus ponebat nihil omnino esse momenti. Sed quæ essent sumenda, ex ijs alia pluris esse æstimanda, alia minoris. Quæ pluris, ea proposita appellabat: reiecta autem, quæ minoris. In IIII. autem Finiū, ἀπορριπτόν interpretatur quidem producta, sed mollius esse putat proposita, aut præcipua: & illa contraria, reiectanea. Item in tertio, promotilla, & hæc remota: ubi & rem ipsam explicat.

SED re succumbere.) Zenonium hoc est. In hac gloria et hoc splendore uerborum, nemo non re ipsa laudem tucri debebat. cōtra quod Cicero, optari hoc quidem facile posse, sed philosophiæ esse doctrinam.

QUOD honestum.) Ita in IIII. Finiū: Si una uirtus, unum istud quod honestum appellas, rectum, laudabile, decorum, erit enim notius quale sit pluribus notatum uocabulis idem declarantibus.

NIHIL est planè.) Prouerbiali figura: id est futile, leue, nullius momenti. Euripid. Andro. οὐδὲν δὲ οὐδὲν ἄ. Item, Nihil præ ut futurum dicis. & similia. Item Milite, Illud quidem nihil est.

AUT enim nulla uirtus est.) Propositum generale distinctè & distributè exequitur, per illas notas & usitatas honesti species traducens disputationem suam.

CORINTHIIS.) De are Corinthio, quod casus miscuit, ut ait Plinius, Lib. 34. Ca. 2
fit et postea à Cicerone mentio, libro quarto: Ingeniosi, ut æs Corinthium
in æruginem, sic illi in morbum & incidunt tardius, & recreantur ocuis.
De hoc uasa & signa efficta, incredibili uel insano potius studio expetita

quondam fuisse, Plinius quoque indicat. Attingit autem hoc loco dogma Stoicorum, qui & simplicem uniusq; modi uirtutem, quamuis nominibus distingueretur, esse uoluerit: & partam non amitti. Est enim secundum illos sapiens beatus, quod non esset in periculo amittende illius. Et comprehensio Stoica firma & certa esse debet. Sed de hoc contrariae sententiae exponuntur, Chrysippi & Cleanthis. Chrysippus enim ἀποβλητὴν, id est amitti posse uirtutem dixit: nō posse, hoc est ἀναποβλητὸν ἦν αὐ, Cleanthes.

PHILOCTETAM.) Aliqui libri sic habent hoc loco, Prometheum aut Philoctetam illum. Sed retineamus sanè hanc scripturam, Philoctetam illū,

— Qui iacet in lectulo humido,

Qui eiulatu, questu, gemitu, fremitibus,

Resonando multum flebiles uoces refert.

Sunt autem de tragœdia quapiam uersus senarij iambici, primus quidem dimidiatus, duo sequentes integri. In secundo autem, uel soluenda particula Qui, ut fiat Qui disyllabon. aut addenda coniunctio Que, ut sit, quiq;.

DA iugulum. id est, fesus & uictus fer extrema. Prouerbiâli figura dictum: sumta de translatione uel ab ijs qui iugulantur in supplicijs: uel de ludo gladiatorio.

CRETVM quidem.) Exemplis docet, posse superari dolorem, & patientia cum animos tum corpora durari. De Lycurgo dictum est & in prima Tusculana, fuisse Leobotæ regij sanguinis pueri fratris filium & tutorem, &c. De Minoë traditur, Iouis colloquio illum usum in Creta annis nouem. Sic enim interpretantur aliqui, ἰουὺν ἰοῦτος βασιλεὺς διὰς μεγάλης ἀρετῆς. Appellat & Plato Cretensium leges, Iouis leges. νόμων δ,

καὶ ἐπινοῶν βόλομαι δεξελθεῖν, πῶς ἐν τοῖς τοῦ Διὸς λεγομένοις νόμοις, τοῖς τε τοῦ πούβλις ἀπόλλωνος, ἔς μίνως τε καὶ λυκούργου ἐβέβηκα, ἐν εἰς τε πάντα τοῦ τα, &c. De uerberationibus autem puerorum Spartanorum, notæ sunt historie quæ traduntur à Plutarcho in Lycurgo, & Xenophonte in Politia: copiosiss. autem à Pausania, ut subiecimus. Locus qui cognominatur Limneum, sanum est Diane Orthie. Simulacrum autem illud esse ferunt, quod olim Orestes & Iphigenia de Taurica clam asportarint. Idq; aiunt perlatum ad se Lacedæmonij, quippe apud quos rex fuerit Orestes. uidenturq; mihi uerisimiliora hac de re narrare, quàm Athenienses. Nam qua ratione Braurone simulacrum

Hic locus supra in lib. 1. corrigendus. nā perperam legitur.

Ex Laonicis

lacrum illud Iphigenia reliquerit? Aut cum Athenienses ad relinquendū locum illum se pararunt, quomodo in naues non etiam illud imposuerunt? praesertim cum tanta nunc etiam fama sit deæ Tauricæ, ut contendant & Cappadoces, & Ponti Euxini accole, simulacrum illius esse penes se. contendant & Lydi, qui colunt Dianam Anaitida. Paterentur ne igitur hoc neglectum præde esse Medis Athenienses? Bauronis enim simulacrum Susa deportatum, postea à Seluco Syrijs datum fuit, qui nostris temporibus Laodicenses sunt. Sed & hæc argumenta habeo, esse Orthiam apud Lacedæmonios simulacrum, allatum de barbaris. Hoc enim cum reperissent Astrabacus & Alopecus filij Irbi, nepotes Amphisthenis, qui filius fuisset Amphiclis, nepos Agidis, statim uersi sunt in furorem. Præterea Limnæ Spartani, & Cynosurientes, Mesoæq; ac Pitanes incola, in sacrificio Dianæ primum rixam, deinde & prælium cōmiserunt, & multis iuxta aram cæsis, reliqui morbis conficiebantur. Tum oraculum datum fuit, ut aram humano sanguine cruentarent. Cumq; sorte deligerentur ij qui mactarentur, ritum hunc Lycurgus mutauit, puerorum uerberationibus. atq; ita quoq; repletur ara humano sanguine. Astat autem cum simulacro sacerdos, quod exiguum est & leue: quod uerberantes, si alicui sorte puero forma generæ ue præstanti pepercerint, fit illud graue: deq; eo sacerdos conqueri solet. Ita retinet simulacrum Tauricæ deæ sanguinis cupiditatem. Vocatur autem illa non Orthia tantum, sed & Lygo desma, &c.

A D necem.) Sic uerberari solitos scribit, ut penè necarentur. Ut Terentius, Verberibus te cæsum in pistrinum Daue dedam, usq; ad necem. Et si Plutarchus in Lycurgo tradidit, se uidisse morientes inter uerbera. Et Lucianus Anacharside scripsit, statuarum honore affici inter uerbera exanimatos pueros.

DIFFERUNT aliquid.) id est in aliquo, *Lat. à τὸ. ut. Quid me uis? Aliqui malunt, differt: ita erit connexio uerborum notior. Excurrit autem hoc loco Cicero in disputationem quandam, de quodam significationis discrimine, laboris et doloris. quam Græcos non seruare ait. de qua quidē tota re uix inuenio quid dicam. Ac suspicor, dicendum enim quod sentio, in quadam cupiditate nimia ornandi amplificandiq; linguam Latinam Ciceronem progressum hoc quidem loco ad Græcorum reprehensionem paulo incogitantius. Et si enim *πρόβη*, (nam non reperio aliud uocabulum quod Cicero designet, & *πρόβη* appellant Græci *τὸς σπουδαίους*, qui sunt Latinis industrij, quo & Ioannes quidam Grammaticus cogno-*

mento fuit uocatus) πόνος ergo, etsi illi etiam in doloris significatione ponunt, ut cum medici sic loquuntur, πόνος αἰθυσίς ἐστὶν ἀνίαρά, καὶ δάπερ ἢ ἄδον ἢ προσυδὸς αἰθυσίς. Et πόνους ἀδύωνος nominant quae dolent, atque ita et cruciatus appellarunt Stoici, ut cum dixerit πόνος esse ἀδύωνος, quod quidem maxime Ciceronem mouisse apparet, ut haec talem ad modum differeret: haec igitur etsi ita se habent, tamen uocabulum profecto id proprie significat Graecis πόνος, quod Latinis labor, et ad doloris sensum in illa affinitate significationis transfertur. ut Latini quoque laborare dicunt eum qui animo sit sollicito, quod molestiam certe habet. Itaque Homerus Iliad. 6. ἄδεις γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὧς ἔπονείτο. Et Iliad. 11. ἢ ἐθέλεις ἄλιον θείναι πόνον, ἢ δ' ἀτέλειον ἴδωσθ' ὅμ' ἴδωσθαι μόνον. Et Sophocles Aiacis, πόνος πόνον πόνον φέρει. de laboriosa molestia inquisitionis. Et cum alia dolorem Graecis significant, tum ἄλγος, et communius ἀλγιστὸν. Iliad. 2. ἀλγιστὸς δ' ἀχρεῖον ἴδων, de pulsatō Therfita. Sed de his satis. De uirginibus Lacanis et ipsis nota sunt ea quae hoc loco Cicero attingit, quarum et ipsarum exercitia fuerunt cum sua, tum communia cum adolescentibus. quod ut periculosum ad tuendam pudicitiam, exprobratur illis uerbis Pelei in Andromacha:

— ἔδ' αὖ ἐβέλοιστο τις,
σώφρων γυνοῖο παρπατίδων ἰόρκ.
αἰξίω νεοισιγ' ἐξεργεῖσθαι δόμους,
γυμνοῖσι μηροῖς, καὶ πέλαις ἀναιμύοις,
δρόμους παλαιστράς τ' ἐκ ἀνάχρητὸς ἐμοῖ
λοινῶς ἔχουσι. κατὰ δαυμάζου χροῶν,
εἰ μὴ γυμναστὰς σὺ φρονεῖς παρδιδόντε.

Sed Ewrotas fuit fluvius Lacedaemonis, ad quem illi exercitibus operam dedere. Et est nomen puellarum Spartanarum comicum, φαινομενίδων. Fertilitatem autem barbaram dici accipio fecunditatem, id est τὴν ἐν τρυφῇ, cui ociūm et fuga laborum idonea: ita enim minus sicca corpora, concipiendo foetui apta redduntur.

SINE anapaesticis pedibus. Non modo ad tibiam, sed citharam quoque conflixisse Spartanos accepimus. Anapaestos autem modos fuisse, Cicero plane hoc loco dicit. Et sane sunt, ad quandam ueluti stabilitatem et aequabilitatem appositi, cum deponantur in longam syllabam. admiscuisse
tamis

iamen crebros spondeos accepimus, ut syzygia spondaica reperiantur, Laconicae appellatae. Sed de anapaestis haec metrici tradidere: Anapaestici trimetrum catalecticum in syllabam, appellatum Messeniacum, & ἰσχυρὸν, quod esset proprium carmen Lacedaemoniorum, idque ad tibias illos accinuisse in praелиjs, incedentes ante consuetum ad numeros, non tam ad incendendos quam regendos animos. Ponuntur autem in hoc anapaesti ante spondeos. ut,

Age dic nunc tibia Marti carmen amicum.

Nam de ultima syllaba quod praecipere, breuem illam esse debere, id nihil est: cum satis constet, ultimas syllabas certum tempus non habere.

MVLIER uidebitur.) Prouerbiali figura sermonis dictum. nā sexus iste mollis est, & infirmus. ut in Terentiana Eunucho, Senem mulierem.

QUANTVM experti sumus.) De praelio in Philippis dicit, quod depugnatum fuit inter Caesarem & Pompeium.

O PATROCLES.) De tragodia latina uersus iambici tetrametri catalecti. Translatum autem est argumentū de Iliad. x. ubi occurrit saucius Alexandri sagitta Eurypylus, filius Euaemonis, Patroclo, & primum interrogatur quo in loco sint res Graecorum, & ita deinde curatur.

VBI tantum luctus continuatus.) Apparet miserationem hoc loco poetam tragicum inseruisse. sed illa apud Homerum ponitur initio,

O infelices regesque ducesque Pelasgum,

Scilicet à uestris procul, & tellure paterna,

Vestra omenta canes pascent albentia Troum.

SI QUIDEM homo esset. Id est, si quid in illo esset humanitatis. Tuo si homo sis, hic faciet. & Homo sum, humani nihil à me alienum puto.

NIHIL minus.) Prouerbialis ἰσχυρὸν negationis. Aesopi autē, tragicodiarū nobilis actoris temporis sui, et alibi facit mentionem: ut in epistola libri VII. ad Marium, Deliciae uero tuae, noster Aesopus. Et Horatius: Quae grauis Aesopus, quae doctus Roscius agit.

CONSVETVDINIS.) Vnde & hanc, naturae uim, inueteratam praesertim, obtinere aiunt. Et nota est Theophrasti sententia, Consuetudinem esse quasi alteram naturam.

SAMNIS spurcus.) Samnitum enim nationem gladiatoriam fuisse accepimus. Versus autem hic est Lucilianus, de Esermino.

AGE sis nunc de ratione.) Transit ad argumenta, quibus ostendit, & tolerabi-

tolerabilem & tolerandum esse dolorem. & præcepta quædam fortitudinis explicat, & Epicurea hac in parte reijcit.

PERCVLERIT.) percussit. Perculit illico: & Laudū percussus amore. Vehementiorem motum, & quasi ictum doloris significavit.

» HISCE ego pluribus.) Ita & in III. de Finib. Si una uirtus, unū istud
» quod honestum appellas, rectum, laudabile, decorū, erit enim notius qualem sit pluribus notatum uocabulis idem declarantibus, &c.

» VT tute tibi imperes.) Ita enim certe in monitionib. usurpatur hoc, ut iubeamus aliquem seipsum, aut animū suum uincere. Et pulcerrimam esse aiunt uictoriam sui ipsius. Et Græci aliquem *λεπτοίχου*, itemq; *ἡρώ* esse dicūt. Quod quale sit, explicatur à Platone *ἡρώ* d. qui dicit in homine duplices esse contentiones quasi rudentū aut neruorū unam perturbationum, ut uoluptatis seu lætitiæ, itemq; molestiæ siue ægritudinis, & antecedentium illas metus atq; confidentiæ, seu cupiditatis. Alteram uero rationis, cui parere & obsequi illam oportere dicit. hæc autem cum perfecta iam sit, uirtus nominatur à Cicerone et alibi, ut IIII. de Finib. Ratio enim perfectio est uirtus. Sed *σοφία* d. hæc planius dicuntur, & sunt ad hunc illa locum aptiora.

» SAEPÊ enim uidemus fractos pud.) Itaq; præceptum datur contra iracundiam, ut irati sua ora in speculo contemplantur. Et scitum est quod in Lacedæmoniorum institutis fuisse accepimus, statis temporibus ut seruos ebrios producerent ante conspectū adolescentiæ suæ, & pudore tantæ deformitatis ab hoc illam uitio studerent detertere.

» IN Niptris.) Satis quidem constat nomen hoc esse Sophocleæ fabulæ, translata à Pacuio: idem enim Cicero manifeste ostendit. Sed de argumento querendum. Non autem id accipi potest, quod aliqui tradidere, Vlysem saucium ictu apri apud Autolycum introduci, ubi cruore abluto uulnus illius curaretur. Nam & de bello saucium exportari, intelligi de ijs uersibus qui referuntur potest, et citatur uersus alicubi Nonij, de quo apparet in bello quosdam curari,

Vos betite defensum patriam in pugna.

Et hic etiam quidam moriens nescio quid dicit. Quod de Vlyse intelligi non potest. Suspicio igitur, si huiusmodi aut par aut opus est suspicando colligere, de eiusdem argumenti fabula hæc esse adducta, cuius & supra in Eurypyli mentione uersus quosdam relatos audiuius: in scenam productis Homericis historijs Iliad. x. ubi optimates plerique
Græ-

Græcorum uulnerantur, & pugna excedunt, Agamemnon, Diomedes, Vlysses, Machaon, Eurypylus. Quod ad lauacra autem attinet, certe & cruorem de uulnere Eurypyli Patroclus *ἴσ' ἕδ' αὐτὶ λιαρῶ.* Iliad. 7. & Iliad. 8. *δι' αὐτῶν λείπεται* parantur Machaoni. Versus autem plerique sunt anapestici generis, quos, ut hoc etiam loco coniecturas nostras exponamus, sic perscribendos putamus.

— Tu quoque Vlysses,

Quamquam grauius cernimus ictum,

Nimis es penè animo molli, qui

Consuetus in armis æuum agere,

Et sequentes:

Retinete, tenete, opprimate, ulcus

Nudate, heu miserum me, excrucior.

O perite, abscedite, iam iam

Dimittite: nam attactu & quasi

Sæuum amplificatis dolorem.

ATQVE ille non immoderatè.) De alio quopiam, non de Vlysse, quæ sequuntur accipienda arbitror, quippe qui alios obiurget, idq; moriens: quod in Vlysem non congruit. Est autem gnoma exposita uersibus trochaicis tetrametris catalecticis.

Conqueri fortunam aduersam, non lamentari decet.

Id uiri est officium, fletus animo muliebri additus.

ZENO proponatur.) Historiæ notæ sunt, de Valerio, & Laertio, Plutarcho. & ab interpretibus recitantur.

ABIECTO scuto.) Neque enim retento scuto fugere poterant, neq; abiecto pugnare. Itaq; *πὸ δουλοῦ* dixere, qui è prælio fugissent.

QVEM XII. tabulæ.) Sic enim interpretatus fuit Iessum, L. Aelius, ut Cicero de Legib. lib. II.

HERACLEOTES Dionysius.) Quem ex renibus laborantem descivisse à dogmate Stoico, Cicero scribit: cum oculorum morbo correptum sententiam mutasse, & transivisse ad Cyrenaicos, Laertius memorat. unde & *ἡτάδηνος* fuit appellatus. Lucianus *δυναστυπῶς* & ipse rem exposuit: sed quo morbo laborauerit, non dicit. de quo, ut Athenæus libro VII. noluptario sene, non inscite Timon,

ἡνίκ' ἐγὼν δλιῶεν, νῦν ἄρχεται ἡδλιώαδαι.
 ὦρον ἐγὼν, ὦρον δὲ γαμῆν, ὦρον δὲ πεπαιῶν.

In parte occidua iam captat dulciauita.

Tempus habet suum amor, tempus connubia læta.

Estq; suo amborum faciendus tempore finis.

QVI gymnici.) γυμνικοὶ ἀγῶνας Græci dixerunt, ἔσθραντας, in quibus gloria ἔσθραντας certamen propositum esset. Demosthenes πρὸς Λίππυ, τοῖς τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶνας νικῶσι τὰς ἐσθραντας. ut fuerit ludi illi doctissimorum uirorum monumentis celebrati, Olympiorum, Pythiorum, Isthmiorum ἔσθραντας Nemeorum, de quibus alibi. Decertabant autem nudi, quod tamen fieri ceptum, non diu ante bellum Peloponnesiacum, ut Thucydides scripsit, autore Orsippo Megarensi: quemadmodum epigramma græcum, quod alibi retulimus, indicat, cuius postremi uersus duo ita sonant,

Qui cum certarent induti membra priores,

Obtinuit frondem nudus Olympiacam.

PUNCTIS singulis.) Ad consuetudinem ferendorum suffragiorum referendum, que in tabella punctis designarentur, ut ex Planciana intelligi potest, de qua proverbiali figura Horatius dixit,

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Pro Murena: Recordor quantum hæc quæstiones in Senatu habitæ punctorum nobis Serui detraxerint.

IN manibus habebat.) uersabat, ἔσθραντας. In oculis esse, dixit πρὸς Ἐπίστον.

OMNIA benefacta in luce.) Propterea quod honesti ἔσθραντας recti laus semper est comes. Itaq; ἔσθραντας luce, que nunc benefacta dixit, ἔσθραντας sunt. Hæc igitur non tegi, neq; occuli solent. Cōtrà malefacta, id est αἰσχρὰ, seu λυγρὰ, sunt λυγρὰ, ideoq; tenebras ἔσθραντας caliginem amant.

VT EST captus.) Terentianum, Vt captus est seruulorum. Itemq; humane ferunt: Terentius, Vix tamen humane patitur.

VT Arionem.) Fabula de Arione nota est de primo libro Herodoti. Gelius etiam interpretatur libro xvi. cap. xix.

VEL equi Pelopis, Neptuni.) Pelopem filium Tantalum uenisse è Phrygia in Græciam, ἔσθραντας nomen indidisse Peloponneso, nemo scire ignorat. Hunc amasse Neptunum accepimus: ἔσθραντας petenti nuptias Hippodamiae, cuius procos à se uictos curuli certamine pater Oenomaus soleret interficere, tradidisse

didisse equos alatos, ut & Pindarus cecinit. Quibus & mare transfue-
 rit, post abiectum in illud ad Gerestum aurigam Myrtilum, ut si-
 gnificatur in Oreste, *ἄλλοι δὲ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀνδρῶν*. ceterum hoc aliter
 scio quosdam interpretatos. Esse autem Neptunum equestre numen, uel de
 cognomento illius patet. *Ἰωάννης* enim dicitur, ut & Pausanias in Achai-
 cis refert, existimatque ad hunc referendam inuentionem rei & disciplinae
 equestris, sicuti & naualis. & adducit uersum, quem antiquus poeta
 Pamphos fecerit, in quo largitor equorum & nauium appellatur Neptu-
 nus. Itaque & apud Maronem curru super mari inuehitur. et Homerus sic
 facit ab equis trahi currum, ut axes non madeant aquis. Sunt autem uer-
 sus Iliad. v. quos ita uertimus,

Tum super æquoreas currum Deus incitat undas,
 Monstra maris circum exultant emersa profundo
 Undique, & agnoscunt uolitantem marmore regem,
 Lætus sese aperit pontus, siccumque iugales
 Abripiunt cursu celeres in fluctibus axem.

AD clepsydram. *ἡ δὲ λέξις* elocutio intelligendumque Reuertamur,
 aut persequamur reliqua: sic enim institutam esse disputationem ait. Ali-
 qui reposuerunt, Sic enim duximus, quod & ipsum *ἡ δὲ λέξις* fuerit: ut
 intelligatur, disputandum.

SED tibi uideo non.) Correctiuncula est inuitationis suae. Cum enim
 in crastinum adesse iussisset Atticum, nunc subijcit, nihil hoc opus fuisse.
 ipsum enim Atticum non passurum, ut quae restarent, sibi deberen-
 tur diutius: sed exacturum fuisse promissum,
 etiamsi ipse differret.

EXPLICATIONVM LIBRI II.

FINIS.

C 2 IN

10 TVSC. QVÆST. LIBRI III.
 IN TVSCVLANARVM
 QVÆSTIONVM LIBRVM
 tertium, Ioachimi Camerarij
 Explicatio.

VID' NAM esse.) Proœmium tertij libri, in quo aduersus egritudinem animi præcepta Cicero collegit, contra errorem hominum et neglectio nem potioris partis sui differit. Potior autem pars animus est: qui, ut corpus, suis quibusdam morbis affigitur, & laborat uitijs. Intelligi autem uult Ci cero, etiam huius curandi rationem & præcepta

esse, quæ philosophia complectatur. In initium *περὸν ἀναγκαῖον* in compa ratione: Cur altera pars nostri minus curatur? Quia de corpore animus est sollicitus, de animo corpus non potest ullam curam suscipere. Ergo re linquitur, ut animus ad se ipse respiciat. sed medicina requiritur in agro tatione scilicet: tum ergo si peruersum sit iudicium animi, cui mirum hoc esse uideatur?

EIVS QVE utilitas.) Nā Apollini etiam medicinæ artem, sicut diuina tionis, citharæ, sagittarum, attribuere propriam. Cuius filium perhibent fuisse Aesculapium, sed artes Apollineas Virgilius etiam recensuit in XI. Ipse suas artes, sua munera, lætus Apollo Augurium citharamq; dabat, celeresq; sagittas. Ille ut depositi proferret fata parentis, Scire potestates herbarum, usumq; medendi Maluit. —

SUSPECTA & inuisa.) Multitudini enim sapientia non solum paræ grata, sed ut ignota, suspecta, ut cōtraria, inuisa est. Vulgus enim errorib. est obnoxium, & implicitum. hos philosophia eximere studet, & in eo cu piditatibus hominū aduersatur, id inscitæ et stultitiæ non placet. *καὶ οὐκ ἔστιν ἡ ἀρετὴ ἡγεμονία τῶν ἀπορροῦντων*. Est autem secundum eundem deterior imperitus sapiente, fortis ignaui, infans diserto, hebes ingenioso. Itaq; fieri aliter non potest, quam ut stulti & improbi oderint & auersentur philosophiam, tanquā refuta tricem

tricem quandam & eleuatricem suorum consiliorum atq; actionum.

QUOD si tales nos.) Occupatio: At enim natura nos ducit ad optima, & maximè expetenda. Verum est, inquit: sed nos sequi non possumus. Atq; nunc tractatur à Cicerone illa questio, quæ à ueteribus sapientibus & ipsis agitata fuit, admirantibus hanc animorum à naturæ ipsius iudicio declinationem. Itaq; censuere esse uere dictum, neminem esse sua sponte improbum, neq; contra uoluntatem beatum, quod Aristoteles partim uerum, partim falsum esse ait. Sed de hoc aliàs. Nunc autem Cicero causas colligit, cur externis quibusdam auxilijs opus sit ad hoc, ut naturam optimam ducem sequi possimus. Naturam autem dicit iudiciū de faciendis & fugiendis commune omnium hominum, quo certe honesta comprobatur, & dantur turpia. Hoc neq; statim illustre est, & in multis obscuratur (non enim planè extinguitur unquam) sed sæpe perturbatur. Vnde igitur? Cicero educationem malam hoc facere docet. Plato duas causas facit: & procreationem prauam, et educationem præposteram. Sic enim in Timæo, *ἢ ἂν ἀλλοτρίου μὲν τοῦ φύσεως ἀλλὰ τῶν φύσεως μὲν μάλιστα, καὶ τὸς τρεφοντας τῶν τρεφόμενων.* Sed de hoc, ut aiebam, aliàs. Est enim longior illa quidem, sed studijs nostris non aliena disputatio. Nunc aut̄ hoc dicit, productos homines esse & procreatos in uitā, ut teneris corporibus, sic etiam mentibus: sed naturalia esse incrementa utriusq; partis: itaq; ut secundum naturam augefcens corpus confirmari solet in etate quæ est *ῥηδία*, ita & animus poterat ac debebat crescere, ut ratio perficeretur. ratio autem perfecta est uirtus. Huic rei quæ & quàm multa obstant, Cicero commemorat. Primum corruptio uitæ, cum neq; audire neq; cernere quicquid liceat, nisi praua & peruersa. Secundò, doctrinæ etiā ipsius, qua maxime ali augeriq; mens deberet, uanitas. Tertio, populi iudiciū, quod etiam prudentiores sequi interdum solent. Maxime aut̄ præstantibus naturis ambitio, id est honorū cupiditas nocet, humiliores auaritia aut uoluptas auferi.

NATURÆ lumen.) iudicium ueritatis, & illustres sententias de recto honestoq; dixit.

QUOD cum lacte nutricis.) à primis annis pueritiæ. ut *ἢ ἂν μὲν ἰ ἀν ἕως πάλαι ἀπὸ τῆς γάλακτος τῆς τρεφόμενης.*

DEINDE magistris.) Alibi legitur, id est magistris traditi sumus. quod & ipsum non displicet. Nam post annos pueritiæ, id est septennium, priscis temporibus literis erudiendi pueri tradi magistris solebant. Quod Fabius quidem non probat.

ACCEDVNT etiam poetae.) Quæsitū à pluribus est, an poetarum lectio proffit magis quàm noceat. Sed in hoc non immorabimur nunc quidē. Satis autem constat, non temere omnium omnia his scripta proponenda pueris. Plutarchus etiam, qua attentione & quo iudicio poemata legenda essent, disseruit. Nihil uero est quod non nocere possit propemodum rerū omnium, ut et Ouidius docuit eleganti epistola lib. secundo Tristium. Nos igitur de poetis utilia & fructuosa excerpemus, quæ in nullo genere scriptorum plura reperiuntur: uereq; hi & parentes omnis sapientiæ & doctrinæ, & autores humanitatis atq; eruditionis perhibentur.

EST enim gloria.) Discernendam esse docet ueram gloriam à uana. De gloria autem disputauit & in primo et secundo Offic. ibiq; dicit duos libros esse suos de Gloria. Quod autem dixit hanc resonare uirtuti tanquā imaginē, idem alibi sic: Virtutem, inquit, gloria sequitur ut umbra. nunc enim est usus resonantiæ similitudine, quam ἰχθὺς uocant Græci: & Horatius libro primo Carminum, iocosam imaginem.

HIS nullā ne est adh.) Reuertitur ad institutum. Nam cum ut corporum sanitas, quæ secundum naturam est, leditur, illa laborant & egrotant, tum medicina queritur qua restitui pristinae sanitati possint: Ita & animus prauus & uitiosus cum laboret non minore cum pernicie hominum quàm corpus, neutiquam est negligendus, sed querēda sunt remedia, quibus sanari ille possit.

EST profectō animi medicina.) Ἰσχὺς νοσῶντος ἐστὶν ἰατρὸς λόγος. Hæc certe oratio intelligenda rationis, quæ est philosophiæ. quam omnia uitæ commoda, cum enumerasset multa & eximia, Isocrates inuenisse & constituisse dicit. Hanc magistram esse actionū, hanc moderatricem consuetudinis hominum mutua. Cumq; aduersorū alia stulticia accersantur, alia necessitate subeūda sint, philosophiam has distinguere ait, ut doceat illa uitāda, hæc æquo animo ferēda esse. Locus est Isocratis in Panegyrico.

VT enim in Academiam.) Propositum disputat: onis, id est δεισι, memoratur. hæc enim est quæstio, Vtrum cadat in sapientem ægritudo?

ΠΑΘΗ appellant.) Idem lib. III. de Finib. his uerbis: Nec uero perturbationes animorum, quæ uitam insipientium miseram acerbā reddunt, quas Græci πάθη appellant, poteram ego uerbum ipsum interpretans morbos appellare, sed non conueniet ad omnia: quis enim misericordiam, aut ipsam iracundiam, morbum solet dicere? at illi dicunt πάθη. Est autem hoc breue quidem ipsum, sed optimum & maxime uile præceptum

ceptum conuersionum, ut non modo quod cui uerbum uerbo respondeat uideamus, sed consideremus quid utriusq; lingua proprietates admittat. Idem & de figuris orationis statuendum. Quod cum ita sit, quis iam ferat illos qui statim in traductionibus suis, quod proximum uerbum occurrat, de uerbo reddunt: quæq; complexione illorum figura efficitur, temere de uno sermone quoquam in alterum transferunt, nihil etiam cogitantes quid usus & consuetudo ferat, quidq; respuat. Ut hoc statim loco non dubitarunt *ωδδω* interpretari passionis nomine, nullo autore prorsus. Sed Cicero morbum significare docet, & dici tamen de animi uitiosis affectionibus. itaq; quæ sunt aliud uocabulum, in lingua Latina aptius. In hac parte negligentia magnam caliginem & profundas tenebras inuexit in doctrinam, dum non quid secundum usum & consuetudinem cuiusq; lingua recte & proprie dicatur, laborant interpretes, sed quod in buccam, ut dicitur, uenit, illud proferunt, fingentes & comminiscetes cum inaudita uocabula sine omni plerumq; etiam *ἀναλογία* respectu, tum usurpantes alienas figuras orationis: à qua audacia nostra studia quam longissime abducemus, & in uiam reuocabimus ueritatis, id est imitationis ueterum autorum.

QVOD à Socrate. In secundo Alcibiade, siue Platonis, seu (ut quibusdam uisum Athenæus ait lib. xi.) Xenophontis, hæc differuntur uerbose, hoc quodam modo: Insaniam esse contrariam moderationi, quam *σωφροσύνη* uocant Græci. cūq; sint aliqui dementes, aliqui prudentes, et præter hos insani homines, itemq; sani quidam, quidam ægroti, omnes inter se diuersi: cūq; aliter fieri nequeat, quin aliquis aut ægrotet, aut non ægrotet, similiter prudentem dementem uel esse quemcumq; necesse sit, nulla enim intercedit tertia affectio: sequitur ex his, quoniam contraria sit insania prudentiæ, neq; intercedat tertia affectio, qua fieri possit ut neq; prudens neq; desipiens aliquis reddatur, esse idem dementiam & insaniam. Itaq; qui dixerit omnes dementes insanire, recte dixerit. Sed quia sunt quedam discrimina morborum, neq; enim omnes ægroti podagra affliguntur, aut febris, aut ex oculis laborant, sed alij alijs morbis corripuntur: utq; omne oculorum uitium morbus est, non autem contra omnis morbus oculorum est uitium: utq; omnes cerdones & fabri & statuarij sunt opifices, non autem contra, omnes opifices sunt cerdones aut fabri aut statuarij: ita & dementia distinguenda uidetur esse, ut quibus plurimum affuerit illius, eos dicamus insanire: quibus modicum, stolidos, aut stupidos, quos *ἄλογους*

τῶς dicere. Sed qui minime maledicis nominibus uti student, horum alij hos magnanimos, id est μεγαλοψυχούς, alij ἠδαι, id est simplices, alij ἀκάνητος, id est minime malos, alij ἀπίπτος, id est imperitos, alij ἠνιδί, id est fatuos appellant. Sed et alia plura qui quærere uoluerit nomina reperiet, quæ omnia sunt dementia: sed discrimen est id quod et opificiorum inter se, et morborum.

QVI enim animus est in aliquo morbo.) Aliter Veneti libri. sed hæc scriptura uidetur esse bona.

IRACUNDIA ulciscendi lib.) ἰρῶν τιμωρίας ἐπιθυμία. Ex Laertio. GRÆCI autem μαρίαμ.) Satis apparet, à uerbo μαίνεσθαι esse factam μαρίαμ, ut à παῖνο φανός, et proprium φανίας. Sed etymologici μαρίαμ ἀπὸ τῆς μάης deducunt, quod animi hæc sit raritas et tenuitas: ut prudentia contrà, animi densitas et collectio. unde et μάδεια πυνά, consilia densa Homero, et πυνία ἀφρίεις, et πυνία βελύ. Et certe prudentia est collectio, et complexio, et comprehensio: desipientia autem, dissipatio, et dispersio, et effluxio. Sed quod Cicero hoc etiam loco copiam et proprietatem linguæ Latinæ effert supra Græcæ linguæ laudes, condonetur studio fortasse nimio celebrandi domestica. Nam et μαίνεσθαι illi insanire dicunt, et furere. ut, μαίνεσθαι φένας ἦδη. Et, μαίνετο δ' ὄς δ' ἄνε ἰγχεσπαλε, ἢ δλοδν πῶρ. Et μαίνεσθαι, est furiosus, νόμω ἰά. Sed et alia apud Græcos uerba furere notat: ut χοράμ, φοίβη, λεγυβαντιάν, βανυχίειν, unde debacchari, οὐβήμ, δύμ, παραπονέμ, παραπαίμ. Nā quod addidit, non modo atrabili mentem, sed sæpe etiam iracundia grauiore, uel timore uel dolore moueri, id (quod pace summi uiri, quemq; ego omnium admirari maxime soleo, dixerim) leuiculum est. Nam illum certe humorcm et Aristoteles in Problematis suis docuit in causa esse commotionis animorum uehementioris, in magna quidem uarietate, pro modo et missione quadam sua. Itaq; alios de hoc iracundos, alios formidulosos, exultabundos, tristes, furiosos reddi. Non igitur iracundia insanie est efficiens ipsa per se, neq; dolor, neq; timor, sed bilis hæ sunt diuersæ effectiones, pro constitutione et natura cuiusq; . ut causa in humore ipso reperitur tamen insanie, ut febris in ardore, etsi hunc frigus, pulsatio, defatigatio excitaue rit. Sed aliæ etiam causæ sunt furoris? Sint sanè. Sed hæc eiusmodi est, ut notata facile fuerit. itaq; peperit nomen, quod communiter usurparetur de quocunq; furore. Sed concedamus linguam gentis suæ omnibus laudibus celebrare, auctori et parenti illius, nosq; ad reliqua pergamus. De Athamante

thamante, fabula nota de Faestorum libro sexto. Alcæona tradunt iussu patris matrem occidisse, à qua ille fuisset proditus: atq; post hanc eadem furore correptum fuisse. acceptoq; oraculo, futurum ut tum demum malo liberaretur, si terrâ occupasset, quam non aspexisset sol eo tempore quo matrem ipse suam occidisset, post longos errores uenisse in unam de Ache loi insulis, quæ paulo antè fuisset à fluuio effecta, atq; intellecto oraculo illam incoluisse, & insania liberatum fuisse. De Aiace & Oreste fabulæ sunt notæ ex Sophoclis & Euripidis tragœdijs.

DVODECIM tabul.) Vnde translatus est de curatoribus dandis furioso, quod etiam nunc in collectaneis iuris extat. Stultitia autem est hæc, quam *ἄφροσύνη* uocant. nam *μωροί*, & *ἄφρονοι*, sunt *ἀναιδῆται*, id est fatui & tardi & uecordes. Sed haud scio an uehementiorem stultitiam etiam Latini insaniam dixerint. ut Plaut. Menechmis: & Terentius, Ex stultis insanos facit.

MEDIOCRITATEM officiorum.) quod ipse interpretatur. Nam etiam ij qui ingenio sunt hebetiore, et minus acri perspicaciq; animo, possunt tamen si non cum laude, at sine uituperatione uitam communem degere: in re familiari curanda, in conuietibus & usu hominum, in coniunctionibus & familiaritatibus tuendis, deniq; omni tempore, loco, quacumq; in re, erga quosuis ita se gerere, ut singulari culpa & reprehensione careant. De sapientis autem insania sic statuerunt Stoici, fieri non posse ut insaniat sapiens. Nam si est idem stultitia & insania, quomodo poterit sapiens esse stultus, id est non sapiens? Sed *ἡ ἀφροσύνη μὴ ἐπινοῦται*, ergo insania in sapientem non cadit. Id autem potest accidere, ut obijciantur sapienti aliquando species alienæ de atra bili, aut delirio: sed id euenit inuito, & præter naturam. In quo tamen hoc admirabile, si sapientia sit maxime *λογική*, in qua & *θεωρητικὴ* & *πρακτικὴ* omnia uersentur, affirmare posse, permauere hanc in furore & delirio, cum lumen mentis in profundissimis tenebris iacet, & ratio oppressa est, ut neq; *θεωρητικὴ* neq; *πρακτικὴ* locus relinquatur. Sed si etiam in somno sapiens recte dicitur, etsi contra hoc quoq; afferri quiddam solet, furiosus sanè sapientiæ famam retinere posset. Verum hæc alia est, ut Cicero ait, questio.

NON enim silice.) De humana origine ait, etiam sensum humanitatis non improbandum esse. Est autem in fabulis, primos quosdam homines de iactis à Deucalione saxi natos. & Truncis ac duro robore quandam gentem natam, retulit in *VI* Virgilius. apud quem sic Euander,

D Hæc

Hec nemora indigenae Fauni, nymphaeque tenebant,
 Gensque uirum truncis et duro robore nata.
 Homer. Odyss. 7. similiter humanam originem notauit. sic enim ait Penelope,
 ὅ γὰρ ἔκ τ' ἑσπέρας ἑοσι παλαιὰ φέτο, ὅ δ' ἔκ τ' ἰτρύς.
 Nam neque de prisca quercu es, neque rupe creatus.

Et Plato hac figura prouerbiali usus est *πολιτεῖαν δ.*
 NEC aegrotus. In Venetis multo est commodior lectio, quam P. Victorius
 luculentem comprobasse quoque uidetur.

Ne aegrotus sim: sed si fuerim, sensus asit.

TAMEN aliquid. Tu tamen interea calido mihi sanguine poenas
 Persolues. Et Adelphis: Cum placo, aduersor sedulo, tamen uix humane pu-
 titur. *ἀντι πρὸς ὑμῶν*, ut saepe *πρὸς ὑμῶν ἀμεία* reperiuntur posita *ἀντι*
ἢ ἀπὸ ἄλλοι fibras autem radicum, *ἢ ἀπὸ ἄλλοι* dixit.

SED de omni animi, ut ego posui, perturbatione: morbo, ut Graeci
 uolunt, explicabo. Hec est uera et plana lectio. Cicero enim affectio-
 nes animi uitiosas, non morbos ut Graeci, sed perturbationes appellat.

MALA consue. Idem et alij uerbis accidit, ut usu quasi infir-
 marentur. ut hostis pro perduelle, regnum pro dominatione iniusta. Vide-
 tur autem et Terentius noninasse confidentem, constantem: Ellum con-
 fidens, catus. quod sequentia declarant: Cum faciem uideas, uidetur esse
 quantiuis precii. Nisi forte hoc dicit, uideri illum posse alicui constantem et
 prudentem, sed esse audacem et uersutum. Est autem *ἰσχυρὸς*, fidere, id est
 esse animo forti, uel habere animum bonum. *Ἰλιad. δ.*

ἰσχυρὸς μὴ δὲ πῶς ἀειδίκοιο λαοῦ ἀχαιῶν.

Et Theocritus, *ἰσχυρὸς ἔστω χερσὶν ἰσχυρῶν.*

INFRACTIONEM animi. Id est debilitatem, et consternationem. se-
 cundum hoc,

Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos

Defecisse uidet.

CVM statu est motum. Veneti, Statim cum est motum. Existimari pos-
 sit uerum esse, Statu cum est motum. Status autem corporis, intelligenda
 constitutio et *ἰσχυρὸς* illius.

VERISIMILE etiam. Neque in moderatum cadere aegritudinem, do-
 cere uult. longum est autem *ἰσχυρὸς*, usque illud, Qui sit frugi igitur. In-
 ferta autem quaedam interpretationes sunt nominum, ut constitutis signi-
 ficationem

ficationibus horum, disertius uerba de rebus propositis fieri possint. *σώφρονα* autem uocantur moderatum, uerendum, temperantem. Plato *πολιτ. δ.* ita definit, *σωφροσύνη* λόγος ἐστὶ, καὶ ἡ δυνάμει τῶν κατὰ νόμον ἡμετέριον ἢ κατὰ φύσιν. id est: Temperantia decus est, & certarum uoluptatum atque libidinum continentia. *σωφρονίζω* etiā de sanitate animi, id est integritate rationis & mentis posuere. ut in Thalia dicitur, *ὅτι δ' ἀκαλῶσθε ἰσοφρονέει*. id est, desijt insanire.

FRUGALITAS. Frugalitatem, & frugaliorem, & frugalissimum dici constat, secundum consuetudinem lingue Latine: cum frugalis non reperitur, teste etiam Quintiliano libro 1. Innocentiam autem Cicero *ἀβλαβέστατον* (id enim certe uerum puto, & si aliquando in alia sui opinione) appellari posse existimat. id enim quae ipse dicit probat: Esse innocentiam affectionem talem animi, ut nemini noceatur.

LVCII Pisonis.) Qui, ut dicitur in Fonteiana, grauissime fuit accusatus à Graccho, cum esset uir ea uirtute et integritate, ut ijs temporibus nemo nequam reperiretur, ipse solus frugi appellaretur. & alia quaedam de hoc ibidem.

QUARTA uirtus.) Cum illa tria genera iusticie, prudentie & fortitudinis complectatur frugalitas, erit iam nomen hoc siue etiam cuiusdam uirtutis, ut cum illas tres seu species seu partes significet, suam etiam quandam peculiarem notet. Ut si dicamus, uirtutem omnium quidem honestatis nomen esse generale, sed peculiariter unius forme illius, id est fortitudinis.

QUOD nec quicquam.) Stoicorum exemplo etymologiam uocabuli, id est originem exquirat. ut et in Officijs fecit, fidem esse quod fiat id quod dictum sit: minus quam hæc uerisimiliter. sed utrumque uocabuli significationem explicat.

QUI sit frugi.) Redit ad propositum, & institutam disputationem prosequitur, docetque cum temperantia, quae uirtus est, ægritudinem non posse consistere.

APUD Homerum.) Locus est Iliad. 1.

ἀλλὰ μοὶ οἰσθάνεται λεγέσθην χόλω, δ' ἄποτ' ἐκείνων
μνήσσομαι, ὡς μὲ ἀσφύηλον ἐν ἀργείοισιν ἔρεξευ
ἄτρεός τις, ὡς ἂν ἀτίμητον μετάνοισιν.

Et docet, similiter ut alijs perturbationibus sapientem uacare ratio uincat, ita ne in ægritudine quidem esse posse.

MALE latinè uertitur.) In Venetis, uidetur. & probatur hoc quibusdam, cum Latini poetae testimonium hoc sit. Etiam si autem non possum affirmare, quid Latinus poeta hoc modo uertisse uideatur, non ausim tamen illam priorem & nostrorum librorum scripturam rejicere. Graeci autem certe ita, φθονῶ σοι τάτα τῶ πράγματος. Iliad. 8.

πῶς ἔτι ἐγὼ πρὸδ' ἴσκαμαι, ἔλ' μεγατέρω.

Nam & hoc significat φθονῶ. & Herod. Polym. τῶ, τὴ ὑπὸ γένη φθονῶσι. Inuidiam autem esse ait, cum inuidetur. Itaq; & in inuidia esse aliquis, & laborare inuidia dicitur. Et si & in his ea intelligi potest, quam nominat Cicero inuidiam, sed ipse ambiguitatis uitandae gratia inuidiam fecit, ut intelligentiam, sapientiam, prouidentiam.

NAM qui dolet.) Aduersis enim rebus dolemus, eorum quibus bene uolumus, uel saltem quos non odimus, ut alienorum quoq; quos uidemus esse in miserijs. non autem inuidemus nisi fortunatis, qui dolor est è rebus secundis aliorum, iuxta hoc Epicharmeum,

τυφλῶν ἠλέεισ' ἰδῶν τις, ἐφθονσε δ' ἑδὲ εἶς.

Inuidemus autem bona ijs etiam quos non odimus, & quos in aduersis minime possemus deferere: quod tamen perquam indignum est libero homine, neq; à cordatis, sed à stultis fieri solet, ut Xenophonteus docet Socrates ἀπομνημονεύματων libro tertio. De Callisthene desideratur historia in libris editis Diodori, in Curtio extat. Arrianus etiam retulit orationem illius egregiam, contra assentationes Anaxarchi habitam, libro IIII. Idem scribit, in suspicionem uenisse Callisthenem, quod fuisset uel autor uel particeps coniurationis aduersum Alexandrum. Reliquisq; proditum literis Aristobulum, quod Callisthenes compedibus uinctus, diuq; in expeditionibus circumductus, tandem morbo interierit. Ptolem. eum uero, quod excruciatum, suspensus, atq; ita mortuus fuerit. miraturq; eos quibus maxima narrationis fides habenda esse uideatur, quiq; illis temporibus cum Alexandro fuerint, de rebus notis & exploratis diuersa in literas retulisse. Idē Arrianus scribit, fuisse Callisthenem τὸν τῶ πρῶτου ὑπαγορευθέντος, id est ingenio duro. fuit enim Olynthius. Idem refert traditum esse, solitum dicere Callisthenem, Alexandrū et res Alexandri se habere in potestate sua descriptionis. Neq; uenisse ad Alexandrum, ut ipse famā sibi acquireret, sed illum ut celebrem apud omnes redderet. Atq; adeo diuinitatem Alexandri non pendere de mendacijs Olympiados, sed de narrationibus suis, pro eo atq; literis mandata illas ediderit. Quae sanè, si uere tradita sunt, minime

me digna putanda homine docto & philosopho, qualem Callisthenē in pri-
 mis fuisse uolunt. Sed & reprehendit breuiter & argute Callisthenem hoc
 modo, ut nos conuertimus: Horum ego quæ contumeliam erga Alexan-
 drum, & Callisthenis inhumanitatem continent, ea laudare non possum.
 Etenim dignitatem tuentem suam, regias amplificare fortunas quantum
 possit, oportere existimo eum qui sua uoluntate regi se adiunxerit. Itaque
 non immerito Alexandro inuisum redditum esse Callisthenem statuo, cum
 ob intempestiuam orationis libertatem, tum elationem immodicam &
 incogitantiam. Hactenus ille. Sed & Aristotelem solitum dicere aiunt,
 prudentiam Callistheni defuisse. Cumq; ei nunciaretur quanta libertate
 erga Alexandrum uti soleret, in illum perquam eleganter Homericum uer-
 sum contorsit ex Iliad. 6.

Quid loqueris fili? tibi nunc mors imminet atra.

Sed de his satis. Sodalem autem uocat hunc Theophrasti. fuerunt enim
 condiscipuli Aristotelis, cuius & propinquum Callisthenem fuisse ferunt,
 natum filia fratris ipsius, quam nominant Hero.

MEDIOCRITATEM.) Nota est enim sententia Peripateticorum de
 mediocritate, quam *μεσότης* faciunt. In ijs enim, in quibus uel deficienti-
 bus uel abundantibus uituperatio & turpitudine esse consuevit, ratione et
 usu constitutis, ita ut ueluti in medio quodam consistant, laudem & hone-
 statem reperiri docent. Non aut reliquerunt solum in bono uiro & præ-
 stanti uirtute animi commotiones Peripatetici atq; Academici, sed neces-
 sarias & utiles esse ad excellentem uirtutem censuerunt. Itaq; planè affir-
 mat Plato, fortem esse posse neminem, qui non idem sit natura iracundus,
 id est *δυμωδός*. Quod improbat & in Officijs Cicero, cum tamen laudet
 hanc ibi mediocritatis doctrinam. ita enim ait libro primo: Nunquam e-
 nim iratus qui accedit ad poenam, mediocritatem illam seruabit, quæ est
 inter nimirum & parum, quæ placet Peripateticis, & recte placet, modo
 ne laudarent iracundiam, & dicerent utiliter à natura datam.

NAM ut corpus.) Secundum Peripateticos uitiosa est hæc similitudo.
 Non enim est in mediocritate magis morbus. Sed hæc ipsa mediocritas
 est sanitas, id est honestas. Ita igitur secundum illos rectius diceretur. Ut
 temperatum mediocritate quadam, sanum esse corpus dicimus: Ita cõsiliij
 & mētis bonitas mediocritate omnis continetur. Est aut temperatio illa
 in corpore humorum, in animo affectionum. Sed hæc alieniora, ut uiden-
 tur, in presentia omittamus.

VOCANT ENIM $\pi\acute{\alpha}\delta\epsilon\varsigma$.) De hoc supra. Atq; nunc quedam $\pi\acute{\alpha}\delta\epsilon\varsigma$ praeclare aegritudinis nomine appellasse Latinos docet, nempe ea in quibus dolores insunt.

DOLORIS igitur huius.) Nunc illam promissam latiore disputatio nem orditur. quam ducit ab huius mali causa & origine, ut hoc veluti fonte reperto & represso, non possit manare illud longius.

GENERE quatuor partibus.) Partes nunc uocat, quas in dialectica species uel formas dixere. Ita & de Inventione: Genus est, quod partes aliquas amplectitur pars est, quae subest generi. Et in primo de Oratore: Genus est, quod sui similes communiione quadam, specie autem differentes duas aut plures complectitur partes. partes autem sunt, quae generibus ijs e quibus emanant, subiiciuntur. Sed hoc in Topicis reprehendit, atq; eum qui formas idem putet quod partes, confundere artem, & similitudine quaedam conturbatum, non satis acute quae sint secernenda distinguere. Id quod & nobis tenendum. Etsi enim subtilitates istae artium in oratione copiosa & diserta locum non habent, tamen si nihil obstat, accuratis & proprijs uerbis uti semper uelle debemus. Non minus autem recte species & forma Latine nominatur, quam pars aut membrum. Etsi alteru uocabulu propter flexionis incommoditatem minus probat Cicero.

NAM cum omnis perturbatio.) Laertius ex Zenone ita definit $\pi\acute{\alpha}\delta\epsilon\varsigma$, $\delta\lambda\omicron\gamma\omicron\mu\ \eta\gamma\acute{\alpha}\ \pi\acute{\alpha}\rho\acute{\alpha}\ \tau\acute{\omicron}\sigma\iota\mu\ \psi\upsilon\chi\eta\varsigma\ \lambda\acute{\iota}\nu\eta\sigma\iota\mu\ \eta\ \delta\epsilon\mu\acute{\iota}\eta\mu\ \pi\alpha\lambda\iota\sigma\tau\acute{\omicron}\sigma\alpha\upsilon$. Cicero, ut apparet, alios hoc loco, Zenonem uero in quarto libro est interpretatus. Genus igitur erit, commotio peruersa animi, primum opinionis & erroris, uel de bono uel malo. deq; utroq; dupliciter: nempe aut praesente, aut absente. ita quatuor formae commoti opinionis & errore perturbati animi constituuntur, quae subiectas alias singule plures habent, quarum respectu iam genera dicuntur, hoc modo ut Graecis & Latinis nominibus subscripsimus.

Opinio, $\delta\acute{\omicron}\xi\alpha$	{ boni, $\acute{\alpha}\gamma\alpha\delta\acute{\omicron}\varsigma$	Præsentis, $\pi\alpha\acute{\rho}\epsilon\upsilon\tau\omicron\varsigma$. Leticia, $\eta\ \delta\epsilon\upsilon\acute{\omicron}$.
		Absentis, $\acute{\alpha}\pi\acute{\omega}\nu\tau\omicron\varsigma$. Cupiditas, $\eta\ \pi\omega\iota\delta\upsilon\mu\acute{\iota}\alpha$.
	{ mali, $\lambda\omicron\alpha\upsilon\acute{\omicron}$	Præsentis, $\pi\alpha\acute{\rho}\epsilon\upsilon\tau\omicron\varsigma$. Aegritudo, $\alpha\delta\omega\eta$.
		Absentis, $\acute{\alpha}\pi\acute{\omega}\nu\tau\omicron\varsigma$. Ectus, $\phi\acute{\iota}\lambda\omicron\varsigma$.

Ita fit, cum & boni & mali opinione bifariam concitetur ille motus ἀλλο-
γος, ut quatuor perturbationum genera existant. bis enim duo certe qua-
tuor sunt.

TURBANTVR. Turbare dixerūt, ut pulsare. Plaut. Quantas res tur-
bo, quantas moueo machinas. Hoc tamen loco Turbantur uideri possit
ita positum, ut à Virgilio bellantur, & à Cicerone punitur ac puniuntur.

TETRA. fœda & horrenda: ut, tetrum carcerem. Hec igitur talis
res, summa contentione fugienda: id quod extulit prouerbiali figura, tran-
slata à nauium incitatione. Virgilius paulo aliter lib. 111.

Leuam cuncta cohors remis uentisq; petiuit.

Sed omnis contentio significatur. Nam cursus nauium uelis & remis o-
mnis perficitur, ut in 1111. Vtrum igitur mauis, statim ne nos uela facere,
an quasi è portu egredientes paululum remigare. hoc ipse etiam aliter ad

Qu. fr. libro 2. Cursu corrigam tarditatem, tum equis tum uelis.

TANTALO prognatus. Iouis enim filius Tantalus, iuxta hæc de læ-
tima tragœdia,

Ioue procreatus est, ut perhibent, Tantalus.

Ex Tantalo ortus est Pelops, Pelope satus

Atreus, qui nostrum porro propagat genus.

Euripides autem Oreste ita,

Διὸς τιφικῶς, ὡς λέγῃσι, τὸν τάλῳ.

Et postea,

Ἐτῷ φητένας τῷ λῳπα, τὸ δὲ ἀπρὸς ἔφῳ.

Prognatus autem Thyestes dicitur Tantalus, id est habuisse auum Tanta-
lū. Sed historia nota est de illa cœna Thyestæ apposita à fratre Atreo, uel
ex Senecæ tragœdia. In Cōmentarijs Græcorū hoc modo exponitur. Pe-
lopi filij suere Atreus et Thyestes. Atreus aut fratrē ex alia matre Chry-
sippum, quē incredibili amore prosequeretur pater, deiectum in puteum
suffocat. Quo cognito, Pelops in exilium ipsum egit. Sed postea mortuo
Pelope reuersus, petit regnum paternum tanquam suum legibus, qui natus
esset maior. Sed Thyestes, qui illud occupasset, nolebat fratri cedere. Cōue-
nit igitur inter ipsos, ut uter protulisset portentum quoddam prior, is po-
taretur regno paterno. Iis tēporibus in Atrei ouilib. reperitur agnus aure-
us. Quē cum ut singulare portentū ostensurus esset Atreus, prodidit hoc,
atq; furto agnum sublatū tradidit Thyestæ uxor Atrei Aerope, corrupta à

Thyestæ.

Thyesta. Ita cum protulisset illum aureum agnum Thyestes, regnum obtinuit. Impotens igitur animi Atreus, quod per iniuriam & scelus uxoris amisisset regnum, hanc in mare iussit abijci piscibus pabulum, ut ait Sophocles Atace. Tres autem filios fratris, Aglaum, Orchomenum, et Caleū, caecos apposuit epulandos patri, atq; ipsum postea etiam interemit. Quae solem ferre non potuisse perhibent, & ad tā impium facinus euertisse uultus suos, conuertisseq; sese, ac refugisse ad ortum, neq; perfecisse institutū cursum diurnum.

FILIVM solis nonne patris ipsius luce indignum putas? De Aecta Solis filio & Perseide, ut Hesiod. seu Persa, ut Odyssæ n°. Oceanina, hæc dicuntur.

PEREDERE humore.) Lacrimis ait genas, id est malas, seu palpebras corruptas esse.

REGNO enim non æquo.) Hoc enim illa aurei uelleris fabula significatum aliqui tradunt, opulentiam regni, uel ipsum regnum potius, ereptū fuisse Aectæ, filiae proditione.

NON liceat liberis.) Id est, ciuibus liberis sic enim accipiendum. Estq; tacita in seclatio uel principum reipub. temporum suorum, uel peculiari-ter C. Cæsaris. De Dionysio autem iuniore tyranno Siciliae, satis nota est historia. Hic fuit superioris, qui seruitute insulam oppreßerat, filius, non minus tyrannicus patre, sed multo ignauior. hunc Dion expulit regno, Syracusius & ipse, frater uxoris Dionysij maioris, non quidem (nam duas ille habuit) matris tyranni, quæ Locris gente nomine Doris fuisset, sed Aristomaches Syracusiae, filia Hipparini. Hoc postea à Callippo nefarie interfecto, iterum obtinuit regnū Dionysius: & iterum amisit, uictus à Timoleonte Corinthio: à quo Corinthum missus, in admirabili mutatione fortunæ reliquum uitæ transegit. Nihil enim uel ingenio uel artificio ullo tale fieri potuisset, quale fortuna in Dionysio tum perfecit. Itaq; paulo antè, ut ait Plutarchus, qui Sicilia tyrannus fuisset, Corinthi circum cupediarias uersabatur, aut in officinis unguentarijs desidebat, bibebatq; à cauponibus allatum mistum, ut cum mulierculis questum forma facientibus rixabatur: tibicinas & fidicinas canere docebat, deq; carminum scenicorum proprietate studiose cum illis disceptabat, quæq; esset recta modorum ratio. Hæc alij in errore animi à Dionysio, qui natura esset ignauus atque dissolutus, fieri arbitrabantur: alij maiorem his illum contentum querere, ne Corinthijs in metum aut suspicionem ueniret, quasi mutatione ui-

et graueretur, et agere aliquid cuperet. itaq; his studijs se dedisse, et contra naturam suam simulatam illam futilitatem ostentare in ocio solitum fuisse. Iocatur autem Cicero, ut uidetur, cum dicit, imperij cupiditate magistrum ludi Dionysium esse uoluisse.

TARQUINIO uero.) Tarquinius Superbus exactus regno, multorumq; auxilijs frustra usus, sollicitata etiam ad prodendam urbem iuuentute cum nihil processisset, desperatis tandem rebus Cumas se contulit.

IS cum.) Ad pleonasmos haec elocutio referenda, ut Nunc iam, et quondam olim. et Principio in physicis quibus maxime gloriatur, primum totus est alienus. de Fin. 1.

HABET ardorem.) Comparatio exaggerans aegritudinis malum. Exest, id est conficit excedendo. ut, Exest anxius angor: apud Lucretium. et, Est mollis flamma medullas. Virgil.

EPICURO placet.) Non quidem negat opinionis esse aegritudinem malum, sed contra rationes Epicuri et Cyrenaicorum, quas improbat, nunc deinceps disputat Cicero, priusquam contra aegritudinem quae remedia esse censet, exponat.

EGO cum genui.) Telamonis oratio de Tragodia, ut ego quidem puto, Latina, quem notum est patrem Aiacis fuisse. sunt autem uersus τῆς ἀμετρίας τροχίκοι κατακλινοί.

APUD Euripidem.) Haec transtulisse de Posidonio Cicerone, intelligi potest de ijs quae Galenus refert libro quarto περὶ τῶν κατ' ἰσχυράτων καὶ πλάτωνος λογμάτων. Quae quia ad horum et intellectum et explicationem plurimum momenti allatura sunt, de illo descripta subiecimus.

καὶ φησὶ (ποσειδωνίου) διότι παῦρ τὸ ἀμέτρον καὶ ξένον ἀθρόως προσπίπτει, ἐκπλήθει τε καὶ τῶν παλαιῶν ἐξίσχυσι λέγεισιν, ἀσχυρὰ δὲ καὶ σιωπηδὲν καὶ χρονία, ἢ δὲ ὅλως ἐξίσχυσι, ὡς κατὰ πάθος λινῆν, ἢ ἂν μικρὸν κομιδῆ. διότι καὶ προσημειῖν φησὶ τοῖς πρῶτοις, μήποτε παρῶν οἶον παρῶσι χρεῖσται. βόλεται δὲ τὸ προσημειῖν ἔμμετρον ποσειδωνίου, τὸ οἶον προαναπλώσειν τε καὶ πλετυποῦν τὸ πρῶτον παρῶν ἑαυτῶν, τὸ μέλλον γενήσεσθαι, καὶ ὡς πρὸς ἡδὴ γινόμενον ἐθισμόν τινα ποιήσῃ κατὰ βραχὺ. διότι καὶ τὸ τοῦ ἀναξάγορου παρῶν φησὶ γὰρ ταῦτα. ὡς ἄρα λινὸς ἀναγγέλαντες αὐτῶν τεθναῖναι τὸν υἱόν, εὐ μάλα καθεσκηότως ἔπαυον, ἡδὴ θνήσκον γενήσας. καὶ

E ὡς

ὡς τοῦτο λαβὼν διειπίδης τὸ νόημα, τὴν θυσίαν προσωίκα
λέγοντα,

ἔγω δὲ τὸ το παρὰ Ἰσοκράτους ἄνδρος μαθὼν,
εἰς φροντίδας νοῦν συμφορὰς τ' ἐβαλλόμενος,
φυγὰς τ' ἐμαυτῶν πιθανεῖς πατρὸς ἐμῆς,
θανάτους τ' ἀώρων, καὶ λακῶν ἄλλας ὁδούς,
ὡς εἰ τι πάροικε ὧν ἐδίδεξαζοι ποτε,
μη μοι νεαρὸν πτωχιστὸν μάλλον δαίωσι.

ἔγω δὲ εἰρηδαίφην καὶ τὰ τοιαῦτα,
εἰ μὴν τὸ δὲ ἤμαρ πρὸ τοῦ ἦν λακκωμίας,
καὶ μὴ μακρὰν δὴ εἴς τινος γένεσθαι,
εἰκὸς σφραδαίσειν ἢ ἂν ὡς νεώτερον
πώδην, χαλινὸν ἀγρίας διεσχευμένον.

νῦν δὲ ἀμβλύς εἰμι, καὶ λακκωτικὸς λακῶν
ἔδ' ὅτε * τὰ τοιαῦτα * μακρὸς

ἔδ' ὅτε * μακρὸς, νῦν δὲ ἴσθ' ἡβασίαν λακῶν.

Ε QVORVM fontibus.) A philosophis acceptum sentit illa, quae Te-
rentius tam commode dixerit. est autem locus, ut notum, in Phormione.

VULTVS semper idem.) Celebrata in primis est constantia Socratis,
scriptis ueterum. neq; illum quidem tristem tradunt fuisse, quem Graeci
σοφὸς πρὸς nominant, sed potius sui similem: quo maxima declarari solet
aequitas et constantia animi, qui in uultu quasi relucet. M. autem Crassi
ueteris dicit, cum et M. Crassus ipsius temporibus fuerit, equalis, ut dicit
in Bruto, Hortensij, ille autem uetus, graeco nomine ἀγλαστος fuit appella-
tus, ut dicit de Fin. v. Cyrenaici autem appellati, sectores Aristippi Cyre-
naici patriae: de quo familiae nomen inditum. Hi et ipsi summum bonum
uoluptatem esse dixerunt, sed hanc uoluptatem in motu constituere tantum,
cum Epicurus etiam in quiete illam, id est carentia seu uacuitate doloris
intelligi uoluerit.

OPINIONIS esse, non naturae.) Hoc Epicurei sensere, egritudinem
re ipsa esse malum, et natura sua molesta, non opinione et errore ho-
minum, quamuis hic illud sibi malum accersere uideretur. De quo Cicero,
aliter ne malum quidem proprie dici, sed opinionem mali. Sunt autem
haec sane exilia, et tenuiora fortasse iusto, illa quidem quae natura sua ali-
quo

quo modo sese habent, aliter nulla ratione unquam fieri possunt: ut saxum quamuis saepe multumq; sursum abieceris, deorsum tamen refertur. Si autem aegritudinem dies admittit, id est dolore illa lenitur, aut non tam laeditur prouisa, res ipsa in natura non recte inesse dicitur.

STULTAMQVE etiam esse.) Huc assumi poterunt illa de primo Fin. Stulti malorum memoria torquentur, sapientes bona praeterita renouata grata recordatione delectant. Est autem situm in nobis, ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus, & secunda iucunde ac suauiter meminimus.

CECINIT RECEPTUI.) Prouerbiali figura, translata de re militari: id est cum reuocauit. Significatur autem illa figura sermonis, dari signum, quo audito milites se recipiant, neq; amplius hostes insequantur. Graeci, οὐ μὴ σαρ τὸ ἀνεκλιπτιόμ.

QVOD uidet nullum malum.) Perperam enim uulgo legitur, iubet. Hac autem sententia saepe est usus, nihil esse malum nisi culpam: quam & solam praestandam sapienti dicit. ut Papirio scribens, Nihil esse sapientis praestare nisi culpam. Et sic scribit Sextio lib. v. Homines sapientes turpitudine, non casu, & delicto suo, non aliorum iniuria commoueri. & paulo ante: ut et communem incertumq; casum, quem neq; uitare quisquam nostrum, neq; praestare illo pacto potest, sapienter ferres, & c. Culpam autem eam intelligemus, cuius nomine iure aliquis accusari posse uideatur. id est ἀμάρτημα ἰδίον, seu malum cuius sibi aliquis autor ipse fuit. Itaque sic Plutarchus in Consolatione, τὸ γὰρ μὴ εἶναι αὐτὸν κακῶς πράττειν, ὁ μὲν ἐραδόντων φησὶν, ὁ μικροῦ ἐν ἐξορισμῶν πρὸς τὰς τύχας, ἐγὼ δὲ αὐτὸν εἰποιμι φαρμακῶν ἐν ἀλυπίας μείζισον.

TARDA illa quidem medicina.) Diem adimere aegritudinem, prouerbio dixere. ut in Heautontim. & χρένος μαλάξασα, Alceftide.

PRINCEPS fortitudo.) Per genera uirtutum consolationem aduersus aegritudinem deducit.

CVM & alicum ap.) Et egregia sententia in epistola est ad Torquat. lib. vi. Nec debes tu cum de tuis cogitas, aut praecipuam aliquam fortunam postulare, aut communem recusare. Huc illa pertinent de Plutarchi consolatione, ὁ γὰρ μόνον, ὡς φησὶν Ἰνυπίδης, τὰ χημέατα ἐκ ἰδία λέκτανται βροτοί, ἀλλ' ἀπλῶς τῶν ἀνθρώπων πίνουσι δάμα. διὰ καὶ ὡδὲν πάντων λέγειν χεῖρα.

E 2 Tē

τὰ τῶν θεῶν ἔχοντες ὑπὸ μελέμβρα.

ὅταν δὲ χεῖρ ᾖ αὐτ' ἀφαιροῦνται πάλιν.

οὐ δὲ οὐδ' δυσφορεῖν, εἰν' ἂν ἔχουσαν ἡμῖν πρὸς ὀλίγον, ταῦτα
ἀπακτάσει, &c.

VTENDVM acceperis.) ad usum. id est, quo aliquantisper uti liceret :
ut uasa solent, et similia. Plaut. Mil. Nam quidem ego meos oculos habeo,
neq; rogo utendos foris.

VIRTUTE se esse contentam.) Id est, τῷ λαλῶ, honestate, laude, de-
core, &c.

ILLE Graculus.) Victorius annotauit, agriculus, hoc loco se in praeis
libris reperisse. ac suspicatur, etsi dubitanter ille quidem, ἀπρόχρητος legen-
dum. Sed liceat & nobis suspicari, si illa scriptura mutanda sit, potius le-
gendum, apriculus: quod & seni, & Epicureo, & hortorum incole cer-
te conueniat.

TELAMO ille.) Sic enim scribendum, ut numeri constent uersus τε-
τραμέτρον τετρακτῆ καὶ τετρακτῆ. Illud autem, quod felicitate exaggerat,
habere non casu, sed ingenio partas opes, in Venetis libris non extat :
& antiquitatem certe tamen respicit, ut equidem inducere non ausim.
Cum autem Epicurus non solum ἐδονῆν Cyrenaicorum, quae iucundo mo-
tu sensuum perficeretur, pro summo bono constituerit, sed uacuitate quo-
que doloris Democriteam, quam hic Ionico uocabulo ἐνισθῶ, ipse Epicurus
ἐνστάθασαν appellauit, de hoc Cicero contendit, recteque factum negat. quod
copiosius differitur in 2. Finium.

OS perfricuiisti.) Figura prouerbiali, ut & frontem perfricare. signi-
ficat autem impudentiam. Quae autem sequuntur, interpretatus est Cice-
ro de libro Epicuri, qui graece inscribitur περὶ τέλους. Graeca uerba refe-
runtur ab Athenaeo lib. 8. & 1. β.

ἐν τῷ πρὸς τέλους φησὶν· ὁ γὰρ ἔγωγε δυνάμει νοῦμαι τὰ γὰρ θεῶν,
ἀφαιρῶν μὲν τὰς ἐξ ἡνυχλῶν ἡδονὰς, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι' ἀφρο-
δισίων, ἀφαιρῶν ἢ τὰς δι' ἀκροαμάτων, ἀφαιρῶν δὲ τὰς ἐξ ἀμορ-
φῆς κατ' ὄψιν ἡδονὰς λιπύσεις. Addit Athenaeus, καὶ μητροδόω
εἶπε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς φησὶν· ὡς φυσιολογὴ λιμώκατες, πρὸς γὰρ
σῆρα ὁ κατὰ φύσιν βασιλῆων λόγος, τὴν ἀπαρῆν ἔχει ἀποδιδῶν,
ἐπίκουρον δὲ φησὶν, ἀρχὴν καὶ εἶσα πάντος ἀγαθῶ ἢ τῆς γαστρὸς
ἡδονῆς, καὶ τὰ ὅφρα τὰ πρὸς αὐτῶν ὑπὸ ταύτῃ ἔχει τὴν ἀναφορὰν.
καὶ

καὶ τῶν πρὸς τέλος πάλιν φησὶ, πικρῶν τὸ καλὸν ἢ τὰς ἀρε-
τὰς, καὶ τὰ χριουτότροπα, ἐὰν ἠδὲν ἴσως παρασκευάζῃ. ἐὰν δὲ μὴ
παρασκευάζῃ, χαίρειν ἔατέον. καὶ ἄλλοις δὲ φησὶ, πρὸς ἴσως τῶν
καλῶν, καὶ τοῖς ἀγνώστοις βαμμάζουσι, ὅταν μολιμίαν ἠδὲ-
ν ἴσως ποιῇ.

ΑΥΔΩΝ hortabere.) ὁ δὲ ἀπὸ τῶν Veneti. de hoc autem organo Athe-
neus libro III. copiose differit, dicitq; illius sonum esse ualde suauem &
iucundum: inuentionemq; huius Ctesibium, tonsorem Alexandrinum.

SI uero aliquid etiam.) Ita Veneti libri. quæ mihi lectio propter ἀπο-
σιώπην honestam probatur: præsertim cum ita aiatur lib. II. de Fin. Ea
autem ita persequitur, quæ palato percipiuntur, quæ auribus. Cetera ad-
dit, quæ si appelles, honos præstandus sit. cum ille tantum uoluptates δι-
ἀρροδισίωσιν dixerit. Accipenserem autem in conuiujs quondam Romæ
ad tibias, & cum coronis inferri solitum, scribit Athenæus libro VII. et A-
lios γαλιῶν hunc esse pisces, alios ἰλλοῦσιν perhibere.

POLMI fortuna.) Locus de tragœdia, atq; hæc sanè ad Telamona
referamus, de cuius exilio supra dictum. Tradunt autem hunc fratre Pho-
co, de alia matre, interfecto, in exilium pulsus fuisse.

EX altera parte.) De alia fabula eiusdem poetæ hæc transtulit. & uer-
sus de Andromacha, sunt de fabula Latina, ut Cicero ipse mox innuit,
Ennij quidem, ut apparet.

CEDRUM incendamus.) Hedychrum reposuit Victorius, sine quidem
caussa, ut opinor. Nam quis cedrum odoratam, et θυμιαματικὴν esse igno-
rat? Itaq; & Virgilius libro VII.

Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum. Et Odyss. 4.

— τὴν γλῶσσαν δὲ ὀδύμην

λέγεται τὸ θυμιαματικὸν ἴσως τὸ ἀπὸ νῆσῶν ὀδύμην.

Hedychrum autem συνασία quædam est rotularum, seu orbiculorum me-
dicorum, quam illi appellant συνασίαν ἢ θυμιαματικὴν, quod eleganti & iucun-
do colore esset. Etsi autem aromatica, id est odorata multa ad hanc capi
precipiuntur, inter ea tamen quæ urantur ad odores non refertur. Qua-
re cedrum retineamus. nam hæud etiam scio, an non tam antiquum hoc uo-
cabulum ἢ θυμιαματικὴ sit, ut Cicero usus illo esse uideatur.

ΑΤ ἰδὲ αὖτὸ μὴ crescere.) ἡ ἰσως δὲ φαίνεται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἰσως
ἢ ἰσως δὲ φαίνεται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἰσως ἢ ἰσως δὲ φαίνεται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἰσως.

LEGEM frumentariam.) In qua fuit, ut populo frumentum daretur semisse ac triente. modium autem hoc precio datum intelligendum, quem esse in caritate annonae datum à M. Scio, laudat Cicero Offic. 11.

NEGAT Epicurus.) De Fin. lib. primo: Clamat Epicurus, is quem uos nimis uoluptatibus esse deditum dicitis, non posse iucunde uiui, nisi sapienter, honeste iusteq; uiuatur: nec sapienter, honeste, iuste, nisi iucunde. Epicurus μενοικεί. τὸ τῶν δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν φρόνησις, διὸ καὶ φιλοφροσύνης πμώτερον ὑπάρχει φρόνησις. ἔξ ἧς αἱ λοιπαὶ πεφύκεισιν ἀρεταί, διδωσκουσαι ὡς ἐκ ὄσπυ ἡ δίκης καὶ ἀνδρὶ τῶν φρονίμων καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ὁ δὲ φρονίμος καὶ καλῶς καὶ δικαίως ἀνδρὶ τῶ ἡδέως. συμπεφύκεισιν γὰρ αἱ ἀρεταί τῶν καὶ ἡδέως, ἢ τῶν καὶ ἡδέως τῶ τῶν ὄσπυ ἀχάεισον. Item λυεῖαις δόξαις, ἐκ ὄσπυ ἡδέως καὶ ἀνδρὶ τῶ φρονίμων καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ἔτ. Ibidem, βραχίαι ὄφω τήχῃ παρεμπίπτει, τὰ δὲ μέγιστα καὶ λυεῖται τὰ ὁ λογισμὸς διοικεί. Item μενοικεί, τὸ μὲν φυσικὸν καὶ ὑπόκειται ὄσπυ, τὸ δὲ κενὸν λυεῖται ὄσπυ. οἷτε λιτοὶ χυλοὶ ἴστω πολυτελεῖ διαίτη τῶ ἡδονῶν προφύγεισιν. Refertur ἔτ. hęc inter sententias Epicuri, καὶ σφ. βλαβῆ ὁ ὄφω, ἔτ. αὐτῶν ὑπολαίμονα.

ACTVM habiturum.) Figura prouerbiali dixit, se approbaturū quod egerint: id est non rescissurum, neq; facturum irritum. De dissensione aut Catonis ἔτ. Lentuli, minus nota mihi quidem, ἔτ. ut uideo alijs, Scipionis Nasicae, notior est historia. Vicinorum autem illos fidem implorare, ἔτ. ipsum παραμιῦδης. quasi grauis res ἔτ. magnum periculum impendat, capitis ac fortunarum. ut ille in Comœdia, uapulans popularium opem implorat.

IN sinu gaudeant.) Tibul. lib. 1111.

Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi:

Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.

Propert. lib. 11.

Tutamen interea, quamuis te diliget illa,

In tacito cohibe gaudia clausa sinu.

Significatur autem occultatio. Vnde ἔτ. insinuare, per abstrusa ἔτ. latenter penetrare atq; immittere.

VT eos Argiuos.) Ita dicit patrie oblitos fuisse, ἔτ. quasi degenerasse in aliam gentem, ut Corinthios esse nemo posset intelligere. Parietine aut.

id est reliquiae quaedam parietum, quales apparent post ruinas & subuer-
siones & in uastitate, recte emendatur à Victorio. Callum autem ueuista-
tis dixit, longi temporis ueluti ἀναδυσίαμ. non sentiunt enim, quae occal-
luere. Cicero Att. lib. 2. Sed iam prorsus occallui. Sed Clitomachus, quem
patrio nomine appellatum tradunt Hasdrubalem, Carthaginiensis, audi-
tor fuit Carneadis, ad quem (ut scribit Laertius) se contulit natus annos
XL. imperitus literarum, & Graecae linguae: sed tantum perfecit assiduitate
& labore studij, ut & ultra quadringentos libros conscriberet, & suc-
cederet in principatu sectae magistro Carneadi.

POTENTISSIMI regis anapaesticum.) Versus sunt in Iphigenia
Aulidensi,

— Ζηλῶ σε γέρον,
Ζηλῶ δὲ αὐτοῦ δὲ ἀκίνδυνου
βίου ὄψεσθαι ἀγνώστου, ἀκλειῆς,
τὸς δὲ γὰρ τιμῆς ἡσυχίας Ζηλῶ.

EVRIPIDEVM carmen.) Exponuntur uersus in consolatione
ad Apollonium,

ἔφην μὲν ὑδρῆς, ὅσις ἔπινε βροτῶν,
καὶ θαλάσσης τέκνα, χεῖτερόν αὖ κίεται νέας,
αὐτὸς τε θνήσκει, καὶ τὰ δὲ ἄχθοντο βροτῶν
εἰς γλῶφροντες, τὴν δὲ ἀναγκαιῶς ἔχει
βίου θερίζειν, ὡς ἐκέρπμιον σάχην.
καὶ τὸν μὲν εἶναι, φῶν δὲ μὴ. τί τὰ ταῦτα δέει
εἶναι, ἀπὸρ δέει κατὰ φύσιν διεκπύρω;
διδόνον γὰρ ὑδρῆν ἀναγκαιῶν βροτῶν.

De his tres postremi à Cicero redditi non sunt. Contra autem neces-
sitate cum alia dici solent, tum memorari & Eueni uersus, quem alicubi
refert Aristoteles quoque,

παῦν ἤ ἀναγκαιῶν χεῖν ἀνθρώπων ἔφην.
Legitur autem inter Theognidis sententias.

ΔΥΠΗΝ quasi solutionem.) Tanquam λέσιμω ἀντὶς ἀνδράπων. notum
enim, audaces admodum fuisse in originibus uocabulorum referendis Stoicos.

AGAMEMNON Homericus.) Iliad. 2.

αὐτὰρ ὄτ' ἐς νῆας Τεῖσσι καὶ λαῶν ἀχαιῶν,
πολλὰς ἐκ κεφαλῆς πρὸ βελύμνης ἔλκευ χεῖρας,

δύο

Ἐφ' ὅν π' ἔδον π' αὖ, μέγα δ' ἔεινε λυδασαλιμὸν ἕνθ'.

Ast ubi conuerso naues & Achaica castra

Lumine respexit, crines de uertice uulsos

Sustulit ante Iouem crebros. dolor anxius intus

Excitat immensos gemitus è pectore forti.

Bionem autem dicit, ut apparet, Boristhenitem quidem illum patria, sed Athenis φιλοσοφώσαντα, cum audisset et alios & Theophrastum, tenuitque sectis alijs quoque Academicam maximè sequebatur.

AESCHINES in Demosthenem.) Insignis locus in accusatione Aeschini, quem Graecum & à nobis Latine factum subiecimus.

ὄντ' ὁ ρίνιω, ὃ ἀθηναῖοι, τυλιχούτ' ὁ τὸ μέγα δ' ἰούλαξ,
 προδ' ὁ δ' ἴνα τὴν κατασκόπων τὴν παρὰ χαριδμήου πονθόμεν
 τὴν φιλιπποτελευτῶν, τὴν μὲν θεῶν συμπλάσας ἑαυτῶν γέν
 ποιῶν καταφύλαξ, ὡς δ' παρὰ χαριδμήου τὸ πρᾶγμα πεπυσ
 μιν, ἀλλὰ παρὰ τὸ δίδος, καὶ τὴν ἀθηναῖα, ὅς μὲν ἡμέραν ἐπιου
 ἡῶν, νύκτωρ φησὶν ἑαυτῶν ἀλαλέγειν, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσειδαι
 περὶ ἑξῆς. ἐξ ὅθεν δὲ ἡμέραν τὴν θυγατρὸς αὐτῶν τετυλιχ
 κίνας πρὶν γεννηθῆναι, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, σιφαινωσέ
 μιν, καὶ λυδὴν ἐδῆτα λαβὼν ἐβουδύνει καὶ παρηνόμει, τὴν
 μόνω ὁ δειλαῖο καὶ πρῶτω αὐτῶν πατέρα προσφύδων ἀρ
 λείας, καὶ δ' ὁ δυσύχημα ὄνδρῶν, ἀλλὰ τὸν τρόπον ὀξετάζω.
 ὁ γὰρ μισότεκν' ὁ καὶ πατρὸς πονηρὸς, ἐκ ἂν ποτε γήριον δι
 μαγωγὸς χρυσὸς. ἐστὶ ὁ τὰ φίλιστα καὶ οὐκ εὐτάτα σώματα μὴ σὺ
 γων, ἐστὶ ὅτε ἡμᾶς πᾶσι πλείονος ποιήσετε ἅδ' ἀμοιρῆς. ἐστὶ
 γε ὁ ἰδία πονηρὸς, ἐκ ἂν ποτε γήριον δημοσία χρυσὸς. ἐστὶ ὅστις
 δεινὸν οἶκος φαῦλος, ἐστὶ ὅστις ἢ ἢ κακεδονία ἢ τὴν πρὸς ἑαυ
 τὸν καλὸν καὶ γαθὸς. δ' γὰρ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸ τὸ μόνον μεταλλάξει.
 Atq; iste in tanta, ὁ Athenienses, magnitudine asætationis, primus per Cha
 ridem exploratores de morte Philippi certior redditus, Deos ipsos som
 nio confecto mendacio polluit: quasi non è Charidemo rem illam rescuis
 set, sed è Ioue & Minerua. Quos cum interdum periurij uiolet, noctu aut
 secum colloqui, et prædicere quæ futura sint. Post mortem autem filia die
 septimo, nondū luctu finito, neq; iustis factis, coronā sumfit, & uestem al
 dam induit, et hostias immolauit, contra mores et leges, cū amisisset illam.

infe-

infelix iste, unicam, & à qua primum pater appellatus fuisset. Neq; ego infortunium exprobro, sed in istius mores inquiero. Non autem certe sperandum, magistratum populi bonum futurum, eum qui pater sit improbus, & osor liberum suorum. Isq; qui domestica coniunctione proximos sibi parum diligit, nunquam plures uos, alienos scilicet, facturus: neq; profecto ille in re priuata homo nihili, boni & laudabilis cuius munere in Macedonica legatione functus est. Locum enim solummodo mutarat, non etiam morem.

QUI miser in campis.) Iliad. 3.

ἀλλ' ὅτε δὴ λέειν ἀπήχετο πᾶσι θεοῖσι,
ἦτοι ὁ λαοπέδιος ὁ ἀλίου οἶα λᾶται,
ὅν θυμὸν κατ' ἄστυ πᾶτον ἀνθρώπων ἀλείων.

Hec ad melancholicam tristitiam retulit Aristoteles, Problemat. De quo & antè dictum. De Niobe locus extat Iliad. 6. Sed & hac de fabula alibi copiose differuimus. Hecubam autem, cum obtigisset sorte Ulyssi, mutatã in canem ferunt, & de hoc nomen factum loco *λευὴ σῆμα* in Thracia, ubi illa saxis obruta fuerit, ut & Metamorph. xiii. dicitur. Hoc ille in *Me-nechmis* interpretatur:

Non tu scis mulier, Hecubam quapropter canem
Græci esse prædicabant? Non equidem scio.

Quia idem faciebat Hecuba, quod tu nunc facis.

Omnia mala ingerebat, quæq; aspexerat,

Itaq; adeo iure cæpta appellari canis:

Sed *λευὴ σῆμα* in Sigæo aliqui collocarunt. et Euripid. quidem *τρωάσι*, in Troade mortuam Hecubam innuit, quæ tamen in Thracia apud eundem sepelitur Polydorum.

APUD Ennium.) Versus translatus de Medea Euripidis.

ὣδ' ἴμερ' ἔμ' ὕπνῳ γὰρ τε λούρανον
λέξαι μολόσσιν Ἀδύρο μολείας τύχας.

Est autem secundus uersus Latinis numeris imperfectus, ac suspicor de Græco legendum hoc modo,

Cælo atq; terræ Medææ miseræ uices.

Sed de hoc cuiq; liberum iudicium esto. omnes autem, ut spero, libenter ignoscant coniecturæ nostræ, & non improbæ, & non nimis alienæ.

UT apud Homerum.) Locus est Iliad. 7.

λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἡματα πάντα
πίπτουσιν, πότε κεν τις ἀπαπύσει πόνοιον.
ἀλλὰ χεὶ τὸν μὲν λαταβωπῆν, ὃς κεν δολησι
νηλεὰ θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἡμαὶ διακρύσαντας.

CONCIDENTEM uulneribus Pompeium.) De nece Pompeij breuiter haec dicuntur in III. Comm. Cæs. belli ciuilib. Ipsi clam consilio inito Achillam praefectum regium, singulari hominem audacia, & L. Septimium Trib. milit. ad interficiendum Pompeium miserunt. ab his liberaliter ipse appellatus, & quadam notitia Septimij productus, quod bello praedonum apud eum ordinem duxerat, nauiculam paruulam conscendit cum paucis suis, & ibi ab Achilla & Septimio interficitur.

si mihi nunc tristis.) Graecos uersus ex Galeno descriptos supra retulimus,

εἰ μὲν τίς ἡμᾶς ἢ πρῶτον, &c.

Q. MAXIMVS.) Hunc patientissimo animo mortē filij tulisse, & eū laudasse, Cicero in Catone scripsit. Sed & de Pauli Aemilij duobus filijs septem diebus mortuis, deq; adolescentis Catonis immatura morte, notae sunt historiae.

NATURA affert dolorem.) De hoc ex sententia Peripateticorum ita Plutarchus in Consol. ad Appollonium. quae ascribere placuit, cū & ad superiora quaedam & sequentia quoq; non nihil lucis uideretur allatura esse. Τὸ μὲν οὐδ' ἀλγείη καὶ διακινεῖται τελευτήσαντος ἡδ' ἰδῶ, φυσικῶς ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς λύπης. καὶ ἐκ ἐφ' ἡμῶν. ὃ γὰρ ἔγωγος συμφορομα τοῖς τὴν ἀρχίον ὑμῶσι καὶ σκληρὰν ἀπάθειαν, ἔξω καὶ τὸ διωατὸ καὶ τὸ συμφορομα ὄσαν. ἀφαιρέσεται γὰρ ἡμῶν αὐτὴ τὴν ἐκ τῶν φιλοῦς καὶ φιλοῦν ὀνομα, ἢ πάντος μάλλον διασώζει ἀναγκαῖον. ἢ δὲ παρὰ τὴν μίτρον παρεκφέρεται καὶ συναίφην τὰ πρῶτα, παρὰ φύσιν εἶναι φημι, καὶ τὸν τῆς γῆ ἡμῶν φαύλης γίνεσθαι ὀφείκει. διὸ καὶ τοῦτο μὲν ἔατέον, ὡς βλαβερὸν τὸ φαῦλον, καὶ πρὸς δαίμοις ἀδράσι μῆτις κρέπον. τὴν δὲ μετριοπάθειαν, ἐκ ἀρεθικιασίου. μὴ γὰρ νοδίζην, φησὶν ὁ ἀκαθολοματὸς κρανίτωρ, νοσήσει ἢ πρὸς τῆς αἰδοσις, εἴτ' οὐδ' ἔμνοιο τὴν ἡμετέραν, εἴτ' ἀρεθώτω. ἢ γὰρ ἀνώδωμον τὸ ὄν, ἐκ ἀνδρῶν μετρίων ἐγγίνεται μὲν τῶ ἀνθρώπων. τεθηριῶδες γὰρ εἶκος

καὶ ἢ σωματικῶς, ἢ ψυχικῶς. ὅτι ἐν ἀπαθείᾳ οὐκ ἔστι τοῖς
 τῶν συμφορῶν ὁ λόγος ἀξιοῖ γίνεσθαι τὸς ἐν φρονήσεσιν, ὅτι δυσ
 παθεῖς. ἢ ὡς γὰρ ἀτεχνῶς ἔθνη δίδασκε, τὸ δὲ ἐκλελυμένου ἐν
 γυμνασίου πρεπεί. Horū hic quidā sensus est. Dolere igitur, et mor
 sum quendam sentire ob filij mortem, id est originem doloris in natura ha
 bet, neq; in nostra est potestate. Non assentior enim illis agrestis et dura
 indolentiae laudatoribus, quam praestare neq; pones nos, neq; utile est. Nā
 auferret istā mutui amoris benevolentiam, quam pra omnibus conserva
 re necesse est. Verum ultra modum efferrī in luctu, et hunc augere nos i
 psos, id aīo contra naturā esse, deq; prava opinione nostra existere. Quā
 re hoc omittemus tanquam detrimento sum et prauum, et minime deco
 rum doctis uiris. Medocritas autem quaedam perturbationum improban
 da non est. Ne aegroti enim simus, inquit Academiaicus Crantor: si autem
 fuerimus, sensus astit, siue quid secetur, siue auellatur à nobis. Nam istud
 nihil dolere, non sine magna mercede contingit. Par enim est, ut effere
 tur ibi quidem corpus, hic uero animus. Vincit igitur ratio in talibus casu
 bus sapientes, neq; sine dolore, neq; in nimio dolore esse oportere: quorū
 alterum immane et ferum sit, alterum dissolutum et effeminatum.

AEQVE ac nosmetipsos.) Secundum quod humanissima sententia
 Tibullus alicubi dicit, se cupere si liceat proprios annos cum quadam con
 tribuere, non ut uulgus pro illa etiam se emori uelle. Quod et noster Ci
 cero alicubi, pro Pompeio se emori posse.

MEDIOCRITATES.) μετριοπαθείας. De Mausoleo, id est sepulcro
 Mausoli regis Cariae, quod inter mirabilia opera quae in toto orbe exta
 rent, numeratum fuit, Plinius lib. x x v i capite v.

PROMETHEVS ille Aeschyli.) Versus προμηθεὺς δεσμώτης. cui
 sic Oceanus,

ἔκτε μ' ἰσχυρῶς τὸ πῦρ γινώσκεις; ὅτε
 ὀργῆς νόβουσις εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

Respondet Prometheus,

καὶ τίς γὰρ ἰατρῶν γε μαλθακὸν λέειας,
 καὶ μὴ σφραγίσαντα θυμὸν ἰχθυαίνῃ βία.

Legendum autem in uersibus latinis, Rationem. et, manu.

CVM Socrates Alcibiadi.) In Symposio Plato introducit Alcibiadem
 hac referentem, ἐγὼ γὰρ, ὡς ἀνδρῶν, εἰ μὴ ἑμελλον νομισθῆναι δεξίον

μεθύειν, εἴ ποτε ὁμοίους αὐτοῖς ἴσῃ, οἷα δὲ πῶς ποιεῖται αὐτὸς ὑπὸ τῶν
 τῶν λόγων, καὶ πᾶσι ἐν καὶ νῦν. ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μὲν
 μάλλον ἢ τῶν κρυβαντιῶν ἢ τε κερδία τῆσδ' αἰ, καὶ δὲ κρυβαν
 ἐκχέεται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τῶν. ὅρα δὲ καὶ ἄλλας παμπόλλας
 τὰ αὐτὰ παλαιάς. πῶς κλέεις δὲ ἀκούων, καὶ ἄλλων ἀγαθῶν
 ἐκπύου, εὐ μὲν ἡγόμενος λέγει. τοῖσδε δὲ ὁ δὲ ἐπαγοῦ, ὁ δὲ ἐπε
 θεοῦ θεοῦ μὲν ἢ ψυχῆ, ὁ δὲ ἡγανωκτις ὡς αὐθραποδωδὸς διακε
 μένης. ἀλλ' ὑπὸ τῶν τῶν μαρτύρων πολλοῦ δὲ οὕτω διετέθη,
 ὡς ἐμοὶ δέξαι μὴ βιωτῶν εἶν' ἐχούω ὡς ἔχω. Ego certe nisi nolle ni
 mis ebrius apud uos uideri, iureiurando affirmarem, referēs quæ mihi ab
 istius sermonibus accidere, quæq; nunc etiam sentio. Cum enim audio, cor
 meum subsilit uehementius quàm istis furiosis solet. Et lacrimas exprimūt
 huius sermones. Atq; idem accidere et alijs plurimis uideo. Periclem uero
 et alios oratores cum audio, præclare mihi dicere illi quidem uidentur,
 sed horū nihil usi uenit: neq; perturbatur animus, neq; indignatur, quod
 à mancipio nihil differre uidear. Sed iste Marsyas ita me sæpe commo
 uit, ut existimarem me uiuere non posse, nisi aliter fierem.

QUID illa Lyconis? Lycon Peripateticus Stratonis successor, perfe
 stius et elegans in dicendo, in scriptis minus laudatus. hunc et Glyco
 na dixere, propter suauitatem sermonis. Cuius hoc est præclarum dictū.
 Puerilli etati additam uercundiam et laudis cupiditatem à natura, ut e
 quis adhiberentur frena et calcaria.

NON tibi hoc soli.) Ut Euripideum hoc,
 γίνωσκε τ' ἀνθρώπων, μὴ δὲ παρ' ἑτέρωθεν
 ἀλγῆ, κακοῖς γὰρ ὁ σὺ πρόσκεισαι μόνον.

Et Alceste,

ἄδμητ' ἀνάγκη, τὰς δὲ συμφορὰς φέρεει.
 ὁ γὰρ πρῶτος, ὁ δὲ τοῖσδε βροτῶν,
 γυναικὸς ἐδλῆς ἡμπακίδου. —

Sed et Homericæ Dione sic consolatur sauciam filiam, ut doceat etiam al
 ios deos antè ab hominib. afflictos fuisse.

τέτλαδι, inquit, τέκνον ἐμὸν καὶ ἀνάγκη, καὶ δολομένη πρό.
 πολλοὶ γὰρ δὲ τῶν ἀνθρώπων δόματα ἔχοντες
 ἐξ ἀνθρώπων χελεπ' ἀλγῆ ἐπ' ἀλλήλοισι πηφύτδου.

Eodem

EODEM statu. In Topicis interpretatur Cicero *στασις* statum. Hic est locus in causa, & quasi caput ambigui & controuersiae. Causam ambigui etiam, in de Oratore 11 appellauit. Et genera exposuit tria, Facti, Iuris, Verbi. De statu multa Quintilianus. Sed Cicero rem dilucide cum in Topicis, tum in libro de Oratore secundo explicauit. Satis autem apparet, esse nomen translatum à congressibus pugnantium, quibus de loco primum certamen solere esse scimus, cui insistentes & se defendere, & aduersarium affligere rectius possint, quem etiam assignatū tenere debeant. Ita est usus uocabulo hoc Aeschines in accusatione Ctesiphontis, quem lo cū Fabius citat, & nos subscripsimus. *ὡσαύτῃ ἐν γὰρ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι ὄρατε τὸς πῦνκτας πρὸς τὴν στάσιος πρὸς ἀλλήλους διαγωνιζομένους, ὅτῳ καὶ ὑμεῖς ὅλῳ τὸν ἡμέτερον ἄντιον τὴν πόλεως καὶ πρὸς τὴν τάξιον αὐτῶν τὸ λόγος μαχεσθε, καὶ μὴ εἴτε αὐτῶν ἔξω τὸ πρᾶνον λόγος πρὸς ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐγκραθῆμινοι καὶ γνέσθοντες γὰρ τῆ ἀκροάσει εἰσελάωτε αὐτῶν εἰς τὸ τὸ πρᾶγμα καὶ λόγος, καὶ τὰς ἐκτροπὰς αὐτῶν τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε.* Horū hic est sensus. Atq; ut in certaminibus gymnics pugiles uidetis de statu inter se dimicare, ita uos quoq; diem totū & pugnatē cum isto pro ciuitate de orationis ordine, nec finite uobis extra illud quod contra leges per scriptum esse accusatur, alios sermones hunc circundare, sed in assiduitate, & obseruatione audiendi, & compellite cum ad uerba faciēda de re proposita, nec effugiat aliō nos erumpens oratio ipsius. Quod autē Cicero ait, statum accommodari ad tempus & personam quoq; minus liquet quo intellectu dixerit. Nisi quod omnino plurimum ad omnem defensionem momenti in temporibus & personis quoq; positū esse constat. Status enim certe ad controuersiae naturam omnis exquiritur.

ETSI singularum rerum. Verba minus apte uidentur coherere. Et suspicor scripturam hoc loco deprauatam esse, ac forte legendum, Si quid extitit, & singularum rerum, & c. uel, Etiam singularum.

QUID autem praeclarum. Notum prouerbium, *καλεπὰ τὰ καλὰ*. Itemq; *δύσκολα τὰ καλὰ*. Et uirtutis uiam arduam proponere Hesiodum, cum ait, *μακρὸς ἢ καὶ ἔρδι οἶμος ἔσ' ἀπὸ πτωχῶν*.

EXPLICATIONVM LIBRI III.

F I N I S.

F 3

46 TVSC. QVAEST. LIBRI IIII.
 IN TVSCVLANARVM
 QVAESTIONVM LIBRVM
 quartum, Ioachimi Camerarij
 Explicatio.

o c libro de animi perturbationibus, quæ, ut se-
 pe iam auditum est, Græci $\alpha\delta\delta\eta$ uocant, disputa-
 tur promiscuè: uultq; hoc ostendere Cicero, in sa-
 pientem nullam harum cadere. Atq; hæc primum
 tractat exilius & concisus, interpretans planè
 Stoicorum argutas et subtiles definitiones, de qui-
 bus illi concludere solent, sapientem expertem
 esse perturbationum, quasi sine motu semper quietum ac tranquillum. Po-
 stea de iisdem differit copiosius, in Stoicorum placitis quasi $\epsilon\pi\tau\epsilon\phi\alpha\beta\eta\tau\epsilon\sigma$
 & quæ pars est ornatior & plenior. Nam illa priora, tanquam medico-
 rum $\alpha\upsilon\tau\alpha\rho\iota\mu\epsilon\tau\epsilon\tau\alpha\sigma\tau\epsilon\sigma$, in singularum perturbationum nomen-
 clatura & descriptione splendorem expositionis habere non potuerunt.
 In Proœmio de philosophiæ studijs differit, & hoc docere uult, non miran-
 dum hanc etiam eruditionem doctrinæ à Romanis nō neglectam esse, qui
 alijs rebus omnibus facile præstarent uniuersis, præsertim cum sapientiæ
 studium perantiquum ipsis esset. Ac tacite ueluti patrocinatur studijs phi-
 losophicis, quorum cultum & splendorem, cum à Græcis hæc accepisset
 Romani, etiam illustriorem redditum esse asserit: qui quidem præcis tem-
 poribus si non speciose uerbis, at utiliter uita philosophati semper fuisset.
 Audiebat enim Græcarum artium, nam sic appellabantur præcepta do-
 ctrinæ, & philosophia à quibusdam durioris ingenij & bellatoribus, nō
 optime. Itaq; hanc Cicero defendere coactus fuit, ne ipse qui tractaret &
 explicaret, merito reprehendi uituperariq; posset.

QVAE sero.) Ea dicit quæ paulo post ueræ elegantisq; philosophiæ
 nomine indicat, ductæ (ut ait) à Socrate.

REGIIS institutis.) De his Liuius primo libro Historiarum suarum
 retulit, nam & sub regibus prouocationis ad populum ius fuit: ut uel de
 historia trigemini Horatij apparet. Diuinitus autem omnia illa constitu-
 ta fuisse ait, id est $\delta\epsilon\omega\tau\epsilon\sigma$, quo bonitatis quædam excellentia significari so-
 let. Itaq; & Græci interpretantur $\delta\epsilon\omega\tau\epsilon\sigma$ esse interdum $\delta\alpha\upsilon\mu\alpha\sigma\tau\epsilon\sigma$. Plato
 in Menone

in Menone prouerbū fuisse, id est sermone uulgi tritū, ostēdit, boni in lau-
de ut diuini appellarentur. Sic enim ait, ἡ ἀγαθὴ ἀνδρεία θεῶν καλεῖται. καὶ οἱ λαοὶ οὗτοι ὄντες ἐγκω-
μίαζουσιν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, δεῖ δὲ αὐτῶν φερεῖν ἕτερον. Etia mulieres
ut scis Meno, bonos uiros appellant diuinos. Et Lacones, cum celebrare
uirum aliquem bonum laudibus uolunt, Diuinus aiunt uir iste.

DOMINATV regio.) Sic et Herodotus τῶν ἑλλήνων, scribit Athenienses
liberatos tyrannide (hunc enim Cicero dicit regium dominatū) maximas
progresiones ad uirtutem et laudem fecisse, quamuis antē quoq; poten-
tem ciuitatem. Atq; esse putat modis omnibus manifestum, præclaram esse
rem administrationem æquabilem: cum Athenienses, quantisper sub ty-
rannis fuere, nulli uicinæ ciuitati uirtute præstiterint: tyrannis autem li-
berati, facile antecelluerunt uniuersis.

STVDIA doctrinae.) Ea dixit, quæ Græci philosophia. Nō enim hoc no-
men subtiles et tenues modo commentationes de natura et causis, et
nescio quas aliarum rerum minutis exquisitioes et obscuram sapientiā
significat, sed rationis et mentis explicatam facultatem, in studio, tra-
ctatione, usq; et cultu artium bonarum: quas et humanitatis, et inge-
nuas ac liberales appellant. Ut apud Isocratem cum alibi, tum in fine τῶν ἐπι-
πέων, itemq; Xenophontem ἑλληνιστικῶν. Et Cicero Pato scribens de ap-
pellationibus græcis et latinis communium dædum, ait se illum philoso-
phando reuocare ad cœnas.

ID QVE cum coniectura.) Coniecturam dixit τὸ ἴδιον. Vestigia σπουδῆς
ἀνευνοῦσθαι, siue ἀνοῦσθαι, quæ sunt uno uerbo τενεῖσθαι, ea ducit de quibusdam
studijs et obseruationibus Romanorum ueterum.

PYTHAGORAS.) Idem alijs uerbis in prima Tuscul. Cum uenisset in
Italiam regnante Tarquinio Superbo, quem satis constat ultimum regem
Romanorum fuisse. Numa autem secundus à Romulo fuit, quæ tamen uul-
go fama fuit, uenisse Crotona ad audiendum Pythagoram, qui Samo pa-
tria à tyrannis occupata, in Italiam concessisset, cui assentiens Ouidius,
idem tradidit in Metamorphoseon xv.

TANTVM nomen.) Constat enim fuisse hanc sectam semper non solum
pro eruditissima, sed etiam diuinæ cuiusdam scientiæ particeps habitam.
ideoq; quasi Aegyptiacam superstitionem redolens, et τερροδύου, in
nonnullorū odium et auersationem incurrit. Vnde et Atheniensis quidā
πυθαγορῶν.

πυθαγορείται (sic enim Pythagoristam contemptius, peruersum imitatorē
 Pythagorae, dorice appellauit) in Thyonycho Theocriti irridetur. Sed
 laudes Pythagorae praecclare extat in Bustride Isocratis, ut subscripsimus.
 ἔχοι δ' ἂν τις μὴ ἀπὸ δόξης ὡς κληθῆναι πολλὰ καὶ μεγάλα πόδι
 φιλοσοφίας αὐτῶν διελθεῖν, ἢ ὅτε μόνον ὅτε πρώτον ἐγὼ
 τυγχάνω κἀθεωρακῶς, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν περὶ
 γεγονημένων, ὧν καὶ πυθαγόρας ὁ σάμιος εἰς ὄψιν, ὃς ἀπομόνη-
 νος εἰς αἴγυπτον, καὶ μαθητῆς ἐκείνων γηρόμενος, τῶν τε ἄλλων
 φιλοσοφίᾳ πρώτος εἰς τὰς ἑλλήνας ἐκόμισε, καὶ πόδι τὰς δυ-
 σίας τε καὶ τὰς ἀγισίας τὰς γὰρ τῆς ἰσορίας ὑπεφανείσθου τῶν ἄλ-
 λων ἐπὶ δόξῃ, ἢ γέμενος εἶκαι μηδὲν αὐτῷ ὅσα τῶν τε πλείων
 γίνοιτο πρὸς τῶν βιωῶν, ἀλλὰ πρὸς γε τῆς ἀνθρώποις ἐν τῷ τῶν
 μάστις αὐτῶν δουλοκίμῃσι. ὅπου αὐτῷ καὶ σωίεθη. τοῦτον γὰρ ἐν
 δόξῃ τὰς ἄλλων ἐπὶ δόξῃ, ὡς καὶ τὰς νεωτέρους ἀπαντὰς ὑπὸ
 θυμῷ αὐτῶν μαθητῆς εἶναι, καὶ οὐδὲν πρὸς τὸν ἴδιον ὄραμ' οὐδὲν
 παῖδας οὐδὲν αὐτῶν ἐκείνων συγγηρομένους, ἢ τῶν οἰκείων ὑπομελῶ-
 μένους. καὶ τὸς δὲ οἶόν τε ἀπίεσθαι. ἐπὶ γὰρ ἢ νῦν οὐδὲν περὶ
 τῶν ἐκείνων μαθητῆς εἶναι, μᾶλλον σιγῶντας βασιμῶν ζῶντων, ἢ οὐδὲν
 ὑπὸ τῷ λέγειν μεγίστων δόξῃ ἔχοντας. Horū hic est sensus. De pie-
 tate Aegyptiorum qui non festinandum sibi duceret, multa et praecclara
 differere posset. Quam equidem neq; solus neq; primus perspexi, sed alij
 quoq; multi tam praesentium quam priorum: inter quos et Pythagoras
 est, Samius ille. Qui profectus in Aegyptum, et illius gentis discipulus fi-
 ctus, cum alia studia doctrinae in Graeciam deportauit, tum sacrificijs
 atq; sanctitati templorum exquisitijs alijs operam dedit. ita existimans,
 ut nihil ex hoc amplius consequeretur à Dijs, et celebritatem apud ho-
 mines maximam se adepturum esse. Id quod et illi contigit. Tanta enim
 existimationis laude alios superauit, ut iuniores omnes illius esse discipu-
 li cuperent, seniores autem libentius cernerent suos filios illum sectari,
 quam rei familiaris curam suscipere. Quae quidem uera esse, credi necesse
 est. quippe cum hodie quoq; eos, qui se illum magistrum sequi praesefer-
 runt, magis admiremur tacentes, quam ullos alios eloquentiae fama maxi-
 me nobiles. Sed et in prima Tusculana egregia laus extat Pythagoreo-
 rum, ubi dicit eos fuisse, qui soli docti haberentur, etc.

IDQVE coniectura prob.) Argumentis dicit hoc quibusdam colligi posse, id est *τελευτήσις*. Et signa etiam quedam, id est *σημεία* extare philosophie Pythagorica. hæc autem uestigia translate dixit, quæ sunt proprie signa pedibus impressa. pro Murena: Neq; auaritiæ neq; luxuriæ uestigium. ducit autem argumenta ab incredibili et absurdo, non existimandis Romanos respuisse doctrinam illam cognitam, non potuisse autem non cognoscere tam propinquam. Et ab historia quamuis falsa, cuius tamen error ex eo quod asserit fluxisse uideatur. Vestigia uero pauca colligit. non enim hæc persequi institutum suum esse ait, quippe quæ ut in Procemio quasi *ἰδὲ τὸ ἀπέφυγε* assumserit, cum proposita sit contra perturbationes disputatio.

ORIGINIBVS.) Vt in Procemio etiam primæ Tuscul. De carminibus autem, quorum mentio fieret in XII. tabul. famosiss, id est maledicis intelligendum. Sed et excantationum et incantationum mali carminis eadem meminere, ut Plinius refert libro XXVIII cap. II.

PVLVINARIBVS.) Publicis epulis dicit fidium cantus adhiberi, et in supplicationibus usurpari solitum fuisse. Fides autem, id est *ῥεσπὸς*, sunt eorum quæ *ῥεσπὸς* et *ῥεσπὸς* in musica Græci nominarunt. Et puluinaria ac lectisternia in ceremonijs fuisse Romanorum, satis est notum.

QUANTI poetæ?) De quibus quidem minus gloriose loquitur in prima Tuscul. quod poeticam minus in precio dicat fuisse priscis temporibus.

SED de cæteris.) Rursum remouet disputationes longiores, quæ non pertineant ad propositum. Dixit autem de oratorijs et poeticis studijs multa in Bruto.

LÆLII et Scipionis.) De Lælio, amico Africani posterioris, intelligendum. de quibus ita in Bruto: De ipsius Lælij et Scipionis ingenio, quanquam ea est iam opinio, ut plurimum tribuatur ambobus, dicendi tamen laus est in Lælio illustrior. et mox: Sed est mos hominum, ut nolint eundem pluribus rebus excellere. Nam ut ex bellica laude aspirare ad Africanum nemo potest, in qua ipsa egregium Viriati bello reperimus fuisse Lælium: sic ingenij, literarum, eloquentiæ, sapientiæ deniq; et si utriusque primis, priores tamen libenter deferunt Lælio. Eadem de hoc, et alia quæ huc pertinent, in Lælio memorantur, hæc fermè: Sed existimare debes, omnium oculos in te esse coniectos. Vnum te sapientem appellant, et existimant. Tribuebatur hoc modò M. Catoni. Scimus L. Aquilium apud patres nostros appellatum esse sapientem. Sed uterq; alio quodam modo. Aquilius

G quia

» quia prudens esse in iure civili putabatur: Cato, quia multarum rerum i-
 » sum haberet, multaq; eius & in senatu & in foro, uel prouisa prudenter,
 » uel acta constanter, uel responsa acutè ferebantur. propterea quasi cogno-
 » men iam habebat in senectute, sapientis. Te autem alio quodam modo, non
 » solum natura & moribus, uerum etiam studio & doctrina esse sapientè,
 » Nec sicut uulgus, sed ut eruditi solent appellare sapientem, qualem in reli-
 » qua Gracia reperiri neminem.

STOICVM Diogenè.) De legatis ad senatū tribus philosophis, & Gel-
 lius libro VII. Cap. XIII. qui idem ultimo cap. lib. XVII. uenisse hos scri-
 bit Romam, oratore M. Catone in ciuitate, & Plauto poeta in scena flo-
 rente, quod est adolescentie Scipionis & Lelij tempus. Sed de hac lega-
 tione Plutarchus in uita Catonis haec ferre. Venisse Romam legatos Athe-
 niensium, Carneadem Academicum, & Stoicum Diogenem, petitum ut
 multa liberarentur, quae indicta fuerat Atheniensibus non praesentibus in
 iudicio, cū illos accusasset Oropij corā Sicyonijs, ea fuit aestimata centies
 et uicies. Quia uero perquam luculente historia à Pausania in Achaicis ex-
 posita est, placuit de illo translata subijcere. Populus Atheniensis ma-
 gis necessitate adactus, quam uoluntate sua, Oropū urbem sibi subditam
 diripiunt. in extrema enim tum paupertate erant Athenienses, quippe om-
 nium Graecorum pessimè afflicti bello Macedonico. At Oropij confu-
 giunt ad senatum Romanorum. Qui cum Oropijs iniuriam factam esse iu-
 dicassent, mandāt Sicyonijs, ut causa cognita multam Atheniensibus auto-
 ribus iniuriae pro damno dato irrogent. Sicyonij igitur, cum ad iudicium
 Athenienses nō affuissent, multam dixeret alentorum quingentorum. Sed
 senatus Romanorum petentibus Atheniensibus remisit omnia, praeter ta-
 lentum centum. Quae tamen ne ipsa quidem exoluisset Athenienses dicit.

PERIPATETICIS.) Veterem Academiam dicit. ut & alibi à Plato-
 ne et Socrate has familias deducit, qui re consentientes, uocabulis differe-
 bant, ut ait de Fin. lib. 4. Ita autē accepimus, quod quidem ad autorem Am-
 monium refertur, solitum Platonem etiam corporis exercendi gratia, ob-
 ambulantem in Academiae spacijs docere familiares suos, unde illi philo-
 sophi *ἡσίοπατοι* dicti fuerunt. Postea Platone et sororis illius filio Speu-
 sippo mortuo, cum Xenocratem alij, alij Aristotelem sequerentur, diuisa
 studia fuerunt, & in Academia quidem remansit Xenocrates, Aristoteles
 autem in Lyceum (porticus ea Athenis fuit) concessit. ut & Cicero indi-
 cauit his uersibus, qui exponuntur de Diuin. lib. 1.

Ocia qui studijs læti tenuere decoris,
Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo.

Ita illi Academici, hi Lyciatici cognominati fuerunt: communi autem nomine *ἡ ἀκαδημαϊκὴ* utriusque. postea Aristotelici, hanc *ἀκαδημαϊκὴ* ἀποκαταλείποντες, amisso loci cognomento, appellationem: Xenocratei autem loci retinuerunt, ut Academici dicerentur. Mox Zeno, qui Polemonem Xenocratis successorem audiuerat, quædam in illa disciplina corrigere, et exactius constituere tentauit. Ita orta fuit alia nouæ Academiæ secta, inq; hac princeps Arcefilas: omnium aliorum placita refellens. hos nunc disceptatores dicit controuersiarum, quæ essent inter Stoicos & superiores: id est diiudicatores. ut apud Lium lib. v. Nunc de ipsa conditione dicere militantium libet. quam orationem non apud uos solum, sed etiam in castris si habeatur, ipso exercitu disceptante æquam arbitror uideri posse. Et xxxiii. Missuros se in Africam, qui inter populum Carthaginensem et regem, in re præsentis disceptarent.

CAMASONIVS) In xv lib. Epistolarum ad Cassium, Catij & Amasini leguntur. alijs Amasinius placuit. Sustulit autem Epicurus omnem rationem & uim artium, sensibus iudicio ueritatis attributo. Quinetiam geometriam, in qua omnis demonstratio nititur atq; fundatur, eam igitur penitus sustulit. quid mirum igitur, facile intelligi ea quæ nulla ratione & uia artis dicerentur?

INFERIOREM amb.) Academiam. nam superiori gymnasio Tusculani fuisse nomen Lyceum, dicitur lib. i. de Diuina. Nam cum ambulandi causa in Lyceum uenissimus, id enim superiori gymnasio nomen est. Significat autem ambulatio nunc locum, in quo ambulare ualitudinis causa solebat.

DICAT si quis.) Thesis disputationis postulat. de quo in principio secundi libri de Fin. ubi quidem etiam hunc morem reprehendit.

TEMPORIS causa.) id est, pro tempore, seu ex tempore. Ita enim Cicero pro Flacco: Græcos ex tempore quod opus sit obsignare. & mox, Nihil temporis causa scripsisse, aut obsignasse uideantur. Ac paulo post: Nostra igitur laudatio, quam ille temporis causa nobis datam dicit. Et pro Murena: At temporis causa. Improbi, inquit, hominis est mendacio fallere. hoc igitur dici uidetur hac figura sermonis, quod à Græcis *ἐκ τῆς ἰσχυρίας* id est, hoc temporis datum esse ait, ut assentiretur disputationi suæ, cum res illi non probaretur.

VELA facere.) Translatio à navigationibus, quæ & uelis & remis
 22 fiunt. ut supra: Omni contentione, uelis (ut ita dicam) remisq; fugienda,
 Dixerunt autem uela facere, & uela dare. Verrina v l l. Malum erigi,
 23 uela fieri. & Vela damus lati. quod tamen plenius, uentis dare uela, di-
 xit. Ipse autem sententiam horum satis explanat. Spinas autem, partiendi
 & definiendi subtiles & pressas partitiones & definitiones uocat Stoi-
 corum. quæ dumeta appellat in Academicis.

PYTHAGORAE deinde.) Descriptionem dicit nunc, distinctionem et
 22 ordinationem. ut pro Cluentio: Non Archimedes melius potuit describe-
 23 re. & supra: Equitum peditumq; descriptio. Hæc autem est animæ in eas
 partes diuisio, quas Cicero commemorat: unam expertem, alteram parti-
 cipem rationis. ἁλλογοῦ Greci ἡσυχῆς, & λογιστικῆς appellant, & ἡσυχῆς
 24 ἡσυχῆς idem, quo in homine nihil præstantius, & cuius in hoc principatus es-
 set. sic enim Cicero in secundo de Natura deorum. Hæc à Pythagora acce-
 pta Platonem elaborasse, scripsit Posidonius, ut Galenus ait lib. 4. de Placi-
 tis Hippocratis ac Platonis.

ACVTISSIMÆ.) Hoc secus se habere multis est uisum, qui Stoica
 tradita cum alijs de rebus, tum de perturbationibus euerterunt ut falsa, &
 ipsa inter se dissidentia. Inter quos Galenus & Plutarchus nihil ad exagi-
 tandos illos, præsertim Chrysippum, omiserunt. Sed de his non est nunc a-
 nimus differere. Cicero quidem præclare putat, omnia esse concinnata &
 apta inter se, quæ à Stoicis differantur, præsertim de uirtutibus, & uita
 23 beata. Sic enim inquit libro 5 de Finib. Et hercle, satendum est enim quod
 24 sentio, mirabilis est apud illos contextus rerum, respondent extrema pri-
 25 mis, media utrisq; omnia omnibus. Quid sequatur, quid repugnet uident.
 Sed mihi Stoici cum uetera mutarent, siue rebus ipsis, siue uerbis tan-
 tummodo nouatis, uix præstare hoc uidentur potuisse, nusquam ut male
 dicerent illa communia peculiari quodam modo. Nam non solum in scena
 tutius est priorum fabulas excolere, quàm commutatas illas introducere.
 Difficile enim est propriè communia dicere, ut ait Horatius. Sed in literis
 etiam atq; artibus & doctrina, minus est periculosum uetera, præsertim
 bene constituta, celebrare & augere, quàm noua & abhorrentia extrue-
 re. Cicero etiam hoc loco commiscere incogitantius uidetur Stoica cū Pe-
 ripateticis, quæ postea refutaturus esset. Omnis autem hæc lis in errore
 quodam & confusione eorum quæ ab utrisq; statuuntur, uersatur. Sed de
 his non uelle nos differere, diximus. Id autem agemus, ut quæ latine à
 Cicrone

Cicerone dicuntur, collatione Græcorum quoad poterimus explicemus. quo ipso magis gratum me facturum studiosis bonarum artium confido, quam inculcatione longæ & uerbosæ, & sic tamen etiam dubiæ scoliæ cuiusdam de Stoicis dogmatis. Hoc tamen quin moueam, facere nō possum, esse in his fermè aut ea quæ sumuntur incerta, aut in uerbis ambiguitates, aut omnino cauillationes et fallaces cōclusiunculas. Ut hæc mox sumtio: In particeps rationis animi parte tranquillitatem & placidam esse quietem, in illa altera motus turbidos. Hoc enim id modo efficit, Esse τὸ λογιστικὸν suam quoq; uirtutem quandam, in qua nihil reperitur eiusmodi, cuius modi in altera parte accidere solet. Itaq; illa θεωρητικὴ dicitur, & θεωρητικὴ ἀσφία. In altera autem parte, cum ea perficitur obscundatione, dū præceptis pareat rationis, etiam existit tranquillitas quædam in moderatione illius, sed non simpliciter ita ut altera. Quapropter & Aristoteles non reprehendit, quod quidam uellent esse ἀπαθείας & ἡρεμίας τὰς ἀρετὰς, sed quod simpliciter & indistinctè hoc assererent. Vnde & ante Stoicorum exortum, hoc placitum intelligitur in philosophia habuisse autores suos. Fontem autem translātè exordium, seu originem disputationis dicit his de rebus sue.

Q U O D παθεῖ (ille.) πᾶσι δὲ ἐστὶν ἀλογὸν καὶ παρὰ φύσιν κίνησις, ἢ ὀρμὴ πλεονάζουσα. Quarum definitionum in priore & ἀλλογος, & παρὰ φύσιν quid dicatur, uidendum in eo enim tota res uertitur. Posterior explicatur à Chrysippo, ita ut exponitur à Galeno, suprā indicato in libro. οἰκείως δὲ καὶ ὀρμὴ πλεονάζουσα λέγεται εἰν τὸ πάθος, ὡς αὐτὸς εἰπὼν εἰν ἐκφερομένων κινήσεων πλεονάζουσαν κίνησιν εἶποι, τὸ πλεονασμοῦ ἐν αὐτῇ γινομένου κατὰ τὴν τοῦ λόγου ἀρροφίαν. De generibus autē perturbationū in tertio etiā dicitur, ubi & à nobis aliquid de his annotatum. Fecerunt autem Stoici & ὑπαδείξεις, ut uocarunt quasdam, quasi laudatos motus, quos in sapientes tantum cadere uoluerunt: horumq; tria genera, χαρὰν, βόλησιν, ἐνθάδεσιν. Cicero interpretatur gaudium, uoluntatem, cautionem. Est autem χαρὰ, ἐνλογὸν ἰπαρσις, elatio animi consentanea rationi. βόλησις, ἐνλογος ἔρξις, appetitus rationi consentiens. ἐνθάδεσιν, ἐνλογος ἰκλισις, id est rationem sequens declinatio. Sub gaudio τέρψις, ἐνθυμία, ἐφροσύνη subijcitur. Sub uoluntate, ἐνθυμία, ἐνθυμία, ἀσπασμός, ἀγάπησις. Sub cautione, αἰδώς, ἀγνία. ut refert Diogenes Laërtius. Quo loco in mentem uenit elegantissima similitudinis.

nis, quam posuit lib. v. de Fin. quã & uisum ascribere. Vt reliqui fures ea-
rũ rerũ quas cæperũt signa cõmutant, sic illi ut nostris sententijs pro suis
uterentur, nomina tanquã rerũ notas cõmutauerunt. Quid enim est aliud
hoc, quã modũ illum Peripateticorũ alijs quidẽ uerbis comprobare? Sed
ad rẽ. Presentis mali affectio nulla, inquit, est sapientis. Quomodo enim sa-
piens in malo esse intelligatur, cũ malũ nihil sit nisi turpitudine & stultitia?
Attamen simile aliquid etiã in sapiente deprehẽdi, & lacrima, & trepida-
tio, & mutatio uultus indicat. Hos tum morsus & contractiones, id est
δυσχολία & σπασμοί, nominarunt, ἰσχυροὶ δὲ ὄντες, ut ait Plutarchus πρὸς
τὸν ἑλπίου. non enim potuerunt quicquam reperire in malo laudabile,
ut contrã malum, quemadmodum crederetur, & in bono inuenerant.

IVDICIO censent fieri. Id est ἔργον & δίκη. de quo quidem non simi-
liter Zeno. nam ille τὰ πάθη dixit esse τὴν ἐπιπέδων τῆν ἐπίστασι, hoc est τὰ ἐπι-
γυροῦσθαι τὰς ἐπίστασι σπασμὸν ἢ ἰσχυροὺς. que quocunq; modo interpre-
tatus fuero, melius & planius græcè dicetur. significantur autẽ animi con-
tractiones & dissolutiones, quæ aliqua de re iudicium sequuntur & ex-
cipium. hæc ita Galenus tradit libro 5. Placitorum Hippocratis & Plato-
nis. Prescius autem, est subtilius. ut in Acad. & de Fin. IIII.

EST igitur.) Sequuntur definitiones Stoicorum, generalium perturba-
tionum. Superior ægritudinis apud Laërtium est, animi contractio ad-
uersante ratione, ἄλογος & σπασμὸς. hæc altera ex Chrysippi à Galeno in-
sertis scriptorum locis talis, ἡ δὲ ἐστὶ δίκη τῶν ἐπιπέδων ἢ ἰσχυροὺς ἀρ-
ξίς ἢ ναὶ μὴ μὴ ἰσχυροὺς ἢ σπασμὸς δὲ ὄντων. Letitiæ definitio apud Laërtium
hæc est, ἡ δὲ ἐστὶ ἄλογος & ἰσχυροὺς ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.
Videtur de Ga-
leni expositione Ciceroniana hæc ita posse cõtexi, ἡ δὲ ἐστὶ δίκη τῶν ἐπιπέδων
& ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς ἢ σπασμὸς δὲ ὄντων. Metus ita definitur a-
pud Laërtium, φόβος & πρὸς δὲ ἰσχυροὺς ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.
Nos, ut superio-
res, expleamus ad hunc modum. πρὸς δὲ ἰσχυροὺς ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.
Libido à Chrysippo ita, ut Laërtius refert, ἡ δὲ ἐστὶ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.
Cicero-
niana talis fuerit, δίκη ἀγαθῶν μέλλοντων, ἢ ἰσχυροὺς ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.

QV AB efficiuntur perturbationibus.) Hæc ferè appellarunt μεμῶσαι,
σπασμοί, ἰσχυροί, δὲ ἰσχυροί. Opinacionem autem, imbecillam assensionem,
αἰσθησιμὸς, ut opinor, συγκατάδοσις, interpretatus est. Nunc autem species per-
turbationum, quas recenset Laërtius, pauciores quidem singulorum gene-
rũ, quã Cicero, memorabimus. φόβος & ἰσχυροί ἐστὶν ἄλλοις ἀγαθοῖς. φόβος,
δὲ ἰσχυροὺς ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς, ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.
ἢ ἰσχυροὺς ἀρξίς ἢ ναὶ μὴ ἰσχυροὺς.

πη ἄδι τῷ ἄλλῳ παρῆναι ὄν ἐπεθύμει ἢ καὶ αὐτὸς ἐχθρὸς ἐστὶν, ὡς ἐστὶν ἐν ἀνα-
 ξίῳ λυκοσάουτι. ἀγρὸς, ὡς ἐστὶν ἐν βαρβάρῳ. Luctus apud Laërtium non est,
 πένθος δὲ Græcis dicitur, ut notum est: neq; moeror. Aerumna est nimirum
 ἰδωὺν, ὡς ἐστὶν ἐν τρωονο. Dolor nescio quid, similiter et Lamentatio. Solici-
 tudo autem, αὐτοῦ, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. quod de Mo-
 lestia Cicero. Reliquæ species apud Laërtium non sunt: sed est præterita à
 Cicerone σύγχυσις, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. τὰ παρὰ τὰ σωφράμ.
 Hæc fortasse non perperam ita reddi possint: Est ægritudo, quæ ratione
 carens, excludit et impedit instantium considerationem. Sequitur me-
 tus, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. Pauorem ut
 detur interpretatus esse ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. Sed apud
 Laërtium ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est me-
 tus oblata specie inusitate rei. ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. φέβος
 autem, φέβος, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est me-
 tus rei dubiæ. Et ἀδοξία, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est me-
 tus infamie. Voluptatis est maleuolentia, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. Quo loco indicare uisum,
 apud Nonium adduci hunc locum ita: Maleuolentia lactans malo alieno.
 haud scio an falso. Delectatio, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. In Laer-
 tio iactationis nomen non ponitur, sed additur prioribus. et τέρψις, quasi
 τέρψις, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est, Oblatio ueluti pro-
 lectatio et impulsio quædam animi, ad remissionem. et διακρίσις, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο.
 id est effusio animi, in qua dissolutio uirtutis insit. Libidinem
 uertit πλεῖστον ἐπιθυμίαν, quæ cupiditas est. ἐργὴ, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est
 ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est, Libido ledendi
 alterum, quæ crescere et produci solet. Inimicitia, credo μῦθος. quam
 Laërtius ita definit, ἐργὴ τις πτωχῶν, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. id est
 quædam inueterata, indignabunda et insidiosa. qualis illa certe Homeri-
 ca est μῦθος, πηλοῦ ἀδελφῶν ἀρχὴν, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. Discor-
 dia, fortasse ἔρις. Indigentia, σπάνις, quæ ita definitur apud Laërtium,
 ἐπιθυμία ἐν ἀποστάσει, id est libido in frustratione. Desiderium, ut opi-
 nor, πῶς ἐστὶν. secundum hoc, πῶς ἐστὶν, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. Est et apud
 Laërtium φιλονεικία, id est iurgiositas. et ἔρως, qui certe est amor, ἐπιθυμία
 ἐν ἀποστάσει πρὸς ἀγαθόν, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο. libido rei futillis, ὡς ἐστὶν ἐν ἀναλογισμῶν μύνησα, ἢ ἐν τρωονο.

ἡ δὲ ἄλλη

ἀλλὰ τὸ ἐμπαρόν, ἔστιν. Est enim conatus laboriosus, in eo quod pulcrum esse uideatur. Hec igitur ita ut potuimus, cum græcis quæ reperissemus, colata, nō inutilia harum artium studiosis, grata certe futura esse confido.

INTEMPERANTIAM.) Ἡὰν ἀντιτίαν ἔσθ' ἀσυνμετρίαν, et temperantiā συνμετρίαν dixere. Quæ sequuntur, sunt paulo obscuriora, propter subtilem illam distinctionem, quæ magis in cogitatione quàm re uersatur. Retulit autem ἔ Ζενο ἔ Χρυσίππου studiosius aliquanto harum omnium considerationem, quæ in animo fierent, ad corporis affectiones. nam ἔ ἀπὸ τῶν τῶν ἀδύνατον ἔ ἡγεῖ ἀναλογίας, Chrysippus uoluit pleraq; omnia esse in animo συνωνύμους τοῖς λατὰ τὸ σῶμα appellata. Ut cum animo dicimus aliquos ἰσχυροὺς, id est ualere. ἔ ἀδύνατον, agrotare, ἡγεῖ ἰσχυροὺς ἢ ἀδύνατον εἶναι, id est intentos ἔ remissos: itemq; νοσῆσαι ἡγεῖ ἰσχυροὺς, laborare ἔ sanos esse. Eodem modo ἔ πάθος ἔ ἀπὸ πάθημα in utroq; nominari. Est autem hoc loco sciendū, πάθος dici respectu quondā τοῦ σώματος seu ἰσχυροῦ, ut in illo motus necessariò intelligatur. Itaq; secundum Platone πάθος ἔ πάθημα cuiuscumq; rei est quæ aliquid patitur, id est quæ extrinsecus impellitur, ut sensuum, ἔ etiam animi. Quare ἔ ἡδονὴ huic πάθος est, deniq; quicquid aliunde commouetur. Ut igitur in morbis corporis quæ sunt νόσος ἔ νοσήματα, (ἔ si usitate ipse morbus πάθος dicitur) ut est tamen quædam commotio illius effectiois, qua constitutio corporis naturalis perturbatur, quod cum accidit tum demum morbus proprie est, πάθος τὸ νόσος, (ut ait Galenus in libro de Differentia eorum quæ morbis accedere solent) ita in eis quibus animi commouentur perturbationibus, hæc illa ipsa cōmotio πάθος nominata fuit à Stoicis, qua animus sic afficitur ut incidat in morbum. iam enim hæc διαφορά est, ἡδονὴ τὸ νόσος ἔ νόσος ἰσχυροῦ. Quæ cū animū iā etiam debilitat, ἀπὸ πάθημα, id est agrotatio appellatur. hæc aut cogitatione ad hūc modū facile distingui possunt. Nam re ipsa uidentur coniuncta esse. ut in corpore νόσος, est certe morbus, cum membrum officium suum facere nō sinat, ἡδονὴ τὸ νόσος ἰσχυροῦ. ἔ est πάθος, est enim in motu. quin ἔ σὺμμετρίαν, cum non sit illa commotio naturalis. Ita ira πάθος est manifeste, sed ἔ morbus: quis enim in irato rationis usus? est ἔ agrotatio, cum sentiamus etiam ira debilitari ἔ animum ἔ corpus. Sed de his satis.

λατὸν ἡγεῖματα.) Dicamus etiam de his aliquid breuiter, quæ supra nō minauit λατὸν ἡγεῖματα, id est quæ dicuntur de quodā, aut quibusdam. Satius enim fuit Ciceroni uisum, pluribus uerbis in uno græco interpretando uti,

do uti, quam sic uertere, ut latinum uerbum uel nihil, uel non illud quod
græcum significaret. nam quid esset predicamentum? Sed id nunc omit-
tamus. *καταγορεύματα* igitur sunt, quæ de quodam aut quibusdam dicun-
tur. hoc est enunciatum, id est *ἀξιωμα* imperfectum. illud enim de quo, aut
de quibus, abest. Verum exemplo res erit plana. Enunciatum est, Socrates
disputat. disputare igitur dicitur de quodam. de quo igitur? de Socrate. Si
igitur disputare solum relinquatur, *καταγορεύμα* hoc erit. Tale fuerit, Cras-
sus habet diuitias, Cato honores cepit. Separatur habere diuitias à Cras-
so, & capere honores à Catone, non magis plenum erit enunciatum, dis-
iunctis ijs quæ dicuntur, & ijs de quibus dicuntur. Ut autem hæc *καταγο-
ρεύματα*, ita de quibus dicuntur *ὑποκείμενα* appellata fuerunt.

AGROTATIONES QVE morb.) Nam agrotatio omnis est
etiam morbus, sed morbus non statim etiam agrotatio.

μισάνθρωπος.) osor humani generis Timon, ut apud Lucianum Ti-
mone. De quo in uita Antonij Plutarchus cum alia, tum hoc retulit, uixisse
illum tempore belli Peloponesiaci. Hunc lapsum de piro syluestri, crus
fregisse traditur. cumq; medicum adhiberi nollet, ita putiscente crure esse
mortuum. Quem sepultum fuisse Halis, id est Salinis (loci hoc in Attica
nomen maritimi) scribit Plutarchus, & littore collapso undas sepulchri
cinctisse, ut accedi terra non posset. fuisse autem ab ipso uiuente composi-
tum epigramma hoc inscriptum.

*ὄρθα δὲ ἀποβῆναι ψυχῷ βαρυδαίμονα λείμαι,
τόνομα δὲ τῷ θεῷ, λακοῖ δὲ λακῶς ἀπόλοιθε.*

Hic iaceo misera abrupto spiramine uita.

Quis? ne querite, morte mala & mala turba perite:
Nam alterius Callimachum autorem dicit, huius,

*τίμων μισάνθρωπος ἐσὶ κείω. ἀλλὰ πάρελθε.
οὐ μὲν εἶπας πολλά, πάρελθε μόνου.*

Osor Timo hominum hæc teneo loca, perge precatus
Cuncta mihi rerum pessima, perge modo.

AVARITIA. Horum sunt nisi fallor, græca nomina, *φιλοχρηματία*
φιδοτία, *φιλοπλοία*, *αὐθαδέα*, *λιχρεία*, *φιλοπρία*, *φιλοφία*. De his, Chrysi-
pi sententia, uerbis ferè illius, ab Athenæo refertur, lib. x. ut subscripsimus.
πλὴν δὲ μανίας ἐδὲ πολλῆς, φησὶν ὁ χρύσιππος ὅτι τῆ εἰσαγωγῆ

H 75

τῆ πρὸ ἀγαθῶν καὶ κακῶν πραγματεία, τοῖς πλείστοις πρὸς
 πρῆξι. καλεῖται δὲ τὴν μὲν γυναικομανίαν, τὴν δὲ ὀργισμο-
 νίαν. πνὴς δὲ καὶ δολομανεὶς καλεῖται ὁ Φιλοδῆξος, καθεστὸς
 ὁ Φιλογῶνος γυναικομανεὶς, Ἐ δὲ Φιλόκριτος ὀργισμομανεὶς,
 ὃ αὐτὸ σημαίνοντων τῶν ὀνομάτων τότων, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ μὴ
 ἕλληστροῦς καλεῖται ἄνθρωποι τούτου. καὶ γὰρ ὁ Φίλοψοφος, καὶ
 ὁ Φιλοφάτος, ὁ Φιλοφάνης ἔστι. καὶ ὁ Φίλοινος, οἰνομανεὶς, καὶ
 ἑσπυρῶνος ἄνθρωπος ὁμοίου, ἢ ἕλληστροῦς Φιλανίας λευκῆς ἢ αὐ-
 τοῖς, ὡς ἀμαρτάνουσι μανικῶς, καὶ τὴν ἀληθείαν ἄνθρωποι ἀπὸ
 τῶν μανικῶν.

HIPPOLYTI.) In quo apud Euripidem sanè præclare est expres-
 sus error & deceptio, unde Stoici uolunt & perturbationes & morbos
 atq; horum ægrotationes nasci, cum prauum sit iudicium, id est ἡρῆσις ἰ-
 σοφικῆς. Statuit enim ille, omnes esse improbas mulieres: ideo ceterq; se
 facere, quod generi uniuerso inimicus sit.

—μισῶν δ' ἔποτ' ἐμπληθῆσομαι
 γυναικῶν, ἔσθ' εἰ φησὶ τις μὲν ἀεὶ λέγῃ.
 ἀεὶ γὰρ ἔν πως εἰσι λακείναι κακαί.

Apud Senecam est oratio ἰμπληθῆσομαι, id est uchementior, & perturba-
 tionis maioris,

Detestor omnes, horreo, fugio, execror:

Sit ratio, sit natura, sit durus furor,

Odisse placuit. —

GRAVEDINOSOS.) id est καταρῆσος, & torminosos τρῶσος
 ἔστι. talis enim hæc nominum forma est. Ira autem est ἰργή, iracundia ἰργι-
 λότης. ut μέδυσος ebriosus, μέδων ebrius. ἔρωτομανῆς & φιλοφωτός, ut ο-
 pinor, amatores. Vt apud Plautum, Magnus amator mulierum. Nam ἔρα-
 ται & ἔρωτες, magis amantes, referuntur ad ἔρωτες & ἔρωτες. Et si
 Euripides Troadibus generalius posuit hoc nomen, ἢ ἔσ' ἔρωτες ἔστι ἢ
 ἀεὶ φιλῶ. Non est amator, amare si quis desinit.

PROCLIVITAS.) ἰουμανῆσος & ἰουμανῆσος uocantur. Sed
 facilitatem, quam dicat, queramus.

NON enim omne uitium.) Hunc locum me nō intelligere fateor. itaq;
 relinquo cuiq; de illo iudicium suum, nam dicere corruptum & mutilum
 uideri.

videri, uereor ne reprehendi facile possit, cum hoc usurpare liceat in omnibus quae minus nobis perspicua sint. Itaque ut in Tragedia in deos relata causa refutatur facilitatis nomine, cum sic dicitur, τὸ ἐπιπέδον ἔστω ἀντιθέτου ἔστιν ἡ ἀρετή: ita et hanc fortassis ueram, sed nimis tritam uulgaremque explanationis intermissione rationem reddere, non placuit. non enim magis graeca suppetebant, de quibus certius aliquid constituere possemus. In his igitur ut dubitationem, uel etiam ignorantiam confiteri meam optimū putauit: sic ausim affirmare, quae sequuntur ita legi debere: Sunt enim in corpore praecipua, pulchritudo, uires, ualetudo, firmitas, uelocitas. Sunt item in animo. Ut enim corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, est quibus constamus, sanitas: sic animi dicitur, cum eius iudicia opinionisque concordant.

CUM curatione.) Vt παρασκευασμένη, quae et ἀναστάσις sunt, et παρρησίας.

UIRIBVS.) τὸ βίον dicit, et ἀνομίαν, et νόσον. Cicero A. Torquato libro 6. epist. Vereor ne consolatio nulla possit uera reperiri, praeter illam quae tanta est, quantum in cuiusque animo roboris ac neruorum. et ἀνυπερβύτων, ac ἀβύτων, enervatos et fractos animo dixere.

INGENII etiam.) Ingenij laus est docilitas et memoria. Vnde et ἐπιμαθήτης et ἐπιμνήμων dicitur, itemque ἀκρίβιος. Mox autem quos acutos et hebetes uocat, τὸς ἐπιμαθήτης et ἀκρίβιος interpretari uidetur.

NAM bestiae.) Non placuit Stoicis μάθησις esse in bestiis, cum λογιστικὴ in ijs non insint. ἀνομία sunt enim βλάται, id est rationis expertia: rationis autem iudicium est. Quibus ita uehementer aduersatur Plutarchus, ut etiā probare conetur, in bestiis rationem inesse.

Quibus.) Eleganti metaphora usus est in hac transitione, alterius partis propositae, in qua oratio euagaretur latius, et liberiore cursu ferretur, quasi in aperto mari.

QUAM malitiam.) ληψία et uitium et uitiositatem interpretatur, non malitiam, ut sonare graecum nomen uidetur. repugnat enim usus linguae latinae, in qua malitia fraudulentam astutiā significat. ut Plauto, Versute malus. Et apud Terentium, Expromta malitia atque astutia. ita enim in quibusdam exemplis, non memoria, reperitur. Idem dicitur in tertio de Finibus.

EX qua cogitantur.) Suspectum hoc mihi uerbum est: ac fortasse, Concitantur legendum.

SEMPER aliquis alijs dolor, alijs terror imp.) Venetis in libris ita, Semper aliquis talis terror imp. quæ & mihi scriptura probatur, significat autem terrorem similem saxi Tantalici.

FRUGALITATIS.) *σωφροσύνη* hæc græcis uirtus est, pulcherrimo nomine, ipsa pulcherrima. de hac autem appellatione in tertio aliquid à nobis dictum est.

QVOCIRCA.) Etiam de his ipsis quæ nunc differuntur à Cicero-
ne, diximus aliquid suprâ libro III. Quomodo enim de perturbationibus locuti sint Peripatetici, quis iam ferè nescit? Si enim est uis in animo, quæ efficiat ut ira ille, aut odio, aut etiam dolore, letitia ue concitetur, quæ effectiones *πάθη* dicuntur, nihil adhuc est istorum quod laudari simpliciter, uel uituperari possit. Sed illa quæ ab eisdem *ἕξις* nominatur, laudem demùm aut uituperationem habet, in mediocritate quidem seu modo laudè, in contraria autem affectione seu *διαδοχῆς* uituperationem. Quæ si uere dicuntur, quid possumus aliud facere, quàm ut naturam ducem sequentes, uiam uirtutis ingrediamur? Non igitur *πάθη* uitiosa sunt, si sunt naturalia. Cicero autem illas *ὑπερβολῆς* & *ὑποβολῆς* exagitat: quæ sunt iam *διαδοχῆς*, atq; *ἕξις* uitiose, id est *λατῆς*. Ut facilis sit responsio. non enim *ὑπερβολῆς*, quæ est certe iracundia, à Peripateticis laudatur, non magis quàm *ὑποβολῆς* & *ἕξις*, sed quæ media est *μεσότης*. Animi autem quandam excellentiam & ardorem, ipsi uocant *τό θυμωδῆς*, materiam putant esse fortitudinis, quæ iam non est *πάθη*, sed uirtus. Hoc modo ad omnia licet. Quomodo enim ipsi Stoici suas illas *ὑπερβολῆς* tuebuntur, moderatione hac reiecta? non timere, sed uereri, seu cauere: non letari, sed gaudere. quæ planè sunt mediocritates. Sed quomodo media inter nimium & parum esse uirtutes perhibeantur, multi quæsiuerunt. Num ita, ut tepidum inter gelidum & feruidum aut rubrum, uiride, fuluū, inter album & nigrum? An ut tria inter quatuor & duo? An ut inter bonum & malum, id quod neutrum dixeret? An etiam, ut quod de duobus diuerso modo dicitur, ut in pronuntiatis cõclusionum id quod mediū uocât? Horum nullum quibusdam placuisse uideo. Quomodo enim de commistione uituperabilium, id quod laudabile esse uolumus, existere possit? Iam tria ut includunt duo, ita à quatuor includuntur, non autem & uirtutes à uitijs includi solent. Neutrum autem quod *ἀδιάφορον* appellant, neq; bonum neq; malum attingit: sed uirtutem attingere uolunt appetitus, in quib. illud nimium & parum uersatur, quas græci *παθητικὰς ἕξεις* uocauerunt. De medio autem syllogistico manifestates est.

est. neq; enim de uirtute uitium, neq; de uitio uirtus dici potest. Aristoteles tamen similitudinem numerorum probauit, cum & arithmeticas & geometricas rationes cōparauit. ut 10 6 2, libro 11. ἡδυνάμεινον. & libro v. Sicut a ad b, ita b ad c. id est tale, ut si numeri ponantur, 8 4 2. Neq; est in comparatione rationum, quam Græci ἀναλογία dixere, & Cicero uertisse proportionem existimatur, illa inclusio, cum nō modo tres illi numeri q; exponūtur, sed quatuor insunt: nō enim pauciorum ἀναλογία esse potest. Vnde & hoc soluitur: Quæ sunt in medio, sub eodem genere subiiciuntur, sub quo utrinq; posita, si generi illi non contrarium alterum reperitur, ut Aristoteles τὸν μὲν IIII. Sed 10 & 4 sunt niniūm & parū, et habent genus numerum: habebit ergo & 6, quod est μέσος, idem genus. Ita cum sit ἀναλογία ἡδυνάμεινον genus uitium, erit & ἡμερότης. Primū igitur non est statim numerus genus ad illos expositos, sed duo sunt genera illorum contraria, æquale & inæquale. Sunt enim duo numeri primus & postremus inæqualis rationis, 10 & 2, aut 8 & 2. Medius autem, qui bis sumitur inæqualis, ut 10 superat 6 quaternio, & 6 superat 2 quater no. Item, sicut octo ad 4, ita 4 ad 2. Ita uidemus æqualitatis rationem esse in medio numero, in extremis inæqualitatis. Deinde ἡαλία, nō est genus ad ἀναλογία & ἡδυνάμεινον, sed ἡαδύτης. nam quid est ἡαλία, nisi ἡαδύτης ἀμύτης & ἡαδύτης ἡδυνάμεινον, Plato in Euthydemo trifariam medium aliquid dici ostendit, aut inter bonum & malum, aut inter bona, aut inter mala duo. Siq; inter mala duo aliquid constituatur, utroq; esse illud necessariō melius. Plutarchus in libello quem scripsit τῶν ἡδυνάμεινον ἀρετῶν, sic maxime dici medias uirtutes putat, ut de sonis & concentu. Nam ut uox modulata, quemadmodum eius quæ ἡύτης & ἡαδύτης, id est ima & summa uocatur, mediocritas est in uitatione grauitatis & acrimoniae nimia: ita uirtus ui sua ea quæ à ratione recedunt cohercet, & ex incitatione illorū aufert remissiones & intensiones nimias, & affectiones omnes animi cōponit moderatione quadam, neq; aberrare à recto finit. Quæ & ipsa mihi uidentur præclare dici, neq; ab Aristotelis sententia esse aliena. Verum nos in his exquirendis, fuimus cōtra nostram consuetudinem longiores. Quare ad reliqua pergamus.

v t ille qui uolupt.) In epistola ad Cælium lib. 11. τῶν ἡδυνάμεινον, partem huius dicti Cicero inseruit: In quo cū obiurgarer, quod nimio gaudio penè desiperem, ita me defendebam, Ego uoluptatem animi nimiam. Verus est Trabeæ comici, ut significatur de Finib. 11. Nam & ille apud Tra-

beam, uoluptatem animi, letitiam nimiam dicit: eandem quam ille Cæcilianus, qui omnibus letitijs letum se esse narrat.

P. Rutiliū.) Cicero in Bruto, P. Rutiliū petiisse consulatū cū Scauro, et repulsam tulisse, & Scaurū accusasse, et ab absoluto designato quidē Cos. accusatum fuisse, indicat. cuius & hoc loco et apud Plin. libro v. i. i. capit. x. x. v. i. frater dolore repulse fraternæ mortuus, eodem nomine et præ nomine appellatur. In primo tamen de Oratore consularem illū appellat.

QVID si cum id ferret modice.) Ita enim legendum, non immodice. Utitur autem Cicero captioso illo genere interrogationis, *οὐκ ἴτε*, id est (si interpretari, quod necesse Cicero in secundo de Diuin. esse non putat, uelimus) acrualis, cum aliquid minutatim & gradatim additur, aut demitur: in quibus solet consideratio confundi, ut quid statuat non possit reperire. Tria an multa sint, An diues qui possidet milies, An pauper qui sestertia L. quanti sua omnia aestimat Socrates apud Xenophontem. Sed de his

Cicero in Acad. Sic hoc loco: Ferat moderate Rutilius fratris repulsam, ferat etiam mortem liberū moderate: quid si etiam alia accedant aduersa? Sed moderate cum additur, tota res explicatur. quocumque enim progrediare, si illud addas, moderate, sustineri id poterit, in quo illud seruabitur. Sin hoc non asit, ne primum quidem. Est autem usus elegante similitudine, de lapsu. Sed rursum ad superiora respiciendum. Ille enim qui se precipitat, non potest sustinere, sed alter possit, ut si quis in lapsu retheret: ita *τὸ λέγειν τὰ πάλιν* non sinit immoderate efferi. Sed de ijs quæ antè diximus, deinceps unusquisq; facile, quæ ad argumenta Ciceroniana responderi possint, si aduersari Stoico dogmati uelit, inuenire poterit.

IRACUNDIAM.) Non quam illi *ἀπειθήματα* uocant, & in uitio ponūt, sed τὸ θυμωδέες, quæ est uis quædam animi acrior & ardentior. Itaque sic Plato interrogat lib. i. i. de Rep. *ἀνδρες ἢ ἀρα ἢ ναυτιλίας ἢ μὴ θυμωδέες*. Et idem sic ait de Legibus libro v. *θυμωδέος μὲν καὶ πάντα ἀνδραγαθία*. Et Aristoteles τὸ θυμὸν dicit fortitudinis *σωφροσύνη*. Cicero autē transtulit iracundiā, quod in lingua latina uitij nomē est. ut manifeste apud Plautū,

ubi etiam ipsam animi perturbationem significat, in Asinaria: Non hercle te præuideram, quæso ne uitio uertas, Ita iracundia obstitit oculis. Et Terentius: Vix sum compos animi, ita ardeo iracundia. Transtulit & iram,

Acad. Tres ne partes habeat, ut Platoni placuit, rationis, ire, cupiditatis.

LENTITVDINIS.) Ἄρα αὐτῶν dixere. Etsi *βραδύς* Aristophani est hebes, aut iners, Nebulis, *ἀττὴν ἢ σμῦν ἢ γὰρ βραδύς*. Vel est *υἰδία*, uel quam *ἀργία*

ἡσίοαυ Aristoteles uocat. Plutarchus tamen cum περι ἀστυγίας scripsit, laudis hoc nomen esse uoluit.

NOCTV ambulabat, &c.) De hoc Plutarchus ἀποφθιγμωσι ita θεμισοκλῆς ἐτιμωράκιον γὰ πόρις ἐκυλινδίστο, καὶ γυμνασίον. ἐπὶ δὲ μιλτιάδου στρατηγῶν γήθησεν γὰ μαρμαθῶνι αὐτῷ βαρβιέρῃ, ἀκὲλ ἢ γνύχῃ ἀτακτοῦν θεμισοκλῆς. πῶς ἢ αὐτῷ δαυμοδῶντι. μεταβολῶν, ἔλεγε ὡς ἀκὲλ με λαθῶν δὲ δὲ ἔραθυμῆν τὸ μιλτιάδου προσωαίου. Themistocles adolescēs adhuc in potu et amorib. uolutabatur. Cū uero Miltiades dux Atheniensīū uicisset in Marathone barbaros, nemo illū postea uidit ulla re futili occupatū. Cūq; interrogaretur, unde tāta mutatio extitisset, respōdebat, Nō pati se somnū capere, neq; desidiosum esse, trophæū Miltiadis. De Miltiade aut et Marathonio praelio historia extat apud Herodotū ἱστορίῳ. Demosthenis aut lucerna & uigiliae celebres sunt, neq; ante annum i. lucernam extinxisse traditur.

PYTHAGORAM.) De his et libro v. de Finib. Cur Plato Aegyptū peragravit, ut à sacerdotib. barbaris numeros et celestia acciperet? cur post Tarentum ad Archytam? cur ad reliquos Pythagoreos, Echecratem, Timæū, Acrionē, Locros? ut cū Socratē expressisset, adiungeret Pythagoreo rī disciplinā, eaq; quae Socrates repudiabat addisceret. Cur ipse Pythagoras & Aegyptū lustrauit & Persarū magos adiit? cur tantas regiones barbarorū pedibus obiit? tot maria transmisit? cur haec eadem Democritus?

PACIDIANVS.) Huius & alibi Cicero, & Horatius, mentionē fecere. De quo & pare illius Efermino Luciliani uersus feruntur. Eferminus fuit flacco ore,
Sammis spurcus homo, uita illa dignus, locoq;
Cum Pacidiano hic componitur, optimus multo
Post homines natos gladiator qui fuit unus.
Sed in his uersibus sura quid sibi uelit hoc loco posita, non uideo: neq; uerum esse puto.

MULTA cum hilaritate.) Res exponitur Iliad. 4. Hoc autem nunc dicit Cicero, quod Homerus μελέων ἢ οὐνοῦ πρὸς ὄψασσι. Sed hic uultus animi commoti index est, ut Odyss. 4. μελέων δὲ θυμῷ σαρδάνιοι μάλα πῖον.
Ut in Teutonico nostro sermone dicitur, Rifu uitam adimī. Reliquae historie omnibus ferē notae sunt. De Haliēno tamen conseruato ab Africano, nihil habeo prater hanc indicationem.

Erymanthio

ERYMANTHIO.) Inter Herculis labores & hi numerantur, a-
pri & leonis interfecti, ut supra libro secundo dictum est. De tauro Mara-
thonio hæc Pausanias, Atticis. Cretenſium terram cum alijs in locis,
tum maxime iuxta fluvium Tethrena taurus uastabat. fuere autem
priscis temporibus bestia maiori hominibus formidini, ut leo & Ne-
meus & Parnasius: item que dracones multis in Græcia partibus, nec
non Calydonius & Erymanthius aper, & Crommyonia ſus in regio-
ne Corinthia. Ideoq; perhibebantur aliæ solo enatæ, aliæ peculiare esse
deorum, aliæ etiam ad supplicia hominum emiſſæ. Atq; illum taurum aie-
bant Cretenſes à Neptune ſibi immiſſum, quod Minos potitus imperio ma-
ritimo Græcia, nullo supra reliquos deos honore eximio Neptunum affi-
cere ſoleret. Hunc tamen poſtea taurum in Peloponneſum è Creta tranſla-
tum, unū de duodecim Herculi certamen obieciſſe. Verum emiſſus in cam-
pum Argium, cum fuga per Iſthmum Corinthium euaiſſet, peruenit in
Atticam, & populum Marathonium. Interfecit autē cum alijs factos ob-
uiam ſibi, tum filium Minois Androgeon. Ideo Minos, quod non crederet
extra interitus illius culpam eſſe Athenienſes, claſſe aduerſus eos profe-
ctus, ita afflixit ciuitatem, ut conditionem acciperet mittendi ſeptenas uir-
gines, & pueros totidem, in Cretam Minotauro, qui Gnoſium Laborin-
thium incolere ſerebatur. Sed Marathonium taurum Theſeus poſtea in ar-
cem egiſſe, & Mineræ immolaſſe dicitur, cuius facti monumentum à po-
pularibus Marathonijs conſecratum fuit.

QVID Achille.) Locus Iliad. 2. Sed de Aiace ex aliqua Latina Tra-
gœdia adductus locus, id innuit: ſic introductum Aiace fuiſſe, ut inſaniens
cum hoſtibus manum conferens, illos in fugam uerteret. Quod & Philo-
ſtratus ſignificare uidetur, à Græcis tragicis factum eſſe. Sic enim ſcribit
in Aiace, *μακρότατος ἄνθρωπος τῶν τρωῶν ἐδαισατο πλῆθος ἢ δῖος Ἄρης, μὴ πρὸς ἄλλο
τῶν τῶν ἰσθμῶν αὐτῶν.*

STOMACHO non egere.) Id eſt ira, cuius quaſi ſedem in ſtoma-
cho collocarunt. de quo alibi dictum eſt à nobis copioſius. Græci dicunt,
ut apud Plutarchum legitur *ποσι ἀεργασίας, bile nō egere, χολῆς μὴ ἰσθμῶν
τῶν ἀνδρῶν.*

” ANTI tibi irasce.) Aliter libro secundo de Oratore: Quod si fictus aliquis
” dolor suscipiendus esset, & si in eiusmodi genere orationis nihil esset nisi
” falsum, atq; imitatione simulatum, maior ars aliqua forsitan esset requiren-
” da. nunc ego quid tibi Crasse, quid cæteris accidat nescio. De me autē caus-
sa nulla

sa nulla est, cur apud homines prudentiss. atq; amicissimos mentiar. Non me hercle unquam apud iudices aut dolore aut misericordiam, aut inuidiam, aut odium excitare dicendo uolui, quin ipse in commouendis iudicibus ijs ipsis sensibus ad quos illos adducere uellem, permouerer. Et ibidem in hanc sententiam permulta. Quae sequuntur, de supra expositis deducuntur facili et plana uia, ut explicacione nulla admodum opus esse uideatur. Versus Euripidis autem, quos inseruit, sunt principum fabulae quae Orestis inscribitur.

ὄκ' ἐστὶν ὁ δὲν δεινὸν ὄνδ' εἰπεῖν ἐπ' ὅθ',
 ὁ δὲ πάθ' ὅθ', ὁ δὲ συμφορὰ θεῶν λατὸς,
 ἢς ὄκ' ἂν ἀραυτ' ἀχθῶν ἀνθρώπων γέν' ὅθ'.

LAETVS sum.) Et ad Catonē lib. epist. xv. Letus sum laudari me, inquit Hector opinor apud Naeuium, abs te pater laudato uiro. Atq; ita uersus scribendus, ut constent numeri trochaici tetrametri *καταλυτικοί*. Clitius generis sunt et Trabeae uersus.

SERVAVIST I.) Sic enim scribendum, ut numeri constent similes superiorum. Apud Euripidem Medea,

— ὡς ὄφ' ὄς ὁ νῦν ἀγαθὰ
 πόνων ἀφύκτων τ' ἐμὸν ἐπισῶσαι δέμας.

IRA uero quamdiu.) Puto non minus recte legi posse, quin diu: ut diu tuiorem et longiorem, simillimam esse insaniam accipiamus.

INTER fratres.) Locus ex aliqua fabula latina. Fratres autem Agamemnonem et Menelaum dicit Atridas, qui similiter apud Euripidem, Iphigenia Aulidense, conuiciose altercantur.

EXISSE de potestate.) Vt supra quoq; in III. libro id Chrysippus. *ἵσταν κείνα*, et *αὐτὸς ἰαυτ' ἔγω καθεστάναι*. et *μὴ ἐν αὐτοῖς*, et *μὴ παρ' ἑαυτοῖς*, quae. ut Latini, Non sum compos animi. et, Vix sum apud me.

ARCHYTAE.) Hoc ita exposuit Plutarchus, De sera numinis animaduersione, καὶ ἀρχύτας οἰκείῳ ἡναι πλημμελῆσαι γὰρ ἀρχῶν καὶ ἀταξίαν καταμαθῶν, εἴτα αὐτὸ σωαιδανόμνος ἐμπάθεις ὄρου ἔχοντ' καὶ τραχύτρου πρὸς αὐτὸν, ὁ δὲν ἐπίμισεν, ἀλλ' ἢ τὸ δ' τὸν ἀπειῶν, δ' ὑτυχεῖτε, εἰπεν, ὅτι ὀργίζομαι ὑμῖν.

CLITVM familiarem suum.) Historia nemini fermē ignota est, et apud plures extat. maxime putatur exacerbasse Alexandrum Clitus, communicatione rerum Alexandri cum alijs, uersibus commemoratis ex Andromacha Euripidis,

οἰμοὶ καθ' ἑκάστην ὡς κακῶς νομίζονται,
ἔταρ πρόποια πολέμιων σήσει στρατός,
ἔτ' ἢ πονοιώτων τ' ἔργον ἡγοῦντο πόδι,
ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκασιν ἄρνεται.
ὅς εἰς μετ' ἄλλων μυσίων πάλλων δέου,
ἔδδεν πλείον δροῦν ἐνὸς ἔχει πλείον λόγον.

» E X forma.) In libro de Fato dixit hoc explicatius: Qui se profiteban-
» tur hominum mores naturasq; ex corpore, oculis, uultu, fronte pernosce-
re, &c. is autem est Graecis φυσιογνωμων.
AEGRIUS depellitur.) id est, cum maiore difficultate, minusq; facili-
te, cum maiore etiam molestia.

EXPLICATIONVM LIBRI IIII.
F I N I S.

IN TVSCVLANARVM
QVAESTIONVM LIBRVM
quintum, Ioachimi Camerarij
Explicatio.

N ultimo hoc libro id Cicero docere uult, ad beate uiuendum uirtutem se ipsa esse contentam. Qui locus, ut ipse ait in Prooemio lib. i. de Diuin. tota philosophiam maxime illustrat. hoc autem Prooemio laudatio philosophiae continetur, et exordia quaedam atq; progressionem exponuntur: ostenditurq; sapientiae studium antiquissimum esse, cum illud scilicet a multis nouitatis nomine uituperaretur, ut fieri solet in ijs quae aliquibus ignota sunt. sibi enim noua, simpliciter noua esse existimant. Dissentit autem Zeno a magistris suis hoc loco manifeste: neq; uerborum pugna, ut alibi, haec dici potest. Voluit enim uirtutem ad beate uiuendum se ipsa esse contentam, id est, αὐτῆς ἑνὴν τὴν ἀρετὴν τὴν εὐδαιμονίαν. Nota est sententia Aristotelica, uirtutem solam uitae civilis finem quidem uideri.

uideri esse, sed imperfectiorem. Qui planius etiam alibi putat, omnino ad uitam beatam requiri quasi instrumenta quaedam bonorum extra nos positorum, cum per multa, amicorum, diuitiarum, opulentiæ ministeria expetant. Cumq; nonnulli quasdam sordes aspergant uitæ beatæ, expertes horum bonorum, ut nobilitatis, fortune prosperæ liberum, formæ. Non enim beatæ dici posse, qui deformissimus sit, aut ignobilis, aut solitarius & sine liberis: multoq; etiam minus, si cui sint liberi amici ue omnibus uitæ corrupti, aut si bonos mors ademerit. proinde esse animi quidem bona necessaria ad uitam beatam, reliqua uero hæc utiliter instruere & adiuuare opera quaedam sua. Itaq; hanc neq; in ætatem non plenam, neq; in uitam breuiorem cadere uult. Et libro tertio *περί τῆς ἀρετῆς*, planè negat uirtutem exerceri posse in uita operaria & seruili. Quapropter Ciceronis est copiosa in hoc libro disputatio. euagatur enim latius, & ueterum quaedam dicta ad hanc sententiam accommodare, tum uero exemplis eam comprobare, & omnibus coloribus illustrem reddere conatur. Abhorret autem certe dogma Stoicæ à communi hominum & naturæ sensu, quamuis acute uerbis concludi uideatur. Et Peripateticam tamen sententiam, similiter breuibus argumentorum complexionibus confirmare, & Stoicam *ἀντιπαρῶν* confutare studeverunt. in quo genere nunc extat Procli libellus, minime ut mihi uideatur contemendus.

EX eo libro.) De uirtute librum ad Ciceronem Brutus scripsit, ut dicitur in Procemio librorum de Fin. Fuit aut Brutus Antiochiæ rationis studiosus, qui aduersus illam nouam & mediam, ut uocabatur, Academiam, ueterum placita defendere putaretur, de quo in Acad. multa. Scribit autè de studio Bruti Attico, his uerbis, lib. XIII. Quare si addubitas, ad Brutum transeamus, est enim is quoq; Antiochius.

NAM cum ea causâ.) Hoc ponit uirtutis pulcritudinem & dignitatem impulsisse sapientes, ut studio suo omnia posthaberent. Sed idem certe ut beatam uitam degere possent, elaborarunt. omnes enim natura incitante bonum appetunt, & contrarium refugium. itaq; statuerunt, in uirtute beatam se uitam reperturos esse.

SIN autem.) *ἀντιπαρῶν*. Quid uero, si illos opinio sefellit? Estq; id uerius, adiumenta quaedam fortune requiri ad uitam beatam? Huic subiecta est elegans *ἀντιπαρῶν*. et referuntur quaedam, quibus *ἀντιπαρῶν* confirmari uidetur. ducitq; addubitationem de sua fortuna, quâ scimus uariâ fuisse.

NOTA faciendâ.) *ἡ ἀρετὴ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ σώματι*. Tum enim confugimus ad opem diuinam.

nam, cum humani auxiliij spes nulla relinquitur. itaq; uulgo dicitur, impie id quidem, Male agi cum ijs quorum salus Deo commendetur. Similiter dixit Demosthenes de legibus *κατὰ τιμωροὺς τῶν. εἰ γὰρ αὐτὸν καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δυνάτῳ δὲ φροσῆσαι, δυνῆς, οὐ νόμου διακρίσει. ἦτοι αὐτὸν ἔργον.*

INSANABILES.) Sunt enim certe *ἀνίατοι* quidam morbi, alij simpliciter, alij neglectione. ut podagra, & aqua subter cutem. quemadmodum & Ouidius,

Tollere nodosam nescit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis.

QVOD ex aliorum.) Hoc & qui in eloquentia facerent, eos reprehendit in Oratore: Quid sit Atticum discant, eloquentiamq; ipsius uiribus, non imbecillitate sua metiantur.

QVAM dubitationem.) Fuit enim Brutus Seruiliæ sororis Catonis filius. Hanc autem dubitationem de uirtute Catonem sustulisse dicit, qui non modo in tota uita illam coluisset, & constantissime fuisset semper aduersatus improbis, sed mortem fortissimè obijisset, cum iudicasset sibi iam è uita excedendum esse. quod & ipsum fecit, prius re cum doctis, qui cum secuti fuerant, multum ac diu disputata, ut Plutarchus scripsit. Post illa autem tempora bellorum ciuiliū, hi certe libri scripti fuere: quippe cum supra consolationis meminerit, quam composuit mortua filia, Republica iam Cesare potiente.

IN sinum.) Elegantes metaphora. Nam & illa quæ sinu conduntur, tecta sunt: & in portu tuta est statio nauium. Euripides Medea, *ἔτ' ἔσ' ὡς νῆς, ἢ μάλισ' ἐκἀμνοῖσιν,*
λιμῶν πέφρωτον τῶν ἐμῶν Βαλδύμοτων.
Et ille in Epigrammate, salutem dicens spei & fortunæ, *τὸν λιμένα,* inquit, *ἔργον.*

o uite.) Excurrit in laudationem philosophiæ, id est studiorū sapientiæ, figurata oratione *κατ' ἀπεροφῶν.* Ac dicit quidem fortiter hæc, plañeq; Stoicè, magis scilicet quam fecit.

AT philosophia.) Vehemens increpatio aduersariorum philosophiæ, quæ cum nouitatis nomine reprehenderetur, docet antiquissimam quidem rem esse, nomen tantum recentius.

SEPTEM.) Septem sapientes, quibus nominibus & quæ cuiusq; patria

tria fuerit, nemo ferè ignorat. Plato in Protagora, Periandro omisso, Myso-
na Chenensem reposuit. Periandrum autem magis cupidū fame fuisse tra-
dunt sapientia, quā sapientem. Itaq; cum patrie esset tyrannus, hoc ta-
men studio & cultu sapientum suo perfecisse, ut quasi in consortium &
gregem quendam illorum reciperetur. Laudandus profectò hoc saltem no-
mine, quod hanc famam appetiuit, quæ nunc etiam probrosa in principi-
bus uiris habetur. Apud Iuuenalem diues auarus, laudat tamen & admira-
tur difertos: nunc etiam derident. Sed hæc fortassis alieniora uideantur, et
si uerior & grauior ista querela quā Ciceroniana est: qui tamen ita rē
exaggerauit, ut atrocissimo uerbo parricidij non dubitarit uti.

SAPIENTIAM.) Etiam superiore libro similem exposuit sapien-
tia definitionem. alia enim est sapientia, quæ σοφία uocatur: & alia φρόνη-
σις, id est prudentia. de quibus et Aristoteles ἐθικῶν νικομαχεῖον libro v. i.
Est enim sapientia eorum, quorum consideratio est simplex & absoluta.
itaq; de his neq; deliberari, neq; mutare sententiam solemus. nunquam e-
nim illa uariant, cum sint sempiterna: quorum & causas sapientia, & ini-
tia peruestigat & aperit. prudentia uero in ijs uersatur, quæ ad nos perti-
nent & referuntur, ut bonum malum, appetenda fugienda. de quibus Ci-
cero libro i. Officiorum ita: Princepsq; est omnium uirtutum illa sapien-
tia, quā σοφία Græci uocant. Prudentiam enim, quam uocant græci φρό-
νησις, aliam quandam intelligimus, quæ est rerum expetendarum fugien-
darumq; scientia. Illa autem sapientia quam principem dixi, rerum est di-
uinarum & humanarum scientia, in qua continetur Deorum et hominum
communitas, & societas inter ipsos.

LYCURGVM.) De Lycurgo Plutarchus nihil reperiri certum di-
cit, neq; quo genere, neq; quibus temporibus procreatus fuerit. pleriq; ta-
men in ea tempora retulerūt, quibus instauratis ludis ab Iphito prima O-
lympias condita fuit. quod & Pausanias tradidit, & apud Athenæum dici-
tur libro 14 his uerbis: ἰσώνυμος δὲ γὰρ τῶν ποδῶν λιθαργωδῶν, ὁ πρῶ-
τος πεμπτῶν ποδῶν ποιητὴς, ἢ Λυκῆργου τῶν νομοθετῶν, τῶν τῶν
πανδοῦ φησὶ γηέδοιαι, δὲ τῶν πάντων συμφώνως ἰσορείτου με-
τὰ τῶν ἰσῶν τῶν ἡλίου, τῶν πρώτων ἀριθμηθεῖσαι τὸν Ὀλυμπίου
δῆσιον διαθέσθαι. Hoc pleriq; paulò superiore fecerunt Homerū.
Sed quā multis annis ante urbem conditam? Si in Homeri, ut & Cicero
ni placet, tempus contulerimus, circiter c & l x, ut ex Cornelio Nepote

retulit Gellius lib. xvii. Cap. xxi. Sed ita non incidet in Iphiti tempus. scripsit enim Plutarchus, Romulum natum Olympiade 11. Timæus, ut idē Plutarchus refert, cōtrouersiam dirimere uoluit. Existimauit enim ueri se simile, quod duo fuerint Lycurgi: Homeri alter temporibus, alter posterior Iphiti. sed huic uni etiam ea quæ de altero tradita essent, putauit attributa propter celebritatem ipsius fuisse. Sed hæc inexplicabilia sunt. Nam & Homericum tempus non conuenit. siquidē Herodotus illum tradit fuisse annis CLX post Troica tempora. quibus si addantur CLX, qui sint illi anni Nepotis ante Urbem conditam, erit totus numerus CCCXX. cum nemo fecerit pauciores quadringentis illos annos, qui inter captam Troiā & v. c. intercesserunt. pleriq; plures, ut & Diodorus, qui à Troia capta usq; ad Coss. Qu. Aenrylium & C. Iunium, spacium intercedere DCCCCLXXX annorum scripsit libro xx.

VLYSSEM & Nestorem.) Heroum dicit Hesiodus genus occubuisse ad Thebas & Troiam, ἀνδρῶν ἠρώων θζου γένος, οἱ καλεῖσθαι ἠμίδροι. Eamq; etatem superiorem seu priorē uocat, ut cum proxima etate post Herodas uixisse intelligendū sit: quo tamen Cicero antiquiorē fuisse Homerū putat, in libro de Senectute. Sed apud Homerū Nestor eloquens & in consilijs dandis prudens, Vlysses uaser & callidus & simulator introducitur. Neq; sapientie uspiā nomen his tribuitur, neq; etiā alijs, ut Thoanti, quem & ipsum dicit eloquentem fuisse. Sed hoc tam diuino uerbo, ut Ciceroni placet, de fabro usus reperitur in quadam parabola, Iliad. i.

ἐλλ' ὄσε σάβην ὄβρου νήϊου ἐφιδύει,
τέλετον & γὶ παλαμῆσι δαήμεον &, ὄς ποτ' ἔπασσεν
εἰ εἰδὴ σοφῆς ἑποθήμεοσώμοσιν ἀβλίωσιν.

ATLAS.) De quo noti sunt uersus in Ἄ Odysf. 2.

— ὄσε θαλάσσης

πάσης βγῖθεα οἰδῶν, ἔχει δὲ τε λείωνας αὐτῶς
μακροῖς, αἰ γαῖαν τε καὶ ἄρανδον ἀμφοῖς ἔχουσι.

Refertur autē ex Pherecydis libro decimo in explicatione IIII Argonaut. Apoll. Atlantē, cum cœlū sustineret, exoratu fuisse ab Hercule, ut afferret poma Hesperidū aurea: interea se uice eius cœlū laturū esse. Ita Atlantem onere liberatum, poma quidem attulisse, sed Herculi dixisse, quod ipse decreuisset ad Eurysthea deportare, eiq; cœlum sustinendum relinquere. Tū Herculem, non displicere id sibi, respondisse: petere tamen se ab illo, ut susciperet

susciperet onus tantisper, dum sacculum in caput sibi imponeret, ut ferret commodius. hanc autem fraudem Prometheus subiecerat. Ita igitur circumventus Atlas, depositis pomis, sub caelum iterum subiit. Ea, longa salute illi dicta, Hercules sublata, ad Eurysthea detulit. Sed quomodo conuenit, si tamen in fabulis conuenientia est exquirenda, Atlantem uiso capite Gorgonis, quod Perseus ostendisset, in montem mutatum fuisse, ut Ouidius quoque retulit libro IIII Metamorph. cum certe Perseus Hercule antiquior fuerit, id est proauus ipsius: Prometheum Caucaaso affixum ab irato fuisse Ioue, notum est: additumque, aquilam qui iecur illius exederet, hancque ab Hercule multis post annorum milibus interfectam fuisse. Suntque et de Cepheo et uxore Castiepea, et filia Andromeda et Perseo genero, notae fabulae, expositae et ipse ab Ouidio paulo ante memorato libro. Atque ille historiae accommodatae sideribus fuerunt, quemadmodum aliae quoque alij, fortasse ut ἀσπίδοι et facilius perdiscerentur, et certius tenerentur.

A D Pythagorae manauit etatem.) Hunc tradunt Pherecydem auduisse, cuius etatem attingunt illi qui septem sapientum nomen in Graecia habuere. Ipse floruit post hos, Dario filio Hystaspis Persarum tenente regnum. quibus temporibus et Polycrates tyrannus fuit Sami, quem Pythagoras fugiens, in Italiam uenisse traditur. fuisse autem et inde oriundum, quippe Tyrrhenum, gemmarum sculptoris filium. De quo tamen aliter de sermonibus Phliasiorum et Sicyoniorum, Pausanias Λογδοιανός. Scribit enim, Hippasum Phliasium recusantem parere Dorienfibus, quorum imperio Phliasij se subiecturos esse constituisent, cum alijs quibusdam in Samum se contulisse. Huius Hippasti quartam sobolem esse Pythagoram, filium Mnesarchi: cuius pater fuisset Euphron, filius Hippasti.

PRINCIPES Phliasiorum.) Phlius, unde *φωλιασίων* fit Phliasius, cum deberet esse Philuntius, ut Opuntius: uel Phliusius, ut Sidusius. Nam Phliam em nomen loci indidisse hoc uolunt, ut et Pausanias scripsit, cum autem esset Arethyrea, quod et apud Homerum ut antiquius ponitur. De hac autem forma Cicero, Attico scribens, ita: Phliasios dici sciebam, et ita fac ut habeas, nos quidem sic habemus. Sed primo me ἀναλογία deceperat, φλιός, φωλιός, σιωλιός, δρωλιός, σιωλιός. Sed hoc continuo correximus. libro sexto. De hoc autem Phliasio sermone ita Laertius, εἰς τὴν ἰστορίαν τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου Πυθαγόρου. ὡς ἐν ἐς ταῦτα οἱ μὲν ἀργωνίδωνοι, οἱ δὲ λατὶ ἐμωολίαν, οἱ δὲ γὰρ Βελτιστοὶ ὄρχοντοε διαταί,

θεαταί, ἕτως γὰρ τῶ βίῳ οἱ μὲν ἀνδραποδῶδες ἐφίεοντο, δὲ
 φησὶ καὶ πλεονεξίας θεαταί, οἱ δὲ φιλόσοφοι Πάληθειας.

ARCHELAVM.) Hic fuit Milesius, Ionicae sectae, auditor Anaxagorae
 cognomento physici, quod et ipse habuit. censuit natura nihil esse neq; ho-
 nestum neq; turpe, sed opinione & more.

M. Attilio.) Attilius Xanthippi Lacedaemonij consilij uictor in Afri-
 ca circumuentus, & captus fuit: quae historia copiose exposita est à Poly-
 bio, primo libro. quam auxit egressiuuncula quadam, de utilitate cogniti-
 nis talium casuum. ubi & uersum Euripidis posuit, ἄς ἐν σαρῶν βόλοισι
 τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ. De Atilio multa in III Officiorum. De Cepione
 in Epitoma Liiiani libri LXXVII. hoc legitur, Victum exercitum popu-
 li Romani à Cimbris, & Q. Seruilium Cepionem, cuius temeritate clades
 ea accepta esset, iussu Populi Romani condemnatum, bonis illius pub-
 licatis, & imperio abrogato. Legitur & in Epitoma libri LXXXIII.
 Quintum Cepionem quendam à Marsis circumuentum, amisso exercitu
 cecidisse, sed de priore accipiendam hanc mentionem puto. De Aquilio
 reo repetundarum, in Epitoma lib. LXX. & de Orat. II. Hos igitur omnes
 uiros fortissimos aduersa fortuna usos significat.

SITIENTEM.) Egregijs metaphoris usus est. Nam sitim de cupidita-
 tibus & alibi posuit. Et Graeci ita hoc uerbo usi sunt, de uehementi
 desiderio.

GEOMETRAE.) Ut exempli causa, triangulum habere omnes æ-
 quales duobus rectis &, ἔτι πῶς ἐξ ἑδῶν ἐκστάνουσα, ἰσοδωαμὴ τῶν περιεχό-
 σαι. et, πῶς διάμετρον ἀσύμμετρον ἔναι.

NAM XERXES.) Refertur ab Athenaeo lib. III. generaliter ὅτι πρὸς τῶν
 βασιλέων ὑπὸ τρυφῆς περιεχόμενον τοῖς ἐφ' οὐρανοῖσι λυγα λα-
 νθῶν ἠδὲν ἀργυρεῖς πλῆθος.

NEQUE enim unquam.) Inueniet, uel inuenerit, legendum puto. &
 mox: Putat etiam ut sit bonum aliquod. In Venetis, Si sit bon. Ego non ui-
 deo cur illam scripturam improbem. Et paulo post: Quae scripsit Antio-
 chus locis pluribus. haec in Venetis libris multo aliter: cum in hac lectione
 nihil reperiam incommoditatis.

ENUCLEARE.) id est, presse & subtiliter disputando exquirere.
 tenuiter enim quasi euoluta & explicata, ea uocantur enucleata, transla-
 tione manifesta.

TRIA genera.) Ut bonorum, ita & malorū tria genera fecerunt ueteres: animi, corporis, fortune. quorum animi propria & sua cuiusq; reliqua externa quedam: itaq; & τὰ ἐν τῷ uocantur, id est, ut mox Cicero, extra nostram potestatem posita. etsi externa hæc, proprie fortuita quæ esse dicere. Sed hæc omnibus ferme nota sunt. De Callisthene Theophrasti & anti facta mentio. Versus autem græcus, quem hoc loco Cicero latinum fecit, ita habet,

τύχη τὰ θνητῶν προέγματο' ἐκ θεοῦ λεία.

Contra quam sententiam multa & Plutarchus ἐν τῷ περὶ τύχης.

SI Dis placet.) Nunc ἐρωτησῶμεν, ut, Ille bonus uir nobis psaltriam, si Dis placet, parauit.

OCCTPAVI.) Plutarchus περὶ ἰσοθυμίας, Græca refert uerba, προκατελέγημαι σέ, ὦ τύχη, καὶ πᾶσαυ τῶν σὺ ἀφῆρημαι παρῆσθυσιν.

TABELLIS obsignatis.) Figura prouerbiali, qua & in oratione contra Pisonē usus est: Græcus primo distinguere atq; diuidere illa, quem admodum dicerentur. Iste claudius, quomodo aiunt, pilam retinere, quod acceperat testificari, tabulas obsignare uelle. Apparet de syngraphis, aut etiam testamentis ductam esse translationem.

NOS in diem.) Significatur hac forma sermonis quasi statutum tempus, & datus, ut dixere, dies. ut in formula emtionis, quæ refertur L. prima, Dig. de in diem additione. In diem emtio ita fit: Ille fundus centum esto tibi emtus, nisi si quis intra calend. Ianuar. prox. meliorem conditionem fecerit, quo res à domino abeat. Terent. In diem est quod minutare Parmeno: id est, nondum præsens. Ita nunc ait, se uiuere in diem: id est tenere tam diu atq; defendere aliquid, dum afferat dies aliud probabilius. & in secundo de Oratore, Barbaros in diem uiuere: id est, mutare consilia pro tempore. & simili sensu in 1. Philip. non solum de die, sed etiam in diem uiuere, id est temporis beneficio uti.

VELUT in Gorgia.) Placuit Græca uerba ascribere, ut uolentibus (omnes aut utriusq; lingue studiosi uelle debebūt) esset in promptu collatio. πῶλος. Ἀρχέλαου δὴ πῶτος τῶν τῶν πρόδίκων ὄρεας, ἀρχοῦσα μὲν κελονίας. σωκράτης. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἀπούω γε. πῶ. θυλαίμων ἐν Κοιλονεῖ ἐστὶν, ἢ ἀβλιθ; Σω. ἐν οἷδα, ὦ πῶλε. εἰ γὰρ πῶ συγγέγονα τῷ ἀϊδί. πῶ. τί δαὶ συγγεγόμεθα ἀν γνοίης, ἄλλως

K δ

δὲ αὐτόθεν ἐγνώσκεις, οὐκ ἐνδοξαίμων; σὺ. μὰ δία ἔδνται.
 πῶ. δὴλον δὲ, ὡς σὺ κερταδὸν, ὅτι ἐδὲ γὰρ μέγα βασιλεία γενώ-
 σκειν φήσεις ἐνδοξαίμονα ὄντα. σὺ. καὶ ἀληθῆ γὰρ ὄρω, ἔγωγ' οἶ-
 δια παιδείας ὁπως ἔχῃ, καὶ δικαιοσύνης. πῶ. τί δὲ γὰρ τὸ τῶ
 πᾶσι ἢ ἐνδοξαίμονα ὄντι; σὺ. ὡς γὰρ ἐγὼ λέγω, ὡς πᾶσι γὰρ ἢ
 γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν, ἐνδοξαίμονα εἶναι φη-
 μι. τὸν δὲ ἀδίκον καὶ πονηρὸν, ἀθλιον. πῶ. ἀθλιον ἄρα ἔσθις
 ὄντι ἀρχέλαον, καὶ τὸν σὸν λόγον. σὺ. εἴπορ γε, ὡς εἶλε, ἀδι-
 κον. Ex Epitaphio. ὅτω γὰρ ἀνδρῶν εἰς αὐτὸν ἀνέστηται
 πάντα τὰ πρὸς ἐνδοξαίμονα φέροντα, ἢ ἔγγυς τὸ τῶ, καὶ μὴ γὰρ
 ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ ἐν ἢ κακῶς πρᾶξαίντων
 πλεονεξίας ἀναγκασται, καὶ τὰ ἐκείνους τὸ τῶ ἀρίστα πρᾶξι δόξασαι
 ζῶν, ἔσθις ὄντι ὁ σὺ φερων, καὶ ἔσθις ὁ ἀνδρῶν, καὶ φρόνιμος. ἔσθις
 γυνομνῶν χρημάτων καὶ παιδῶν καὶ ἀκαθάρτων μολυσσῶν,
 πειρίσαι τὴν ἰσομοίαν. ἔσθις γὰρ χρεῶν ἔσθις λυπᾶντος ἀγαρ φα-
 νήσαι, ἔσθις τῶ αὐτῶ πεποιθῆναι. Sed in hac Ciceronis cōversio-
 ne quaedā à Græcis dissentiunt, ut aliter illū legisse hæc existimari possit.
 Primum enim illud omittitur, quod in Græcis legimus, ἢ ἔγγυς. Est enim ta-
 lis sensus, quæ ad uitā beatā, uel propē ducunt. Deinde ubi Cicero, Hic et
 cadentibus et nascentibus cū reliquis cōmodis tū max. liberis. Cum, ut nos
 Græca exposuimus, tale quiddā significetur: Hic cū nascentibus et facul-
 tatibus et liberis, tū etiā occidentibus in primis parebit uerbo isti ueteri.
 Fieri aut potest, et licet suspicari, ita hæc legisse Ciceronē, ἔσθις γυνομνῶν
 καὶ χρημάτων καὶ παιδῶν καὶ ἀκαθάρτων μολυσσῶν. Nā nō attendisse, et
 de nostra scriptura hoc fecisse, et si mirabiles etiam eruditiss. nebulas erro-
 rū sepe numero obijci scimus, tamen mihi sentire aut dicere religio fuerit.

STIRPIBUS suis.) Græcis φυτὸν est, cuius species ἐν δένδρῳ, ἑρμῶ-
 νος, φρύγανον, πῶ, arbor, frutex, sarmentum, herba. Sed stirpium alie sem-
 per uiuent, quæ ἀείφυλλα, alijs decidunt folia, quæ φυλλοδρα dicuntur. A-
 lia est differentia ἡμῶν et ἀγρῶν, quæ sunt Plinio mites ac urbanae, et
 siluestres. Sunt ἀνθητικὰ, quæ flores ferunt ἀνθητῶν, quæ flores non ferunt.
 καρπιμα, quæ fructus ferunt. ἀκαρπα, quæ non ferunt. Frugum autem ap-
 pellatione omnia significantur, quæ stirpibus et ad usum animantium et
 propagationem nascuntur. est enim σπέρμα σὺν τῶ τῶ φέρει πῶ, fructus.
 Sed

Sed baccae sunt, ut oleae et lauri, quas à Grecis peculiariter appellatas fuisse nondum notauimus. Bestiarum autem aliae sunt ἰνύδρα, aliae χόρσαα ἰνώ. Ἐχιδναὶ sunt ὄφεις, uolucres. ἑρπετῶν, serpentes. In gradientium genere sunt δίοδια, τετραπόδια, πολύποδια. ἰνύδρα aut πλωτῶν, sunt natantes. Item bestiarum aliae sunt μονοδικά, foliuae. aliae ἀγλαῖα, congregatae. aliae ἀγρία, immanes. aliae ἕμφρα, cicures. Terra autē τεττα, φολιδωτῶν sunt.

ILLVD LACONIS dictum, &c.) Plutarchus dictis Laconicis, πῶς δὲ τὸν μεκκαρίζοντα λαμῶν τὸν ἀγινήτω, διότι ἐδδ-
λεῖ πλοσιώτορ. Ἐν ναυκληρίᾳ πολλὰ ἔχων, λαμῶν ἔφη, δὲ πλο-
σίχῳ ἐν δααιμονίᾳ ἐκ χοινίου ἀπεροτηθῆναι. Huius Lapidus & ali-
bi Plutarchus meminit, ut ualde diuitis. Qui interrogatus aliquando quo
pacto diuitias peperisset? Magnas, respondit, facile: sed minutas, maximo
cum labore. alibi λάμπων legitur. fit & ab Herodoto mentio Lamponis
Aeginetæ, λαλιόων.

COMPACTA fortuna.) Apta alibi, id quod uerius puto, & ad gra-
cum Plutarchi uerbum respondet. O fides alma apta pinnis. Et, Caelum
stellis ardentibus aptum.

EPAMINONDAS.) Epigramma extat in Bœoticis Pausaniae.

ἦμε τέραις Βυλαῖς πάρετη μὲν ἐλείξατο δόξαν,
μεσοῖν δ' ἰερά τέκνα χόρῳ δέχετο.

Θῆβη δ' ὀπλοῖσιν μεγάλη πόλις ἐσεφάνωται,
αὐρονόμο δ' ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίᾳ.

Nos ita aliquando uertimus.

Consilijs nostris detonsa est gloria Sparta,

Et Messana iterum cultor in urbe frequens.

Victricemq; gerunt Thebarum mœnia laurum,

Et gaudet posito Græcia seruitio.

A sole.) Hos uersus ita in Venetis libris perscriptos reperimus,

A sole exoriente supra Mœotis paludes,

Nemo est qui factis me æquiparare queat.

Nos aliquando ita suspicati sumus non male illos legi posse,

A sole exoriente supra Mœotida nemo

Est, qui me factis æquiparare queat.

Quod non ideo refero, quasi Venetam scripturam improbem, quæ

K 2 fide

fide nititur ueterum exemplorum: sed ut intelligeretur, quid illa ope destitutis nobis aliquando in mentem uenisset. Nam Meotida, & Meotim singulari numero, certe uocauit paludem Scythi cam, effluentem in Pontum Euxinum, quam & matrem Ponti nominarunt, ut Herodotus scripsit *μετώμεδος*. Videtur autem Ennius hac figura orationis uniuersum orbem terrarum significare uoluisse, ut exoriens sol matutinam & australem plagam, Meotis palus septentriones & occasum designaret.

C. Lelij.) Historiae, quibus Cicero exemplorum uice ad probandum hoc loco utitur, partim notae, partim expositae ad requirendum, partim etiam ab ipso Cicerone satis explicatae sunt.

ACCIPERE quam facere.) Socratica sententia, indicata multis in locis à Platone, & disputata accuratè in Gorgia, *ὅτι δλοῖν ὄν-
τοι τοῦ τοῦ ἀδικεῖν καὶ κατὰ ἀδικεῖν δαί, μὴ ζῶν μὲν ἕκαστον φάμιν ὅ
ἀδικεῖν, ἔλαττον δὲ ὅ ἀδικεῖν δαί.* Cum duo haec proposita sint, iniuriam facere & accipere, existimandum maius esse malum facere, minus accipere.

DIONYSIVS.) De Dionysio scripsit accuratè Philistus. & si as-
sentatus illi in plerisque putatur, ut reconciliato tyranno, à quo in exilium actus fuerat, reditus sibi patèret in patriam. de hoc isto quoque loco nonnulla, ut uidetur, autore Cicero transtulit, quemadmodum & illud de equo summerso uoraginibus in agro Leontino, libro primo de Diuin. A posterioribus, tanti tyranni neque initia neque incrementa satis diserte tradita sunt. Xenophon libro *ἑκλωσσῶν* secundo, scribit regnum Syracusis occu-
passe Dionysium Hermocratis filium, ijs temporibus belli Peloponnesiaci, quibus Athenis triginta tyranni fuerint. Polybius libro primo in huius tempus captam urbem à Gallis confert, fuisse autem illo antè duce Carthaginensium maximas copias suas & profligatas, qua occasione usum ad inuadendam tyrannidem uerisimile fit. Plutarchus in Apophthegmatis, scribit hunc dicturum ad populum, pro more sortitum, & obuensisse ei non tam literè M. tum per iocum dixisse quendam, *μωρολογὸς Διονύσιε*, cum stultitiam in dicendo ipsius derideret. sed Dionysium acutè dictum conuertisse, imò enim, inquit, *μωρολόγος*, id est regnum obtinebo. Quod si huius pater Hermocrates fuit, & is quidem filius Hermonis, bonis certe parentibus & honesto loco ortus fuit. Nam Hermocratis unius prudentia & autoritate perfectum scribit Thucydides, primum ne Syracuse tradere-
rentur

rentur Atheniensibus, deinde ut Atheniensium tantus exercitus, cum civitatis illius exitiali clade deleteretur. De quo ut dubitè, in caussa est quod apud Plutarchum legitur in vita Dionis, duxisse initio Dionysium Hermonocratis Syracusij filiam. Hermonis enim neptem videtur significare: neque veri est simile, sororem cum fratre nuptam fuisse.

CONVENIS.) τὸς σωματοφύλακας ἔμιδο φόβος συμμίχεται τινὰς καὶ σωήλους ἀνδρώωνος dicit.

REGIAE virgines.) Plutarchus paulo aliter in Dione.

Ἔτω γὰρ ἢν ἄνωσις ἔχει πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ὑποπίος καὶ πρὸς βέλμηλιος ἑστὶ φόβος ὁ πρὸς βύτορ ἔμιονοσις, ὡς μὴ δὲ φησὶ ἀφελῆς τὰς τριγὰς ἀφελῆν λευκοῖς μαχαίραις, ἀλλὰ τῶν πλασῶν τις ὑπὸ φοιτῶν, ἀνθρακι τὴν λέμεν πρὸς ἑκατέρω. Dionysius superior usq; adeò fidem nemini, ἔμ suspectos omnes habebat, ut præformidine ne tonsorium quidem ferrum ad capillum admitteret, cum accersitus fectorum aliquis carbone illum ambureret. Hoc constituisse hunc credibile est post illud tonsoris dictum, qui gloriatus fuisset, se paucis quibusq; elapsis diebus nouaculâ admouere collo tyrânî. què et cognito hoc, Dionysius cruci affigi iussit, ut retulit Plutarchus ἐν τῷ περὶ ἀδολοσχίας.

SI C distrahuntur.) ἐπιφρονηματικῶς. ut hoc,

Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Impotentium autem, ἔμ ἀνεγῶ nunc dixit, ἔμ qui sint impotes animi.

DAMOCLES.) δαμοκλῆς, ἔμ Dorice δαμοκλῆς. ab Athenæo inter posterioris Dionysij λέγονται, huius, ut opinor, mentio fit.

PYTHAGOREIS.) Damon ἔμ Pythias hi nominantur in Of. lib. 11. In Plutarcho περὶ πολυφιλίας scribitur φιντίας καὶ δάμων.

POETAM etiam.) Fuisse in primis poëtice studiosum Dionysium superiorem traditur. Sed ἔμ filium huius, cum aliarum literarum ἔμ doctrinæ, tum poëtices eruditionem ardentè appetisse accepimus, cuius ἔμ gloriantis uersum alicubi hunc Plutarchus exposuit,

ὁμοῖα δὲ ἐκ μητρὸς φοίβης λιοινώμασι βλάσων.

Nam Doris Locrensis genere, huius mater fuit: quemadmodum ἔμ libro tertio supra à nobis dictum. Sed superior cum tragœdias studiose factitaret, ἔμ illis sibi mirifice placeret, indignissime ferebat non modo si quis sua poëmata reprehenderet, sed si omnino non probaret. Ideoq; ἔμ Philoxenum, cum recitata nollet laudare, in Latomias coniectum, sepiuscule

K 3 quidem

quidem Lucianus narrat. qui et inter uersus illius hunc refert,

αὐτοῖς ἤμεπαλάροισι οἱ μωροὶ βροθῶν.

Addit et hoc, comparasse illum magno studio tabellas, in quibus Aeschylus tragœdias perscribere solitus fuisset. Athen. lib. ix. uersus exponit ex Dionysij tyranni Adonide. Plut. de Alexandri uirtute aut fortuna, hunc ex tragœdia Dionysij uersum memorat.

ἢ γὰρ τυγαυῖς ἀδύνατος μὲν ἔφθ.

Sunt qui Antiphontem ab hoc interfectum tradiderint, irato, quod tragœdias reprehendisset suas, ut scripsit Plutarchus in uita Antiphontis.

CVM Aquinio.) Aut poëtam non admodum bonum hunc fuisse intellegendum, aut poëtarum familiarem. aut nescio quem: nihil enim habeo compertum. Hoc autem, id est sua cuiq; maxime placere, generaliore sententia posuit, Attico scribens lib. xiiii. Accipe à me, mi Attice, *καθ' ἑαυτὸν* *δὲ πρὸς* earum rerum, in quibus exercitati sumus satis. Nemo unquam neq; poëta neq; orator fuit, qui quenquam meliorem quàm se arbitraretur. Hoc etiam malis contingit. et paulo post: Quare sine quaeso queng; sibi scribere, cuiq; suam sponsam, mihi meam: suum cuiq; amorem, mihi meum. Non scite. hoc enim Attilius poëta durissimus.

FACINOROSIS.) Hoc Athenæus lib. vi. de Dionysio et Philippo traditum refert, utrumq; honestorum hominum consuetudinem refugisse, et delectatū fuisse nihili ac futilibus et scurris ac asentatoribus. quin etiam cupide utrumq; subleuasse eos, qui patrimonia ebrietate et alea absumfissent.

ARCHIMEDEM.) Per occasionem elegans *δύναμις* inserit, de re perto à se Archimedis sepulcro. qui nobilissimus geometra, interfectus fuit à militibus captis Syracusis à Marcello.

AGRAGIANA S.) *ἀγρᾶγας* est Græcis urbis nomen, à fluuio. quo et Virgilius usus, Arduus inde Agragas — Forma autē Latina dixerit Agrigentum. unde Agrigentinus. sed et à græco *ἀγρᾶγαντις* fit. De hac igitur forma quaerendum diligentius. Significari enim certe portus puto, quā Agrigentum petentes tendere solerent.

COMMITTITVR.) In Venetis, comitatur: id quod mihi nequaquam displicet. Nam et in sequentibus comitatur huic uitæ dixit. et cum tarditate animorum non facile coniungi uirtutē, sic rectius intelligi uideatur. Hæc autem luculenta omnis doctrina, id est philosophiæ partitio, et ipsa Stoica est. Stoici enim, *ἡ φιλοσοφία τῆς αἰσθητικῆς* esse tradidere, *λογικῆς* *ἢ ἠθικῆς*

ἄδικον, προσιδόν, cui addidere disputationem de Natura deorum.

SVOS quæq;.) Omnino sunt hæc talia, ut hominis eruditi animum contemplationis suæ uoluptate summa afficere necesse sit. ideoq; splendidam ubiq; Cicero mentionem motuum facit.

DELPHIS præcepta.) Nam ut alibi retulimus, in foribus Apollinis Delphici præscriptum, & relatum à quibusdam ad Apollinem autorem hoc dictum fuit, γινώθι σαυτόν. De quo Plutarchus contra Coloten ita, ὁ δὲ ἡράκλειτος, ὡς μέγα ἔχει σεμνόν τε διαπεπραγμένον, ἐπισυστάμενον φησὶν ἑμῶν, καὶ τῶν γὰρ θελοῖς γραμμῶν δειότατον ἔδεικε γινώθι σαυτόν. ὁ δὲ καὶ σωκράτης ἀφελίας ἐν ζήτησιν ταύτης ἀρχὴν γνέσθωκεν, ὡς ἀριστοτέλης ἐν τοῖς πλατωνικοῖς εἰρηκῶν.

PVTAS.) Putabas, Veneti. Nascuntur autem uiolæ ac rosæ amcenissimo anni tempore, et sunt flores ipsi suauissimi ac delicatissimi. itaq; mentione uiolarum ac rosarum significauit Cicero uitam delicatam et mollē.

A laqueis.) Subtiles dicit conclusiones Stoicorum, quibus animi implicantur, & capiti hæreant, quas alibi spinas.

COELVM QVE contingant.) Id est, eminent & excellent ad extremum quendam modum. ἄσπελον proverbialis, qua & Horatius usus, Sublimi feriam uertice sidera. Et Cicero Attico scribens: Bibulus in cælo est, nec quare, scio, sed ita laudatur, quasi unus homo nobis cunctando restituit rem. lib. 11. Et eidem: Hortensius quàm plena manu, quàm ingenue, quàm ornate nostras laudes in astra sustulit?

FACES.) terrificat, & grauissime affligit. est enim ignis & ustionū acerrimus dolor, quas & Hippocrates inter ultimis medicinas ponit.

NVDIETATEM.) De duplicibus Indicis sapientibus traditum est à ueteribus, Brachmanibus illis præstantissimis, & his longe inferioribus gymnosophistis, de quibus hoc loco mentio fit.

MULIERES uero in India.) Herodotus τὴν Ἰνδίαν, de Thracicis mulieribus hoc tradidit, eorum qui supra Crestonios loca incolerent. Vnum quæq; autem habere illic uxores complures. Mortuo autē uiro, & ipsas mulieres mirifice disceptare inter sese, & amicos uehementissime contendere, ut reperiant eam quam uir maximo amore complexus fuerit. quo dijudicato, uictricem in hoc certamine cum alijs tum uerborum honore affectam duci ad bustum mariti, ubiq; mactari à proximo cognato, atq; ita

ita

ita iuxta maritum sepeliri. Alias autem discedere uictas cum summo dolore, seq; miserrimas esse ducere. Nullum enim in illa gēte muliebri probriū hoc ipso maius existimari. Sed pleriq; alij omnes de Indiciis mulieribus hanc historiam tradidere: & isti nauigatores nuperi idē narrant. Nosq; audiuimus de quodam, qui affirmaret uidisse hoc se oculis suis. Plutarchus in libello quo differit, ad inſœlicitatem satis posse uitia, sic ait, ἰνδῶν δὲ Θίλωνδροι καὶ σῶφρονδν γυναικῶν, ἵπῳ τῷ πονηρῶς ὀφίξοσι καὶ μάχονται πῶς ἀλλήλων. τὴν δὲ νικῶσασιν τῶν ἡρώ πῖ τῶ ἀδρῖ συγκαταφλεγῶσαι, μακροτέρῳ ἔδδισιν αἰ λοιπῶν. Similiter & Propertius Indicas mulieres hoc facere indicat lib. III. elegantissimis uersibus, quos & ascribere placuit.

Felix Eois lex funeris una maritis,
 Quos aurora suis rubra colorat equis.
 Namq; ubi mortifero iacta est sax ultima lecto,
 Vxorum fufis stat pia turba comis.
 Et certamen habent leti, quæ uiua sequatur
 Coniugium: pudor est, non licuisse mori.
 Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
 Imponuntq; suis ora perusta uiris.

Exemplum autem huius moris descripsit copiose Diodorus lib. XI. deq; etiam illo paulo aliter retulit quædam, hoc fermè modo ut sequitur. In castris Eumenis, inquit, tum accidit res admirabilis, & à Græcia institutis alienissima. Ceteus enim quidam, unus ex Indiciis ducibus, cum fortiter pugnasset in prælio ceciderat, duabus relictis uxoribus, quæ secutæ ipsum fuerant, de quibus unam paulo antè priori alteri superinduxerat: quæ ambe magno amore fuerant eum uiuentem prosecutæ. Cum autem esset anti qua apud Indos consuetudo, ut adolescentes & uirgines non secundum parentum uoluntatem matrimonia contraherent, sed ita, si ipsi inter se conuenissent, accidebat ut tum plerumq; iudicia iuuenilis ætatis infelicius caderent, utq; pœnitentia ambo sepenumero coniuges ducerentur. Vnde fiebat, ut multæ mulieres corrumperentur, et alienos amarent. Tandem cum honestam nullam speciem reperirent, qua maritos suos deserere possent, cœpere uenenis illos è medio tollere: adiuuante hæc consilia & regione referta uarijs ac nocentibus uenenis, de quibus aliqua præsentem

lectum

letum afferunt, si illita modo fuerint cibo aut poculis. In crebescente autem facinore, multisq; uiris hoc pacto sublatis, quod supplicijs nullis fontium reliqua à scelere deterrentur, lata lex fuit, cum mortuis uiris, quæ superstitibus uxores fuissent, neq; liberos haberent, neq; grauida essent, ut exurerentur. Hoc autem recusantes, ne iterum unquam nubere, utq; rebus diuinis & sacrorum ritibus arcerentur perpetuo, tanquam impie. Quibus sancitis peruersitas mulierum mutata fuit. Territa enim magnitudine ignominia, cum mortem singule æquis animis subirent, cum coniugum salute perinde ac propria fuerunt sollicita, tū etiam de mortis societate non secus quàm summa laude contendere. Id quod tūc quoq; usiuenit. Quod enim lege iubente una esset exurenda cū uiro interfecto, exequiarum tempore amba affuere, non aliter quàm uirtutis præmium petentes societatem mortis. Recepere igitur milites causam dijudicandam. Ibi posterius ducta ostendere priorem esse grauidam, & lege ab interitu excludi. At hæc affirmare, se ut tempore, ita honore quoq; priorem esse oportere. Nā & alijs omnibus in rebus grandiores honore & ueneratione præstare. Milites autem re per obstetrices comperta, cum grandiorē uterum ferre constaret, sententiam tulere secundum iuniorē. Quo facta, illa uicta in iudicio discedere cum eiulatu, capitis ornatum dilanians, & crines euellens, quasi maximæ calamitatis nuncio accepto. Altera uero gaudens uictoria, redimita mitris à familiaribus mulieribus, exornataq; insignem in modum, quasi ad nuptias iret, ad rogam à cognatis deducebatur, qui canebant laudes uirtutis ipsius. Cumq; ad rogam ueniret, de tractum ornatum distribuere suis amicis & familiaribus, quasi in memoriam caritatis. Erat autem ornatus, annuli in digitis plurimi, preciosis & uarijs gemmis conspicui. In capite uero magnus numerus stellarum aurearum, diuersi generis gemmis distinctarum. In collo magna copia monilium, quorum alia minora, alia semper ut ulteriora sic etiam maiora. Postremo consalutatis familiaribus suis, cum à fratre in rogam sublata fuisset, omnibus qui ad spectaculum confluxerant admirantibus, heroicè uitam finiuit. Vniuersus enim exercitus antequam rogam accenderetur, ter armatus circumiit. Ipsa autem acclimata uiro, igne iam inualecente, nullā uocem humilem emisit. Itaq; qui spectabant, alij misericordia moueri, alij non posse modum facere laudandi. Græcorum uero plerisq; lex ea uideri inhumana & seua. Hæc etsi longiora, tamen ut exemplum tam mirabilis moris, ascribere uoluimus.

L Maloq;

MALO QVE more.) usu & consuetudine uitae. Significat autem mos & *συνήθεια*, ut hoc loco: cum usurpatione diuturna, aliqua iam quasi legis vim obtinuerunt, quae sunt *νέμω*, & Herodoto *νέμω*, & omnino *νέμω* sepe numero uitiosissima, ut scortatio uirginum Lydarum, & humanae atq; adeo patriae carnis cibus apud Indos, & latrocinia Germanorum. Ita & Plautus Menachmis: Ut hoc uiuitur more morum molesto maxime omnium. Atq; uti quicq; optimi sunt, maxime morem hunc habent. Significat et *τέρας*, ut, Cuius mos maxime est cōsimilis uostrum. sed tum plurali in numero frequenter ponitur: Id cum studuisti, isti forma mores ut cōsimiles forent. De Aegyptiorum autem moribus copiosa extat narratio apud Herodotum, *ἰστορίαι*.

TAMEN fieri.) Similiter quidem & alibi reperitur haec particula, id est *ἀνανοιδία*, cum soleat respondere ad quamuis, & si, quanquā: ut sit *ἀπὸ σοῦ* aduersatiua conditionis. Libro supra 111. Nos autem non solum audeamus ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras euellere, tamen aliquid relinquetur fortasse, ita sunt stirpes altae stultitiae. intelligitur enim plena sententia talis quaedam: Etsi enim hoc factum erit, tamen relinq. Quibusdam autem placuit, Tametsi hoc loco: id quod ne mihi quidem improbat.

NON officio.) Id est, non solum ut debeat, sed etiam ut possit ita uiuere. Multa enim sunt in praecipis absolutiora, quam ut praestari possint. Cuiusmodi in Stoicis plurima esse creduntur. Et dixit Aristoteles etiam hoc praclare, *δὲ μὴ μὴ πρὸς τὸ δὴ λέγειν ἰσχυρὰ, μὴ δὲ μὴ μὴ εἰς τὸ ἰσχυρὸν*.

RETRACTATIONE.) dubitatione, & quasi tergiversatione. iussit enim supra libere & clara uoce eloqui sententiam de uita beata, sic in primo libro: Veniet tempus, & quidem celeriter, & siue retractabis, siue properabis, uolat enim aetas.

NULLIUS autoritate.) Socraticum hoc esse uolunt, exquiri de uinaqua; re proposita id quod maxime uerisimile esse uideatur. Itaq; ille apud Platonem Charmidi hoc dicit, *πάντως γὰρ ἔστω σοκράτης, ἔστι αὐτὸ ἴσως, ἀλλὰ πρὸς ὅσον ἀλλὰ δὲ λέγεται, ἢ ἄ*. De Finibus autem & alibi à Cicerone copiose disputatur, & huius disputationis certi sunt libri illius, & à nobis iam etiam ante aliquid dictum est.

ANACHARSIS.) Haec epistola graece ita fertur:
ἀναχάρσις ἀνακρίσει. ἐμοὶ ἄνωγε ἡμετέραν ἀρετήν, ἡμετέραν δὲ ἀρετὴν ἀναχάρσις ἀνακρίσει.

μα δὲ δῆμα ποδῶν, κοίτη δὲ πᾶσα γῆ. δὲ πνοῦ καὶ ἀρίστον, γὰρ
λατὺς ὅτις, καὶ λεγέας ὀπίθω. πῆμα, ὅτις ὅτις ἔν ἄγοντός με γό-
λλω, ὅτι οἱ πλείστοι ἐνεκὴν ἀγροδουῦται, πῆμα γένεῖ πρὸς με, εἰ ἕνα
με γέμα ἔχῃ. δῶρα δὲ οἱς γῆτροφᾶτε, ἀπὸ δῶρα καὶ ἑ. ὅτις
δὲ οἱσι λαρχυδνῶν εἰς χεῖρην σὴν ἀνέθεθε θεοῖς. Ex his apparet
quid dixerit solorum callum. solum enim est planum pedis imi, quæ pars
est planta dicitur. callum uero σκλήρυνσις quiddam in musculis: ut apri-
gnum callum. Est autem callus, est callum.

SOCRATES in pompa.) Pompas dixere apparatus sacrorum,
καὶ τὸ πῆμα ποδῶν τοῖς θεοῖς. hæc enim erant quedam deductiones uictimæ
rum, cum quibus ad templa deorum procedebatur. Socratem autem in-
uita sua in primis exercuisse se ad ἀπὸ δῶρα, id est ut quàm paucissimis
contentus esset, scimus. unde et illa Cynica disciplina nata mendicitatis.
Simile autem quiddam de Socrate Plutarchus refert, in libello de Aequita-
te animi. Socrates, inquit, cum audiret unum de amicis querentem, nimis
esse sumptuosam ciuitatem: uenire enim uinum Chium mina, purpurā tri-
bus minis, mellis heminam denarijs quinq; præhensum illum abduxit ad
polentas, En, inquit, modius dimidiatus obolo uile est. Inde ad oleas, semis-
se sextarios duos. mox ad lacernas, decem denarijs uile est. Sed græca
quoq; uel nostræ uersionis causa, quam satis commode illa interpretari
confidimus, placuit ascribere. ὁ σὺ κερδοῦντις ἀκέρως τινὸς τῶν ἑ-
λων λέγοντῶ, ὡς πολυτελής ἢ πόλις, μὴ ἄς ὁ χίθῶ οἶνθῶ, ἢ πορ-
φύρα τριῶν μῶν, τὸ μέλι τῶ ἢ λοτύλη πῶν τε δραχμῶν, λα-
τῶν ἀπὸ τοῦ πρὸς ἡγε τοῖς ἀλλοτῶν, ὀβολὸ τὸ ἡμίκενον, ὅτις
λέγῃ ἢ πόλις. εἶτα ταῖς ἑλαίας, δισὶ χαλκοῖς ἢ χοῖνιξ. εἶτα ταῖς
ἑξωμίσι, δέκα δραχμῶν, ἑντελής ἢ πόλις. De Xenocrate, et hoc
dono talentorum quinquaginta, et dictum Alexandri refertur à Plutar-
cho inter ἀποφθιγμένα βασιλικά. Est autem summa hæc ad duodecies,
est nummi horum temporum ad coronatorum triginta milia. Triginta
autem minæ sestertia erunt XII, coronati trecenti.

DIOGENES.) Hoc narravit uerbose et eleganter Plutarch. in A-
lexandro. cum non uenisset ad Alexandrum Diogenes, ut sperauerat, ipse
Corinthū ad eum in Cranū, ubi diuersabatur, accessit. cūq; compellasset,
interrogauit, Num quid uellet? tum Diogenes, μικρὸν ἔπει, ἀπὸ τοῦ ἡλί-
μυτᾶς θῆ. In Venetis, eleganti ἑλλῆς legitur: Nunc quidem paulum, in-
quit,

quit, à sole. idq; uerum esse iudico. Apricari autē est ἡλιόσσει, seu ἡλιόσσει.
 GENERA diuisit.) De quo & in primo de Finibus, & in 11. ubi diuisio
 hæc reprehenditur ut uitiosa. quod non tria hæc genera sint cupidita-
 tum, sed confusa species in hac, quam ibi partem uocat. Debuisse enim ita
 facere: Cupiditatum duo esse genera, naturales & inanes. naturalium i-
 tem duo, necessarias & non necessarias. Atq; ita fecit Plato octauo *σοφισ-
 τῶν*, distinguens atq; definiens, id est *ἐπιθυμίας τὰς ἀναγκαίας ἐπιθυ-
 μίας, καὶ τὰς μὴ*. Cicero autem & hoc reprehendit secundum Stoicorum
 placita, de quo nos differere necesse non est. Diuisio autem Epicuri in eo
 libro exposita, quem inscripsit *ἡυγίας ἀίφαι*, refertur à Laërtio in uita il-
 lius his uerbis. *ἦν μὲν ἄνθρωποι αἰ μὲν εἰσὶ φυσικαὶ καὶ ἀναγκασ-
 τῆαι, αἱ δὲ φυσικαὶ καὶ δὲ ἀναγκαστῆαι, αἱ δὲ ὅτι φυσικαὶ ὅτι
 ἀναγκαστῆαι, ἀλλὰ πρὸς ἐκείναις δὲ φανερὸν γινώσκειναι.*

PTOLEMÆVS.) De Artaxerxe simile quiddam narrat Plutar-
 chus in dictis regum. Quadam in fuga amisit impedimentis, oblatas ficus
 siccas & panem hordeaceum cum comedisset, maxime se uoluptatis di-
 xisse ad illud usq; tempus expertem fuisse. De Dionysio quod hic dicitur,
 Plutarchus ibidem hoc modo. *Διοκίμαζομένης μάστιγος πρὸ αὐτοῦ
 τοῦ μέλανος λεγομένης ζώμης, ὥστε μὴ λιγιστὸν εἶδαι, λέγετο
 Διονύσιος ὁ ῥησικελίας τύραννος τὸ του χειρὸν λακωνικὸν μὲν
 γειρον περιάδαι, καὶ πρὸς αἴφαι σκιδνασαι αὐτῷ μηδενὸς φειδύ-
 μνον ἀναλώματ'· ἐπειτὰ γυμνασίου καὶ διυχεραίναντα ἀ-
 ποπύσαι. καὶ τοῦ μάστρου εἰπέμ, ὦ βασιλεῦ, τὸ του δει τοῦ
 ζώμου γυμνασίου λακωνικῶς, τῷ ἄνωτ' ἀποφάδαι. De ui-
 ετι Persico παιδείας λέγει ad ita Xenophon. ἔπρὸς μὲν τὸ σι-
 τοῦται οἱ πᾶσι, ἀλλὰ πρὸς τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἀρχον-
 τὸν συμνήσσι. φέρουται δὲ οἰκοθῆν σίτα μὲν ἀφ' αὐτοῦ, ὅτου ἢ ἀφ'
 λαμου, πειμ δὲ ἢ ἡς δι' ἡ, κώθωνα, ὡς ἀπ' τοῦ ποταμοῦ ἀφ'
 σαδα. De Socrate autem Athenæus sic lib. 4. *σωκρατῆς δὲ πολ-
 λῶς καταλαμβάνει διαποδῆσαι πρὸ ἐσθίας βαθείας πρὸ ῥη-
 οίκιας, καὶ πρὸς τὸν πωθανομένης, τὴν τινικὸν δε; ἔλεγει, ὅτου
 σωκλειμ πρὸς τὸ δειπνον. Socrates sæpe deprehendebatur ue-
 spera profunda obambulans ante domum. Interrogatusq;. Quid nam illo
 adeo tempore? respondebat, se colligere ad cœnam obsonium.**

Timothæum

TIMOTHEVM clarum.) Athenæus libro decimo,
 τιμόθεος ὁ Λιόνωνος ἐκ τῆν πολυτελέων καὶ στρατηγικῶν δει-
 πωνων παραληφθεὶς ὑπὸ τοῦ πλάτωνος εἰς τὸ γυμνασίον ἐκασθεῖα
 συμπόσιον, καὶ ἐσιαθεὶς, ἀφελῶς ἔφη καὶ μουσικῶς, ὡς οἱ τῆν
 πλάτωνι διαπνοαῦτο καὶ τῆν ὑσδραία καλῶς γίνοντο. ἡγι-
 καντο δὲ γυμνασίου ἐφῆ, ὡς καὶ τῆν ὑσδραία ὁ τιμό-
 θεος ἀπαντήσας τῶν πλάτωνι ἔειπε, ὑμεῖς, ὦ πλάτων, ἐν δει-
 πωνεῖτε μᾶλλον εἰς τῶν ὑσδραίων ἢ τῶν παροῦσαν ἡμέραν. Ti-
 motheus Cononis filius, acceptus à Platone post sumptuosas et imperato-
 rias coenas, conuiuio apparato in Academia, cum coenatum fuisset, simpli-
 citer et appositè dixit, eos qui apud Platonem coenarent, etiam postredie
 bene se habere. Hegesander autem in Commentarijs tradidit, postero die
 obuiam Platoni factum Timotheum dixisse, Vos, ὦ Plato, iucunde coena-
 tis magis in postertum diem quàm in presentia.

DIONIS propinquos.) Hic Dion Hipparini filius fuit, cuius filia
 Aristomache soror Dionis, nubfit Dionysio patri. Dionysius tamen fi-
 lius non ex hac, sed ex Locride nomine Doride susceptus fuit, ut dictum
 est. Hic liberatis Syracusis tyrānide, nefaria perfidia Callippi Athenien-
 sis fuit interfectus. πῶς τούτων τῶν δίωνος οἰκείας καὶ φίλους
 præclara illa epistola de maximis rebus grauisime à Platone scripta fuit.
 In qua ista sententia ponitur, his uerbis. τῶν τῶν δίωνος
 ἔχων, εἰς ἰταλίαν τε καὶ σικελίαν ἦλθον, ὅτε πρὸς τὸν ἀχιλλεῖον
 ἔλθοντα δὲ με, ὁ ταῦτα λεγόμενος ἀνδρὶς ὑσδραίων, ἰταλι-
 τικῶν τε καὶ συρακυσίων τραπέζων πλήρης, ὑσδραίων ἦρεσε,
 δὲ τῶν ἡμέρας ἐμπλασθῆναι, καὶ μηδέποτε κοιμώμενον
 μόνον νύκτωρ, καὶ ὅσα τούτων ἐπιτηδύματα φυνέπειται τῶν
 βίω. ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐτῶν, ἔτ' αὖ φρονίμως ὑσδραίων ποτε γε-
 νέσθαι τῶν ὑπὸ τοῦ θεανόου ἀνθρώπων ἐκείνου ὑπὸ τῶν δίωνος δὲ
 ναυτοῦ, ὅσ' ἔτος δαυμάσῃ φῦσει λεραθῆσεται, σάφρων δ' ὅσ' αὖ
 μελλῆσαι ποτε γενέσθαι. Quid autem scriberet, si uenisset in
 Germaniam, talem qualis nunc est luxu et crapula perdita? non enim à
 maioribus hunc morem accepit, sed ipsa lasciuia uisurpauit. ubi
 non bis modo uno die complentur, sed secundum comœdiam: πῶς
 ἐκείνης ἡμέρας δὲ ἡμέρας, διασπείωντο αὐτὸν λεροτάφως

ὑπὸ τῷ ἀκαίῳ, κεφαλὰς ἔχοντες τρεῖς ἄσπερ ἀρτεμισίου.
 Nam aliam turpitudinem uitae huiuscemodi comitem, etiam pudor com-
 memorare prohibet: cum relicta à patribus profunduntur: cum ad sum-
 tus immodicos per fas & nefas reparantur: cum libidinibus liquefcunt.
 Sed, περιεῖλω γὰρ ἀλλόσι, redeamus ad rem.

SARDANAPALI.) De hoc Athenæus libro XII. Sardanapa-
 lum Anacyndaraxis, uel ut alij tradiderunt, Anabaxaris filium, luxu & li-
 bidinibus perditum, conspectum fuisse inter mulieres, ornatu et comitu il-
 larum ab Arbace Medo, à quo & interfectum Duris, oppugnatum Cte-
 sias, seq; ipsum in regia combussisse, scripserit. Inq; illius sepulcrorum effi-
 giem positam eo gestu, ut crepitum digitis edere uideretur, cū inscriptione
 tali: SARDANAPALVS Anacyndaraxis F. Anchialen & Tarsum
 extruxit à die nunc mortuus est. Eadem autore Amynta paulo post ita
 exponit: EGO REX fui. Et quoad uixi, bibi, comedi, rei Venereæ ope-
 ram dedi: cum scirem & breue esse tempus, quod hominibus ad uiuendū
 conceditur, & uarijs mutationibus atq; afflictionibus obnoxium, quod
 relictorum à me bonorum fructus futurus esset aliorum. Quare hoc facere,
 diem nullū intermisi. hæc ait in lapidea columna per scripta Assyrijs
 literis, postea interpretatum uersibus fuisse Choerilum. Exponit & ter-
 tiam scripturam talem: Sardanapalus Anacyndaraxis filius, Anchialen
 & Tarsum extruxit uno die: Ede, bibe, lude, alia enim tanti sunt. Quasi
 illum crepitum digitorum diceret, quem effigies imposita edere uideretur,
 ut supra dictum est. Versus autem referuntur ab Athenæo lib. VII.

εὐ εἰδώς ὅτι θνητὸς ἔφους, σὸν θυμὸν ἄεξε,
 τὸρ πτόμην & θαλίησι, θανόντι καὶ ὄλις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ ἀποδὸς εἰμι, νῦν μεγάλης βασιλεύσας.
 καὶν ἔχω ὅσ' ἔφαγον, καὶ ἐφύθεισα, καὶ σὺν ὄρωπι
 τὸρ πν' ἔπαθον. τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὀλίγα πάντα λείλωται,
 ἢ δὲ σοφῆ βίῳ τοιοῦτ' ἀγαίνεις, ὅστι ποτ' αὐτῶ
 λήσομαι, ἐκ τήδε δ' ὁ δέλω τὸν ἀπέρονα χρυσόν.
 Hæc posse commode mutari Chrysippus censuit, hoc quodam pacto,
 εὐ εἰδώς, ὅτι θνητὸς ἔφους, σὸν θυμὸν ἄεξε,
 τὸρ πτόμην & μύθουσι, φαγόντι σοὶ ὄπις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ λιπαρὸς εἰμι, φαγὼν ὡς πλείσα, καὶ ἠδῆς

τῶσ'

πῶς ἔχω ὅσ' ἔμαθον, καὶ ἐφρόντισα, καὶ μετὰ τούτων
 ἔδωλ' ἔπαθον, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἠδία πάντα λελύθηαι.
 Hæc ipsa etiam conuertimus, si cui forte bonarum literarum studio hæc
 opella aliquid utilitatis allatura esset.

Esse scias cum te mortalem, dulcibus auge
 Delectans animum, morientem nulla sequentur
 Gaudia. Namq; ego Rex Nini maximus olim.
 Nunc cinis: hæc habeo quæ edi, petulansq; libido
 Suauia quæ carp sit, iacet alti copia regni.
 Hoc sapiens igitur præceptum mente tenebo
 Semper ego memori, quisquis uolet, ille parato
 Diuitias studio æterni gliscente laboris.

CHRYSIPPEA.

Cum genitum esse scias te mortalem, artibus auge
 Corda bonis recreans, comedentem nulla sequentur
 Gaudia. Namq; ego nunc de pastu ignauus opimo,
 Deq; uoluptatum longo sum futilis usu.
 Quæ didici, atq; animi curis uigilantibus auxi,
 Hæc mea sunt, deq; his quæ sitæ gloria laudis.
 Extra hæc quicquid erat iucundum et dulce, relictum est.

DEMOSTHENES.) Anum ita demonstrasse Demosthenem, ait
 Plinius libro 1x. Epistolarum, ἔτασ' ἑστὶ μὲν Δημοσθένους. Morem autem se-
 rende aque et Homerus indicauit, Iliad 5.

λαίηνον ὄστω, φάγεις μεσοῦνός, ἢ ἑσθ' εἰς
 πόλιν ἀεὶ καὶ ζομῶν.

DEMOCRITVS.) Hoc sic Laërtius, δλοκὶ δὲ καὶ ἀθῆνας
 ἔλθειν, καὶ μὴ ἀποδοῦσαι γινώσκωαι, δδξης κατὰ φρονῶν. καὶ εἰ-
 δούαι μὲν στανκατῶν, ἀγνοῦσαι δὲ τῶν αὐτῶν. ἄλλου γὰρ φη-
 σιν εἰς ἀθῆνας, καὶ ὅτις μὲ ἐγνώκε. Videtur et Athenas uenisse,
 sed noluisse innotescere. Veni enim, inquit, Athenas, et nemo me agnouit.
 Heracliti dictum apud eundem ita refertur. κατὰ τῆς τοῦ δὲ καὶ
 τῶν ἐφροσίων ἰδῶν. τῶν τῶν ἐπείρου ἐκβαλεῖν ἐρμόστωρον, γὰρ οἷς φη-
 σιν, ἄξιον ἐφροσίαις ἡβηδῶν ἀρεθάνειν πᾶσι, καὶ τοῖς ἀνέβοις τῶν
 πύλων

πόλιμ καὶ ἀλιπῆν, οἵτινες ἐρμόδωρον ἐωντῶν ὀνήσιον ἐξέβαλον, λέγοντες, ἡμεῶν μηδὲ εἰς ὀνήσιον ἔσω. εἰ δὲ τις τοιοῦτος, ἄλλοτε καὶ μετ' ἄλλων. Taxat & Ephesios ob expulsam suam Hermodorum, cum ait, Dignos esse Ephesios qui cum puere uniuersa extinguantur, & ciuitatem impuberibus relinquunt, quod eiecerint Hermodorum omnibus ipsis praestantiorum, hoc locuti: Nemo praestantior sit nobis, sed si quis erit, alibi & cum alijs esto. Hunc Hermodorum scribit Plinius interpretem fuisse legum XII tabularum Romanis. Nam in Italiam concessisse, in epistola ad eum scripta Heracliti dicitur. ubi et hoc legitur, iam olim à Sybilla de ipso praedictum fuisse: & uersus memoratur,

ἔξ ἰταλίας χώρος ἦξει σοφῶν ἰταλιῶσι.

Ex lade Italicis ueniet sapientia in oras.

ἰωνίων αὐτὴν ἀριστεριότερον, μελιότερον, ὑψηλότερον dixit Ionicè. qua uoce ut aduerbio usus est Appollonius Argonauticorum II,

τῶ καὶ ἄλλα μεθ' ἄλλων ὀνήσιον τῶν ἐπειθε

θερσαλέως.—

SEMPER in pluribus.) Plutarchus in libro, quo differit, Ne suauiter quidem uiuere posse secundum Epicurum, εἰ δὲ ἀκέραια αὐτῶν μαρτυρημάτων καὶ βοῶντων, ὡς ἐπ' ἐδραὶ ψυχῆ τῶν ὄντων πεφύκε καὶ χεῖρα καὶ γαλλίσιον, πλὴν ὑπὸ σώματι ἢ δοναῖς πῆξασαι ἢ πρὸς δολωμῶνας. καὶ τὸ τοιοῦτον ἀγαθὸν ὄντι. Si audis testificantes & uociferantes ipsos, ita esse natura comparatum, ut nulla re omnium rerum animus gaudeat & acquiescat, nisi uoluptatibus corporis, siue praesentibus, seu speratis. Hoc quae illis bonum est. Et mox.

ἄλλο δὲ ὄντι διανοεῖσθαι φασιν, ἔσθ' ὅπως τὴν φύσιν ἐχει ὅποι πεθήσεται τὸ ἀγαθόν, εἰ μὴ μόνον ὄντι ἐξελαινέται τὸ κακὸν αὐτοῦ, ὡς φησι μετρώδωρος ἐν τοῖς πρὸς ἀπὸ σοφιστῶν, ὡς τὸ αὐτὸ τῶ ἀγαθὸν ὄντι, τὸ φυγεῖν τὸ κακόν. ἦ δὲ γὰρ πεθήσεται τὸ ἀγαθόν, ἔκ' ἐστὶ ὅταν μεθ' ἐπιπέσει μὴτε ἀλγεινόν, μὴτε λυπηρόν. ὁμοίαι δὲ καὶ τὰ ὑποκρίματα λέγοντες, τὴν τὸ ἀγαθὸν φύσιν ἐξ αὐτῆς φυγῆς τὸ κακόν, καὶ τὴν μνήμης καὶ ἀπολογίσεως καὶ χεῖρα εἶπεν, ὅτι τὸ τῶ συμβέβηκεν αὐτῶν γενναῖα. τὸ γὰρ ποιῶν αὐτὸν ὄντι τὸ γῆθ' ὄντι, τὸ πῶ αὐτὸν πεφυγμένον μετὰ κακόν.

καὶ

καὶ αὐτὴ φύσις ἀγαθὴ, ἀντὶς ὁρθῶς ἀνελθῶν, ἐπειτα σαθὴ, καὶ
 μὴ λεγῶς πῶς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ θρυλλῶν. Neq; aliud intelligere
 se aiunt, neq; omnino esse in natura ubi ponatur bonum, nisi unde malū
 illius expellitur, ut ait Metrodorus disputans contra Sophistas. Hoc est il-
 lis bonum, malum fugere. Vbi enim ponatur bonū non est, si nihil effluat
 triste & molestum. His sunt similia & ea quæ ab Epicuro dicuntur, Na-
 turam existere boni ex ipsa mali fuga: & ex memoria ac cogitatione, et
 gratulatione ita cecidisse, ut aliquis nasceretur talis. Est enim, inquit, hoc
 summum gaudium, quod consistit in euitato magno malo. Atq; hæc
 est boni ipsius natura, si quis recte attendat, atq; hic consistat, neq; ina-
 niter obambulet garruens de bono.

DIODORVS.) Stoicus Diodotus, Veneti, de quo alibi. Itemq; Ascle-
 piadem ferunt non ignobilem, nec inexercitum: Veneti, Eretricum philo-
 sophum: quod omnino uerum iudico, ut alibi à nobis dictum est.

DEMOCRITVS luminibus.) De Finib. lib. v. Cur eadē hæc Demo-
 critus? qui (uerè falso ne quæremus) dicitur oculis se priuasse, certe ut q̄
 minime à cogitationibus abduceretur. Hoc falsum esse dicit Plutarch. in li-
 bello de Curiositate. ὁδὸν κενὸν μὲν ψῶδός ἐστι, τὸ δὲ μόνον κριτοῦ
 ἐκείνης σθεσσαι τὰς ὄψεις, ἀπὸρροαίδη εἰς ἑσπέρα πυρωθῆντα,
 καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀνάκλασιν λεξάμεν, ὅπως μὴ πρὶ χροσὶ θόγου
 ἔοι, τὴν δὲ διάνοιαν ἐφέλασσαι πολλάκις, ἀλλ' ἔωσιν ἡνδραϊοί-
 κωρεῖν καὶ διατρέψειν πρὸς τοὺς νοῦς, ὡσπὲρ παρὸ διοιδυελ-
 δος ἐμφραγῆσαι. Quare illud quidem falso traditur, sua sponte
 extinxisse oculorum lumen Democritum, defigentem illos in specula i-
 gnita, & admittentem refractionem splendoris: ne perturbarent illi in-
 telligentiam sepius euocantes foras, sed finerent intus quasi domi seruare,
 & uersari cum ijs quæ intelligentiæ sunt propria, obstructis tanquã
 uiam spectantibus fenestris.

ALBA scilicet & atra.) Prouerbiū de ignoratione. ut Catullus,
 Nec scire utrum sis albus an ater homo. τὰ δὲ λέγουσιν καὶ μέγα εἰδέναι, Graeci
 dicunt.

QVOD esset ante pedes.) Νεωσοδῶν, et ἰν' ἑσπέρῳ. Versus extat in secun-
 do de Diuinatione: Quod est ante pedes spectat nemo, cæli scrutantur
 plagas. de obuijs & presentibus dicitur. Adelpis: Non quod ante pedes
 uideo est uidere, sed etiam illa quæ futura sunt.

M Eius

EIVS picturam.) ἑμφατικῶς. Nam mirabilem & illustrem esse expressionem omnium significat, quæ ab Homero descripta sint, ut oculis cerni, non legi uideantur. Simonides autem, ut Plutarchus refert in libro ubi querit utrum sapientia magis an uirtute bellica Athenienses excelluerint, appellauit τὴν μὲν σοφίαν ποικίλην αἰσθητικῶν, τὴν δὲ ποικίλην σοφίαν καλῶσαν.

IMMANEM ferumq;.) *Odyssæus 1.*

Ἰνδὰ δ' αὖτις γήραυε πελώριον, ὅς σε τε μῆλα
οἶον ποιμαίνεσκεν ἀπὸ πλοθῆν, δὲ μετ' ἄλλους
πωλεῖν, ἀλλ' ἀπάνδουθον ἔωρ ἀδεμίσια ἦδου.
καὶ γὰρ θαῦμα ἐτέτυκτο πελώριον, δὲ ἔωκε
αὐθιγέ σιτοφάγῳ, ἀλλὰ εἶω ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὄρεων, ὅτε φαίνετο οἶον ἄπ' ἄλλων.

Lustra uiri hæc immanis erant, qui per loca solus
Disita pascebat pecudes, commercia uitans
Omnium, agensq; ferum sine iure & legibus æuum.
Namq; erat hoc ingens monstrum, uescenteq; nulli
Pare homini par, sed prope te excelsi iuga montis
Ardua, cum solum aspiceres, astare putares.

Colloquium etiam huius cum ariete, ibidem exponitur multis uersibus. Quomodo autem colloquitur cum ariete, qui nihil respondet?

QUOD male audiebat.) Ut Euripides, λεκτικὸς ἀνδρῶν δὲ μέγας θανόντι μοι.
& ἡ κερταίω, δὲ δὴν αὐτίκα πῶδ' ἰς λεκτικὸς ἑλκυσσάσθαι ἀνδρῶν ἡ ἀνδρῶν. Memini Euricium Cordum, poetam & Medicum egregium, amicū nostrū singularem perfacete aliquando respondere cuidam nescio qua de re illum admonenti: Male enim audire cum apud multos dicebat. Cui Cordus: Cur ergo, inquit, illi male loquuntur?

THEODORVS.) Hic ἄδρας dictus fuit. & δὲ, ut intelligi potest de ioco quodam Stilponis, cū ille sic interrogasset, ἀρ' ἔφης εἶναι, ποτὸ καὶ αἰ, φῆς ἢ εἶναι διός; ἡ δὲ ἀρα αἰ. ad que cum admodum annuisset, dixisse Stilponem scribit Laërtius, illum ita esse futilem, ut non intelligeret etiā hoc pacto monedulam & aliud quodcunq; sese futurum esse. Missus à Ptolemaeo ad Lysimachum, cum liberius quædam locutus fuisset, indignationem in se concitauit Regis uehementis & iracundi animi. Itaq; cum mor-

tem

tem ei interminatus fuisset, & respondit quod Cicero, uel quod Seneca retulit, de sanguinis hemina: & cum uetisset eum ad se postea unquam reuerti Lysimachus, Ita (inquit) faciam, nisi iterum Ptolemæus me forte legauerit.

AUT bibat.) In Grecis est *ναπονομασία*, quæ dictum reddit elegantius. *ἢ πῖσι*, inquit, *ἢ ἀπιδι*. sic enim dixere *πῖσι*, uel *πιδι*. ut Athenæus quoq; ostendit libro x. Est & epigrammatis Greci lusus de mensa amethystina, hinc ductus, *ἢ πῖσι τοῦ βίου*, inquit, *ἢ μᾶλιστα μὲν δὲ*. Nos aliter quando illud ita uertimus,

Mensa grauis Bacchi posita est amethystina doni s,
Nec gaudet madido sobria mensa Deo.

Ergo si nostros non uult addiscere mores,

Tu nos Bacche iuuas, aut bibat, aut abeat.

HONORARIUS arbiter.) Cui honoris causa quasi arbitrium quoddam esset permillum disceptationis, inter Peripateticos et Stoicos. ut honorarium ius fuit edictorum prætorum & adilium, quibus magistratibus hic honor habebatur, ut quæ edixissent, ea legum auctoritatem obtinerent.

CVIUS CVIVS MODI.) Veneti, Cui cuiusmodi. id quod puto uerum esse: & si illa scriptura est plena & integræ ab origine uocis, ut diximus alibi quoq;.

EXPLICATIONVM LIBRI V.

F I N I S.

AD DANIELVM STIBARVM
IOACHIMVS CAMERA-
RIVS PABERGENSIS PRAESTAN-
tissimo uiro Danielo Stibaro Canon.
Vuircepurgensi, s. D.

E quibus scribis, ea mihi, ut de-
bent, pro summa coniunctione no-
stra, & singulari affectione ani-
mi erga me tui, tantæ curæ erūt,
ut maiori esse nequeāt. Reliqua,
cūto scilicet *σνμυαυῖ*. Vino admodum delector, et
incorruptum ad me, ut uidetur, peruenit: de quo
nuper gratias ægi tibi, sed planè ueterat orie: ho-
mo, ut nosti, simplex. Cum enim plurimum non mo-
do huius, sed innumerabilium beneficiorum nomi-
ne, tibi me debere confiterer, Ciceronianam sen-
tentiam posui: ESSE ANIMI INGENVI,
CUI MULTVM DEBEAS, EIDEM
PLVRIMVM VELLE DEBERE.
Sed me tibi notum esse certe scio, & sic te accipe-
re nostra ut dicuntur, id est in optimam partem
omnia. Tibi tamen parcemus, sed *ἀπὸ σπόδων*, ἢ
ἀπὸ τῶν ἄλλων si quid decerpi poterit, eo utemur. de
quo tu uidebis. In poculo quidē fuisti planè *υἱαρο*
πρωτῆς, de quo et ipso nuper gratias tibi ægimus.
scal

EPISTOLA.

sculptura autē ostenditur à me *Επισημοτάτως* a
 micis nostris, in qua cum alia omnia admodum, tū
 hoc, PROBATAE FIDEI ERGO, me
 mirifice delectat. Sed de his satis, ac plus fortas
 se quàm tu uelis. Quod de uersu quæris annotato
 à nobis ex Euripide in secūdo de Finibus, quodq̃
 te miratum fuisse scribis quid esset: scito me etiā
 cum inspexissem, non satis mirari potuisse, quid il
 la annotatio sibi uellet. Redij igitur ad uestigia
 quædam, quibus quid à me factum esset de præhen
 derem, & recollegi cartas in quibus quæ annota
 turus essem designaueram: nam descriptionem i
 psam *ἠπισημοτάτως* expressori miseramus. atq; de
 præhendi tale quiddam nos informasse, quod illo
 loco perscriberetur:

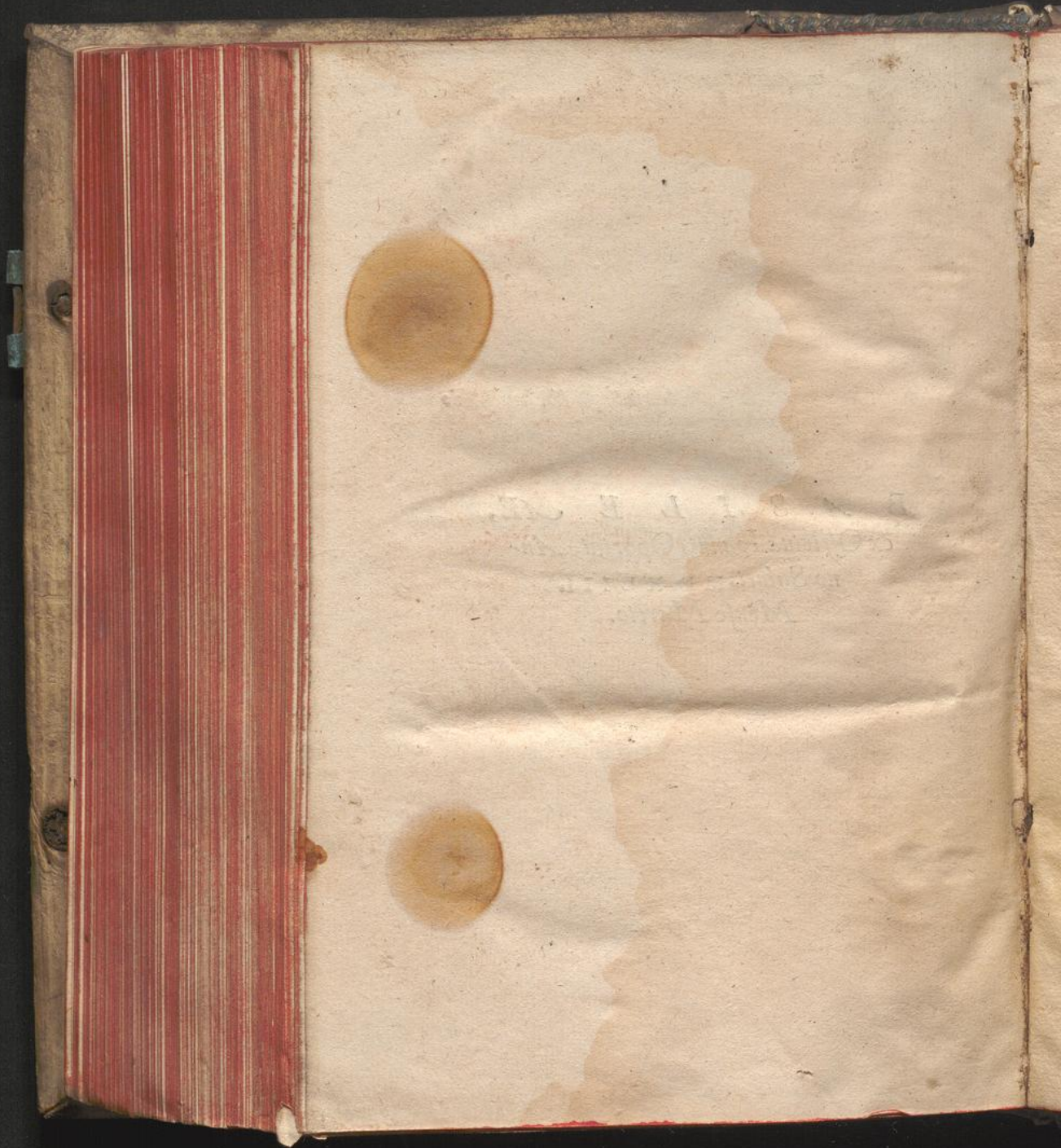
Suavis est præteritorum malorum memoria.) ce
 Alij laborum, idq̃ uerum. sic enim uersus Græ ce
 cus memoratur, *ἀλλ' ἰδὲ τοι σὺ θύγα με μνησθῆαι πόνων.* ce
 Sed prior lectio ad Græca alterius sententiæ re ce
 spondet. Est enim uersus in Oreste, *ὦ πότνια λήθη ce*
ἢ κακῶν, ὡς εἰ σοφῆ. Sic igitur fac habeas, et ad hūc
 modum corrigas, siue nostræ festinationis, seu in
 curiæ aliorum peccatum. Vale: &
 nos, ut facis, ama. Id. April.

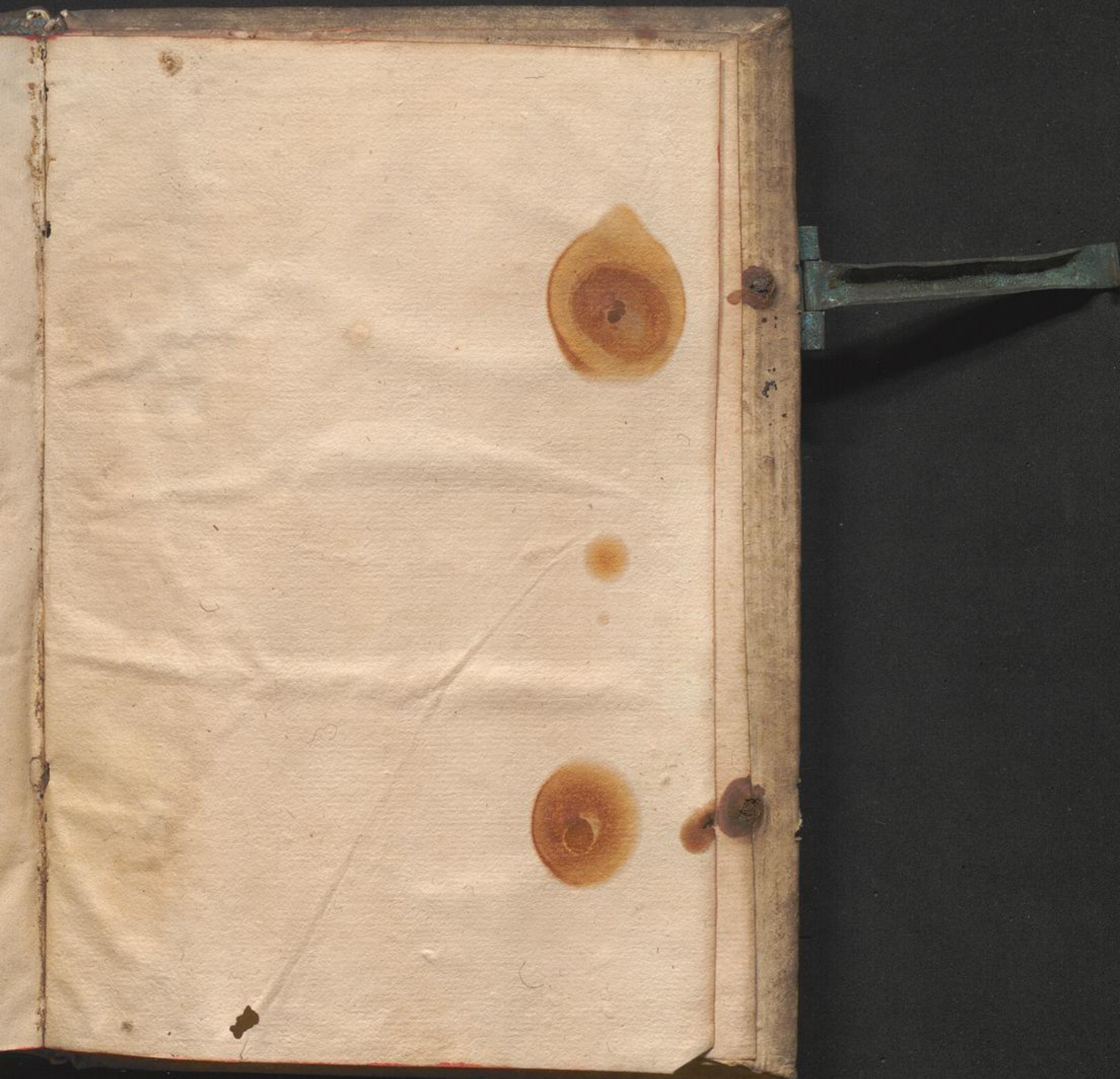
ERRATA INTER EXCVDENDVM

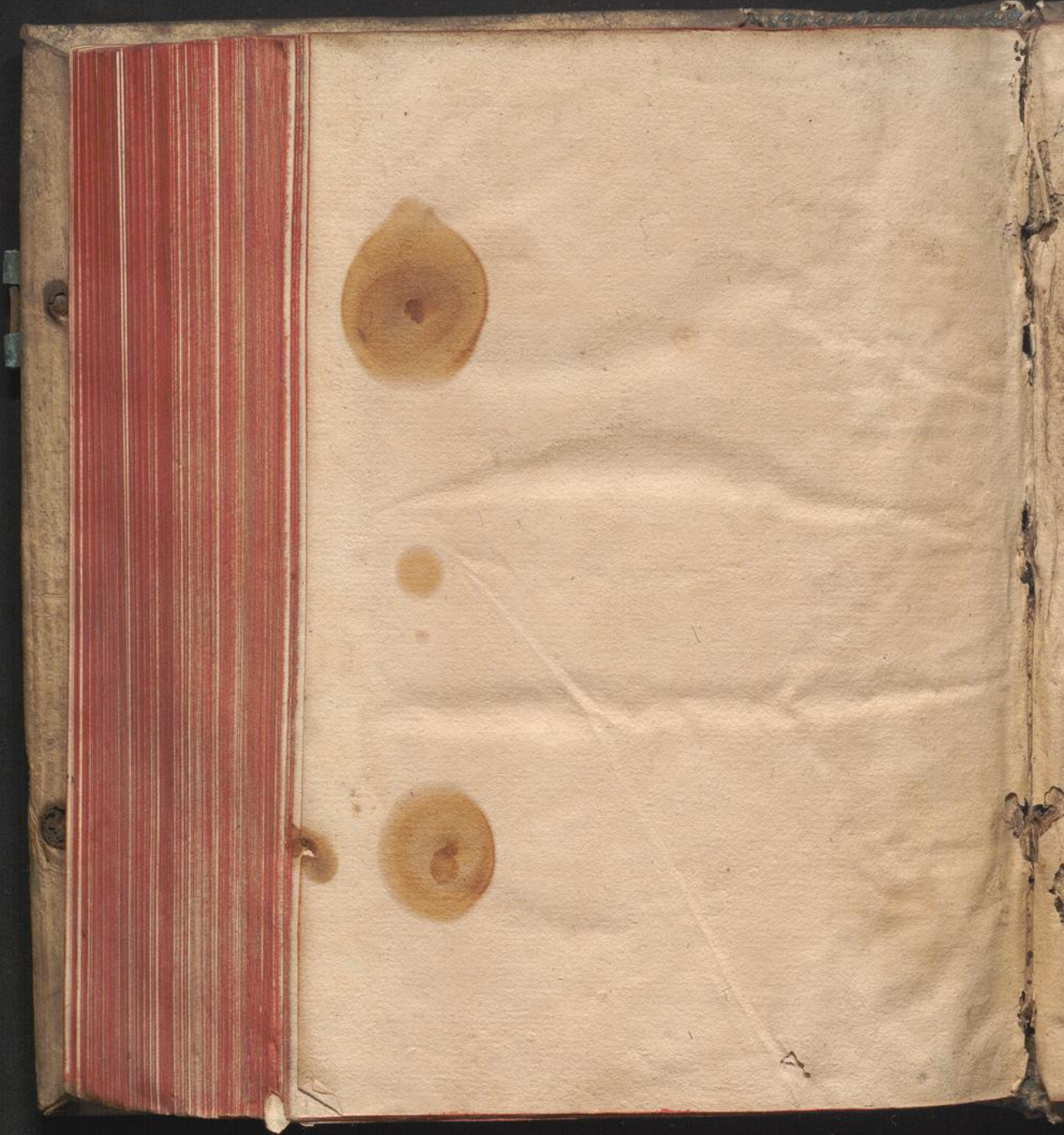
Libar Societatis Insa Paderbornae commissa sic emendabis.

Pagina 11. uers. 15. legend. Qui 13. 6. Brauronis 19. 4. scio 25. 20.
quosuis 29. 28. nimum 32. 31. forte legend. mustum. & 35. 31 clausa
41. 6. ciuis 49. 2. Et 51. 16. C. Amason. 53. 17. seu 55. 10. λέ-
μοι & 23. disolutio 58. 14. ideoq; recte 60. 29. pro-
nunciatis 64. 4. Tethrena

B A S I L E Æ,
ex Officina Ioannis Oporini, An-
no Salutis MD XLIII.
Mense Martio.

Th
5941